

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANA BİLİM DALI

LADİK YÖRESİ (SAMSUN) TURİZM COĞRAFYASI

Yüksek Lisans Tezi

Pınar ÖZEL

Danışman:

Prof. Dr. Ali YILMAZ

Samsun, 2016

**ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANA BİLİM DALI**

LADİK YÖRESİ (SAMSUN) TURİZM COĞRAFYASI

Yüksek Lisans Tezi

Pınar ÖZEL

Danışman:
Prof. Dr. Ali YILMAZ

Samsun, 2016

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans Tezi çalışmasının bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterdiklerimden oluştuğunu, yazımda enstitü yazım kılavuzuna uygun davrandığımı taahhüt ederim.

... / ... / 20...

Pınar ÖZEL

TEZ KABUL VE ONAYI

Pınar ÖZEL tarafından hazırlanan, Ladik Yöresi (Samsun) Turizm Coğrafyası başlıklı bu çalışma, .../.../... tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliğiyle başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan: _____

Üye: _____

Üye: _____

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

__ / __ / ____

Enstitü Müdürü

ÖZET

LADİK YÖRESİ (SAMSUN) TURİZM COĞRAFYASI

Pınar ÖZEL

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Coğrafya Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans

Danışman: Prof. Dr. Ali YILMAZ

Turizm, dünya ve ülke ekonomileri açısından, artan önemi nedeniyle günümüzün en dikkat çeken olayları arasında yer almaktadır. Turizm, kalkınmakta olan ülkeler ekonomisi için önemli bir sektör ve kalkınma aracı olarak görülmektedir. Özellikle, ülke içinde az gelişmiş yörelerin kalkındırılması ve dış ödemeler dengesi açısından büyük önem taşımaktadır.

“Ladik Yöresinin (Samsun) Turizm Coğrafyası” adlı bu çalışmanın temel amacı, Ladik yöresinde doğal ve kültürel turizme kaynaklık edebilecek unsurların belirlenmesi, turistik değerler üzerine farkındalık oluşturulması ve yörede turizmin geliştirilmesine yönelik öneriler geliştirilmesidir.

Ladik yöresi, doğal ve kültürel yapısı itibariyle turizm için önemli potansiyele sahiptir. Yörede turizmin bir çok türüne kaynaklık edebilecek doğal ve kültürel çekiciliklerin belirlenmesi ve korunması, sürdürülebilir turizm anlayışı içinde turizmin geliştirilmesi, turizme önemli katkı sağlayacaktır. Çalışmada, Ladik yöresinin turizm potansiyelini belirlemek için yerinde gözlem ve anket yöntemleri kullanılarak ziyaretçi ve yöre halkının turizme bakış açıları analiz edilmiştir. Bu analizlerin sonuçları, tablolastırılarak sunulmuştur. Çalışmada, Ladik yöresinde geliştirilebilecek turizm çeşitleri belirlenerek bunların nasıl geliştirilebileceğine ilişkin öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Samsun, Ladik yöresi, Sürdürülebilir turizm, Turizm coğrafyası.

ABSTRACT

LADİK REGION(SAMSUN)TOURİSM GEOGRAPHY

Pınar ÖZEL

Ondokuz Mayıs University, Institute of Social Sciences

Department of Geography M.A.

Supervisor: Prof. Dr. Ali YILMAZ

Tourism is among the most dynamic phenomena of our day with its ever expanding, developing and changing structure within the world and Turkish economy. The most obvious feature of tourism, which is seen as an indispensable source especially for developing countries, shows itself in its influence on local economy. Tourism is a sector which eliminates socio-economic gaps for a balanced interregional and local income and for providing a balanced development.

The primary purpose of this study entitled “Tourism Geography of Ladik Region (Samsun)”, is to present the natural and cultural tourism resources of Ladik region, to create an awareness on the touristic values of the region, to find out alternative tourism suggestions and to emphasize how important the investments made on the region will be in the development of the region.

Ladik region has an important potential for every type of tourism with its natural and cultural geographical structure. Protecting the region’s natural and cultural attractions which can be a resource for many types of tourism and management of the region with sustainable tourism understanding will make great contributions to the development of the region. In order to be able to determine the potential of Ladik region, the whole geographical structure of the region was assessed in terms of touristic criteria by using percentile frequency. In addition, the visitors’ and the locals’ points of view about tourism were analyzed by using observation on site and questionnaire methods. The study found out the kinds of tourism that can be developed in Ladik region and at the final stage, strategies which can move the existing potential were presented as suggestions.

Key Words: Samsun, Ladik region, Sustainable tourism, Tourism geography

ÖN SÖZ

“**Ladik Yöresi (Samsun) Turizm Coğrafyası**” başlıklı bu tez çalışması Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsüne yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Dünya turizminde hâkim olan deniz-kum-güneş üçgenine dayalı turistik faaliyetler artık yerini değişen taleplere bağlı olarak yeni turizm türlerine bırakmaktadır. Bu durum, turizm sektöründe turizmin çeşitlendirilmesinin önem kazanmasına neden olmaktadır. Günümüzde turizmde ülkeler arası rekabetten çok yöre ve şehirlerarasındaki rekabet daha çok göze çarpmaktadır. Turizm bir yörenin ya da şehrin markalaşmasında önemli rol oynamaktadır.

Bu çalışmada da, turizmin geliştirilmesi ve yöre ekonomisine katkısı düşüncesinden yola çıkarak araştırma sahası olan Ladik yöresinin turizm potansiyeli ele alınmıştır. Ladik yöresinin turizme kaynaklık edebilecek doğal ve kültürel çekiciliklerinin belirlenmesi, korunması ve yörede turizmin geliştirilmesiyle yöre ekonomisinin canlandırılması amaçlanmaktadır.

Çalışma süresince yanımda olan ve her konuda banayol gösteren değerli danışmanım Prof. Dr. Ali YILMAZ’a, üniversite eğitimimde emeği geçen tüm hocalarıma, çalışmam süresince bana yardımcı olan değerli arkadaşım Dr. Hüseyin MERTOL’a ve beni bu günlere getiren tek varlığım olan değerli aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Pınar ÖZEL

Samsun, 2016

İÇİNDEKİLER

	Sıra No
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar	x
ŞEKİLLER	xii
FOTOĞRAFLAR	xiii
KISALTMALAR	xvi

GİRİŞ

1. Araştırma Sahasının Yeri	1
2. Araştırmanın Amacı	1
3. Araştırmanın Soruları ve Hipotezleri	2
4. Önceki Yapılmış Çalışmalar.....	4

1. BÖLÜM

MALZEME VE YÖNTEM

1.1. Malzeme	8
1.2. Yöntem	8
1.2.1. Anket Uygulamaları.....	9
1.2.1.1. Ziyaretçi Anketleri Yöntemi	10

1.2.1.2. Yerel Halk Anketleri Yöntemi	10
1.3. Araştırma Süreci	11

2. BÖLÜM

TURİZMİLE İLGİLİ KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Turizm ve Turizm Coğrafyası	12
2.2. Turizmin Çeşitleri	13
2.3. Alternatif Turizm	14
2.4. Turizmin Etkileri	15
2.5. Sürdürülebilir Turizm	17

3. BÖLÜM

TÜRKİYEDE TURİZM

3.1. Türkiye’de Turizmin Gelişimi	19
3.2. Türkiye’de Alternatif Turizmin Gelişimi	21

4. BÖLÜM

LADİK YÖRESİNDE TURİZM

4.1. Turizme Kaynaklık Edebilecek Çekicilikler	23
4.1.1. Ladik Gölü	24
4.1.2. Ladik Yaylası	26
4.1.3. Akdağ	27
4.1.4. Ladik Hamamayağı Kaplıcası	29

4.1.5. Ladik Saat Kulesi	30
4.1.6. Sunullah Paşa Türbesi	31
4.1.7. Seyyid Ahmed-i Kebir Türbesi	32
4.1.8. Avcı Sultan Mehmed Cami	33
4.1.9. Eski Hamam	34
4.1.10. Osmanbey Konağı	35
4.1.11. Alibey Konağı	36
4.1.12. Ambar Köy Açık Hava Müzesi	37
4.1.13. Ladik Akdağ Kayak Merkezi	39
4.1.14. Akpınar Öğretmen Okulu	39
4.1.15. Ladik Yöresi Geleneksel El Sanatları	40
4.1.16. Ladik Semahı	42
4.1.17. Aşıklık Geleneği	44
4.1.18. Baklava Manisi	45
4.1.19. Ladik Yemekleri ve Beslenme Kültürü	47
4.2. Ladik Yöresinin Ulaşım Altyapısı ve Turizm Ulaştırması	54
4.3. Ladik Yöresinde Konaklama İmkanları ve Kolaylıkları	55
4.4. Ladik Yöresinde Turizme Yönelik Kuruluşlar ve Organizasyonlar	58
4.5. Ladik Yöresinde Turizm Yatırımları	61

5. BÖLÜM

ANKET BULGULARI

5.1. Yerel Halk Anket Analizi Bulguları	65
5.2. Ziyaretçi Anketi Analiz Bulguları	77
5.3. Ladik Yöresinde Turizmin Sorunları	94

6. BÖLÜM

LADİK YÖRESİNDE GELİŞTİRİLEBİLECEK TURİZM TÜRLERİ

6.1. Botanik (bitki) Turizmi.....	101
6.2. Ornitoloji (Kuş Gözlemciliği) ve Ornito Turizmi	102
6.3. Doğa Yürüyüşleri (Trekking)	103
6.4. Sportif Olta Balıkçılığı	105
6.5. Termal Turizm	106
6.6. Yayla Turizmi.....	108
6.7. Av Turizmi.....	109
6.8. Gastronomi Turizmi.....	111
6.9. Oryantiring.....	112
6.10. Ekoturizm	112
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	114
KAYNAKÇA	117
ÖZGEÇMİŞ.....	123

TABLULAR

	Sıra No
Tablo 1. Ülkelere Göre Turizm Ziyaretçi Sayısı	20
Tablo 2. Ülkelere Göre Turizm Gelirleri	21
Tablo 3. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans Tablosu.....	65
Tablo 4. Meslek Değişkenine İlişkin Frekans Tablosu	65
Tablo 5. Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Frekans Tablosu.....	67
Tablo 6. Kaç Yıldırından Beri Mevcut Bölgede Yaşanıldığına İlişkin Frekans Tablosu	67
Tablo 7. Geçim Sağlanan Sektöre İlişkin Frekans Tablosu	68
Tablo 8. Güvenirlilik Analizi Sonuçları	68
Tablo 9. Anket Ölçek Maddelerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler.....	70
Tablo 10. Cinsiyet Değişkeni İçin Ki-Kare İstatistikleri.....	72
Tablo 11. Geçim Sağlanan Sektör Değişkeni İçin Ki-Kare İstatistikleri	73
Tablo 12. Eğitim Değişkeni İçin Ki-Kare İstatistikleri	74
Tablo 13. Yaşanılan Yer Değişkeni Süresi İçin Ki-Kare İstatistikleri	76
Tablo 14. Yaşanılan İl Değişkeni İçin Frekans Analizi Tablosu.....	77
Tablo 15. Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans Analizi Tablosu.....	78
Tablo 16. Meslek Değişkeni İçin Frekans Analizi Tablosu	78
Tablo 17. Eğitim Durumu Değişkeni İçin Frekans Analizi Tablosu.....	79
Tablo 18. Tatil Yerini Tercih Etme Değişkeni İçin Frekans Analizi Tablosu	80
Tablo 19. Bölgeye Geliş Sayısı Değişkeni İçin Frekans Analizi Tablosu	80
Tablo 20. Tatil Yeri Seçimi Değişkeni İçin Frekans Analizi Tablosu	81
Tablo 21. Tatil Yerinde Kalma Süresi Değişkeni İçin Frekans Analizi Tablosu.....	81
Tablo 22. Alternatif Turizm Faaliyetleri İstekleri Değişkeni İçin Frekans Analizi Tablosu.....	82

Tablo 23. Güvenirlilik Analizi Sonucu Tablosu.....	83
Tablo 24. Anket Ölçeği İçin Tanımlayıcı İstatistik Tablosu	84
Tablo 25. Ladik Yöresi Kriterlerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Tablosu	86
Tablo 26. Cinsiyet Değişkeni İçin Ki-Kare İstatistik Tablosu	87
Tablo 27. Eğitim Durumu Değişkeni İçin Ki-Kare İstatistik Tablosu	89
Tablo 28. Yaşanılan İl Değişkeni İçin Ki-Kare İstatistik Tablosu	90

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sıra No
Şekil 1. Araştırma Sahasının Lokasyon Haritası	1
Şekil 2. Turizm Çeşitleri Haritası	14
Şekil 3. Ladik Gölü Ulaşım Haritası.....	24
Şekil 4. Ladik Akdağ Ulaşım Haritası	28
Şekil 5. Ladik Ambar Köy Ulaşım Haritası.....	38
Şekil 6. Ladik Yöresi Ulaşım Haritası	55

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

	SıraNo
Foto 1. Ladik Gölünden Görünüm.....	25
Foto 2. Ladik Gölündeki Turna Balığı	25
Foto 3. Ladik Yaylasından Görünüm	26
Foto 4. Ladik Yaylasında Modern Bir Mesken	27
Foto 5. Ladik Akdağ, Kuzeyden Görünüm	28
Foto 6. Hamamayağı Kaplıcası.....	30
Foto 7. Ladik Saat Kulesinden Görünüm	31
Foto 8. Sunullah Paşa Türbesinden Görünüm	32
Foto 9. Seyyid Ahmed-i Kebir Türbesi	33
Foto 10. Seyyid Ahmed-i Kebir Türbesine Gelen Ziyaretçilerden Görünüm	33
Foto 11. Avcı Sultan Mehmed Caminden Görünüm.....	34
Foto 12. Yöredeki Tarihi Eski Hamamdan görünüm	35
Foto 13. Yöredeki Tarihi Osmanbey Konağı	36
Foto 14. Yöredeki Tarihi Alibey Konağı.....	37
Foto 15. Ambar Köy Açık Hava Müzesinden Görünüm.....	38
Foto 16. Ladik Akdağ Kayak Merkezinden Görünüm	39
Foto 17. Akpınar Öğretmen Okulundan Görünüm.....	40
Foto 18. Ladik Geleneksel Kilim Dokumacılığı.....	41
Foto 19. Ladik Geleneksel Patik Dokumacılığı.....	41
Foto 20. Ladik Geleneksel Fanila Dokumacılığı.....	42
Foto 21. Ladik Semahı-Yayla Şenlikleri	43
Foto 22. Ladik Semahı-Yayla Şenliklerinden Görünüm	44

Foto 23. Aşıklık Geleneğinin Son Temsilcisi (ozan) Beşir Korkut.....	45
Foto 24. Yöredeki Yetişkinler Korosundan Görünüm	46
Foto 25. Yörede Yapılan Dal Turşusu.....	47
Foto 26. Yörede Yapılan Kaz Seridi.....	48
Foto 27. Yörede Pişirilen Mantı Çorbası.....	49
Foto 28. Yörede Yapılan Pancar Pekmezi.....	50
Foto 29. Yörede Yapılan Memecik Ekmeğinin Pişirilmesi.....	50
Foto 30. Memecik Ekmeği.	51
Foto 31. Ladik Balı.....	51
Foto 32. Ladik Yöresinde Yapılan Tandır.....	52
Foto 33. Yöredeki Mıh Başı Mantarı.....	53
Foto 34. Yörede Pişirilen Tarhana Çorbası	53
Foto 35. Hamamayağı Kaplıcası Otelinden Görünüm	56
Foto 36. Hamamayağı Kaplıcası Otel Odasından Görünüm	56
Foto 37. Gümüş Park Resort Otelden Görünüm.....	57
Foto 38. Gümüş Park Resort Otel Odasından Görünüm	57
Foto 39. Ladik Ambar Han Müzesinden Görünüm	62
Foto 40. Güreş Arenası ve Yağlı güreşlerden Görünüm	63
Foto 41. Ladik Çimento Fabrikasından Görünüm.....	96
Foto 42. Ladik Çimento Fabrikasının Yakınındaki Evlerden Görünüm	96
Foto 43. Sunullah Paşa Türbesi Koruma Sorunu 1.....	97
Foto 44. Sunullah Paşa Türbesi Koruma Sorunu 2.....	98
Foto 45. Ladik Yaylası Yol Çalışmalarından Görünüm.....	99
Foto 46. Ladik Madımağı	102
Foto 47. Yöredeki Kuş Türleri	103
Foto 48. Yöredeki Yürüyüş Alanı	104
Foto 49. Yöredeki Yürüyüş Alanından Görünüm	105

Foto 50. Sportif Olta Balıkcılığı	106
Foto 51. Hamamayağı Kaplıcası İç Görüntüsü.....	108
Foto 52. Ladik Yayla Şenliklerinden Görünüm	109
Foto 53. Yöredeki Domuz Avından Görünüm	111

KISALTMALAR

AIEST: Uluslararası Bilimsel Turizm Uzmanları Birliği

C: Santigrat

CO²: Karbondioksit

DSİ: Devlet Su İşleri Müdürlüğü

EMİTT: East Mediterranean International Tourism And Travel Exhipation

IUCN: Uluslararası Doğa Koruma Birliği

km: Kilometre

kg: Kilogram

LADER: Ladik Akpınarlılar Derneği

m: Metre

MÖ: Milattan Önce

MS: Milattan sonra

OKA: Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı

OMUKUŞ: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu

ÖKA: Önemli Kuş Alanı

RAMSAR: Yaşama Ortamı Olarak Uluslar arası Öneme Sahip Sulak Alanlar Sözleşmesi

SAMTAB: Samsun ve Çevresi Turizm Alt Yapı Birliği

SASKİ: Samsun Atık Su ve Kanalizasyon İdaresi

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TRT: Türkiye Radyo Televizyon Kurulu

UNEP: UN Environment Programme

WMO: World Meteorological Organization

WTO: Dünya Turizm Örgütü

WTTC: Dünya Turizm ve Seyahat Konseyi

GİRİŞ

Turizm, gelişmiş veya gelişmekte olan birçok ülke ekonomisi için önemli rol oynamaktadır. Dünyada yaklaşık 300 milyon kişi turizm sektöründe istihdam edilirken uluslararası sermaye yatırımlarının yaklaşık %7'si turizm sektörüne yapılmaktadır. (www.turizm.gov.tr) Turizm, döviz girdisini arttırıcı ve istihdam sağlayıcı özellikleriyle ulusal ekonomiye katkıda bulunan, uluslararası kültürel ve toplumsal iletişimi sağlayıcı ve bütünleştirici etkisi olan bir sektör durumundadır.

Doğal ve kültürel kaynaklar yönünden zengin yerlerin turizm açısından gelişmeye açık oldukları bir gerçektir. Araştırma alanımız olan Ladik yöresi, doğal kaynakları, kültürel özellikleri ve tarihi dokusuyla turizmden pay almaya aday yerlerden biridir. Bu açıdan, yöre ekonomisini geliştirecek, yöre halkının refah seviyesini arttıracak turizm yatırımlarının gerçekleştirilmesi önem taşımaktadır. Bu çalışma altı ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, çalışmada kullanılan malzemeler ve çalışma yöntemi ele alınmıştır. İkinci bölümde, konunun teorik altyapısının oluşturulması için turizm çeşitleri, alternatif turizm, turizmin etkileri ve sürdürülebilir turizm kavramları hakkında bilgi verilmiştir. Üçüncü bölümde Türkiye'de turizm ve alternatif turizmin gelişimi incelenmiştir. Dördüncü bölümde, Ladik yöresinin sahip olduğu doğal ve beşeri turizm çekicilikleri, ulaşım ve konaklama imkanları gibi konular değerlendirilmiştir. Beşinci bölümde, yörede ziyaretçilere ve yöre halkına uygulanan anketlerin bulguları analiz edilmiştir. Son bölümde ise, yörede geliştirilebilecek turizm türleri belirlenmiştir. Sonuç kısmıyla çalışma tamamlanmıştır.

1. Araştırma Sahasının Yeri

Araştırma sahası, Orta Karadeniz Bölümü'nde yer alan Samsun iline bağlı Ladik şehri ve yakın çevresinden oluşan Ladik yöresidir. Yörenin kuzeyinde Kavak, Asarcık ve Havza ilçe merkezleri, batısında Amasya iline bağlı Merzifon, güneyinde ise Suluova ilçe merkezleri ve bu merkezlere bağlı köyler yer almaktadır. Araştırma sahasının sınırları olarak, Ladik ilçesi sınırları alınmıştır.

Şekil 1: Ladik Yöresinin Lokasyon Haritası

2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Ladik yöresinin turizm çekiciliklerini belirlemek, bu çekiciliklerin turizm amaçlı kullanılmasını ve turizm faaliyetlerini araştırmak, yörenin turizm potansiyeli ve kullanımını konusunda farkındalık oluşturmak, yörede turizmin geliştirilmesine ilişkin önerilerde bulunmak ve yapılacak turizm planlamasına katkı sağlamaktır. Bu amaçlar doğrultusunda araştırma sahasının:

- Turistik kaynaklarının ve potansiyelin belirlenmesi,
- Mevcut turizm faaliyetlerinin ve yöredeki dağılımının incelenmesi,
- Turizm faaliyetleri sonucu gelişen insan-çevre etkileşiminin değerlendirilmesi,
- Yöredeki mevcut turizm sorunlarının belirlenmesi,
- Yörenin kalkınmasında turizm faaliyetlerinin rolünün belirlenmesi,
- Yörede yer alan turistik değerlerin sürdürülebilir yerel kalkınma açısından değerlendirilmesi ve planlanmasına yönelik önerilerde bulunulması hedeflenmiştir.

3. Araştırmanın Soruları ve Hipotezleri

Araştırmanın amaçları doğrultusunda cevap aranacak bazı sorular ve hipotezler ise şöyle sıralanabilir:

S1. Araştırma sahasında turizme kaynaklık edebilecek doğal ve beşeri turistik çekicilikler nelerdir?

H1. Araştırma sahası turizme kaynaklık edebilecek doğal ve beşeri turistik çekiciliklere sahiptir.

S2. Mevcut turizm faaliyetlerinin araştırma sahasındaki dağılışı ve gelişimi ne yöndedir?

H2. Temel turizm kriterleri yetersiz olmakla birlikte yöreye gelen ziyaretçilerin tüm beklentileri karşılanamamaktadır.

S3. Araştırma sahasında doğal, beşeri ve ekonomik çevre özellikleri ile turizm etkileşimi ne düzeydedir? Bu etkileşim süreçleri sonucunda ortaya çıkan sorunlar ve bu sorunların çözüm yolları nelerdir?

H3. Araştırma sahası doğal, beşeri ve ekonomik çevre özellikleri bakımından uygundur. Fakat saha turizmde yeterli kalkınma hamlesini gerçekleştirememiştir.

S4. Araştırma sahasında turizmin çevresel, sosyo-kültürel ve ekonomik etkileri söz konusu mudur?

H4. Araştırma sahasında turizmin çevresel, sosyo-kültürel ve ekonomik etkileri vardır.

S5. Yöredeki mevcut turizm sorunları nelerdir?

H5. Yörede turizmin geliştirilmesi açısından, yatırım azlığı, tanıtım, konaklama ve çevre duyarlılığı konularında eksiklikler bulunmaktadır.

S6. Yörenin yerel ekonomik kalkınmasında turizm faaliyetlerinin rolü nedir?

H6. Yörede turizmin geliştirilmesi, yörenin yerel ekonomik kalkınmasına önemli katkılar sağlayacaktır.

S7. Ladik yöresinin sahip olduğu temel turizm unsurları nelerdir?

H7. Ladik yöresinin sahip olduğu temel turizm unsurları; doğal ve beşeri çekicilik, ulaşılabilirlik, etkinlikler ve imajdır.

S8. Ladik yöresini ziyaret eden turistlerin yöre ile ilgili genel turizm algısı nedir?

H8. Ladik yöresini ziyaret eden turistlerin yöre ile ilgili genel turizm algısı olumlu yöndedir.

S9. Ladik yöresini ziyaret eden turistlerin gerçekleşmesini istedikleri alternatif turizm çeşitleri nelerdir?

H9. Ladik yöresini ziyaret eden turistlerin gerçekleşmesini istedikleri alternatif turizm çeşitleri; kış turizmi, kaplıca turizmi, gurme turizmi, kültür turizmidir.

S10. Araştırma sahasındaki turizmin geliştirilmesi için coğrafi bakış açısı ile yapılması gereken başlıca çalışmalar nelerdir?

H10. Araştırma sahasındaki turizmin geliştirilmesi için coğrafi bakış açısı ile yapılması gereken başlıca çalışmalar; turizme kaynaklık edebilecek unsurları

belirlemek, yörenin mevcut turizm potansiyeli konusunda bilinç oluşturmak, turizm eksikliklerini tespit edip çözüm önerilerinde bulunmak vb.

4. Önceki Çalışmalar

Araştırma sahası ile ilgili daha önce yapılmış çeşitli bilimlere ait çalışmalar mevcuttur. Jeoloji, ziraat, biyoloji, tarih, fizik, edebiyat ve coğrafya gibi bilimler kapsamında çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Turizm ile ilgili çalışmaların yok denecek kadar az olması dikkat çekicidir. Ladik yöresi ile ilgili yapılmış çalışmalar kısaca şöyledir:

Baydar (2016) , “Temettuat Defterlerine Göre Ladik Kazası’nda Sosyal ve Ekonomik Hayat” adlı çalışmada; Ladik kazasının 19. Yüzyıldaki sosyal ve ekonomik tarihi anlatılmaya çalışılmıştır. Temettuat defterleri ve nüfus defterleri incelenerek 1260’lı yıllarda Ladik kazasının 6 mahalle ile 56 köy ve çiftlikten oluştuğu belirtilmektedir. Ayrıca herkesten geliri oranında vergi alınmadığı ve Müslüman ahalinin Gayr-i Müslimlere oranla daha fazla vergi verdiği görülmüştür. Ekonomisi genel olarak tarım hayvancılık olmasına rağmen Ladik Gölü kenarındaki köylerde günümüzde farklı olarak ticaret faaliyetlerinin ağırlık kazandığını belirtmiştir.

Başer (2015) , “Samsun İli Ladik İlçesinde Arazi Fiyatını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi” isimli çalışmada Ladik ilçesinde arazi fiyatını en doğru tespit edebilecek hedonik fiyat modelini kullanmış ve arazi fiyatını etkileyen en önemli faktörü, arazinin sulanması olarak tespit etmiştir. Ayrıca sulanan arazilerin fiyatlarının sulama imkanı olmayan arazilere göre % 28,9 daha fazla olduğunu belirtmiştir.

Ağca (2015) , “19. Yüzyılın İlk Yarısında Ladik Kazası’nın Nüfusu” isimli çalışmada; bu dönemde Amasya sancağına bağlı bir kaza olan Ladik’e ait altı adet nüfus defterine ulaşılmış, söz konusu defterlerde kayıtlı nüfusun isim, yaş, lakap, eşkal ve mesleklerinin yanı sıra, mahalle ve köylere göre dağılım, akrabalık ilişkileri, askerlik durumları, nüfus hareketleri, medrese ve han kayıtları ayrıntısıyla belirtilmiştir.

Takcı (2015) , “1943 Tosya-Ladik Deprem Kırığının Ladik Kuzeyindeki Bölümünün Paleosismik İncelemesi” isimli çalışmada Tosya-Ladik depremi dışında beş deprem olayı tespit edilmiştir. Birincisi (MÖ 3193-2840), ikincisi (MÖ 3716-3614), üçüncüsü (MS 319-95), dördüncüsü (MS 733-956), beşincisi (MS 1475-1615) olarak belirlenmiştir. 1943 deprem kırık izinin üzerindeki ilgili sagpondun en az MS 733-756 yılında oluşmaya başladığı; dolayısı ile 1943 depreminden öncede ilgili fay kırık izinin büyük depremler üreterek morfolojide değişimler oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tuncel (2015), “ Kuzey Anadolu Fay Zonu’nun Ladik-Taşova Segmenti Üzerinde Devam Eden Deformasyonunun Takibi ” adlı çalışmada Ladik-Taşova segmenti, 1943 yılında meydana gelen M=7.6 büyüklüğündeki deprem ile kırılmıştır. Segmentin üzerinde herhangi bir deformasyon belirlenememiştir. Fakat bu segment üzerinde varlığı ileri sürülen ve krip olarak yorumlanan hareket, elde edilen verilere dayanılarak 1943 depreminin postsismik (deprem sonrası) deformasyonu olarak yorumlanmıştır. Bu durum, deprem sonrası deformasyonun segment üzerinde yaklaşık 70 yıl süre ile devam ettiğini göstermektedir.

Yazıcıoğlu (2014) , “Ladik Gölü’nde (Samsun)Yaşayan Turna Balığının Biyolojik Özellikleri” isimli çalışmasında gölde yaşayan turna balığının yaş tayini, büyüme, beslenme ve üreme özelliklerini araştırmış ve gölün fiziko-kimyasal parametrelerini de belirlemiştir.

Şahin ve Yılmaz (2009) , “Samsun İlinde Doğal Kaynaklara Dayalı Turizm Arzı ve Planlaması” adlı çalışmalarında Akdağ’ın (Ladik), yayla ve orman alanlarıyla önemli bir çekicilik oluşturduğunu ve yörenin yazın serin-kuru iklimi ile kış turizmi açısından da doğal ortamları bulunduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca Hamamayağı sıcak su kaynağının termal turizm açısından değerlendirilebilecek çekicilik unsuru olduğunu belirtmişlerdir.

Hatipoğlu (2008) , “Hamamayağı (Ladik-Samsun) Sıcak Su Kaynağının Hidrojeokimyasal ve İzotopik İncelemesi” isimli çalışmasında Hamamayağı sıcak su kaynağının ağır metal içeriği açısından kaplıcalar yönetmeliğine uygun olduğunu tespit etmiştir. Kaplıcanın jeotermal sistemler açısından düşük sıcaklıklı jeotermal sistem sınıfına girdiğini belirtmiştir.

Aktaş (2007) , “Samsun İli Ladik İlçesinde Doğrudan Gelir Desteği Uygulamalarının Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında Türkiye’de uygulanan “Doğrudan Gelir Desteği” sisteminin sonuçlarını ortaya koymuş ve bu nedenle konuyu makro ve mikro bazda ele alarak anketlerle durumu analiz etmiştir. Doğrudan Gelir Desteği’nden faydalanan üreticilerin büyük bir kısmının 11-30 dekar arasında araziye sahip oldukları ortaya çıkmıştır.

Rahman (2007) , “Ladik-Destek ve Niksar-Erbaa Yörelerinin Üst Mesozoyik-Tersiyer Stratigrafisi” isimli çalışmasında, orta pontidlerde yer alan Niksar-Erbaa ve Destek-Ladik yörelerinde yüzeylenen Jura-Kreatase yaşlı karbonatlı birimlerinin stratigrafik ve paleontolojik özellikleri incelenmiş ve jura-kreatase yaş ayrımı net olarak yapılabilmektedir.

Pekşen (2002) , “Zeynü’l-Elhan İsimli Eserin Metin ve Sözlük Çalışması; Ladikli Mehmet Çelebi” isimli çalışmasında yazar 15.Yüzyılda yaşamış Türk musiki tarihinin önde gelen isimlerinden olan ve 2. Bayezid’a eser sunmuş olan Ladikli Mehmet Çelebi’nin Zeynü’l-Elhan isimli eseri transkripsiyonlu olarak Latin harflerine aktarıp sözlüğü hazırlamış ve yeni bir nüsha olduğu için bilime kazandırmak istemiştir.

Coşkun (1995) , “Ladik ve Çevresinin Bitki Örtüsü” ile ilgili çalışmasında Ladik’in orta yükseklikte dağlardan oluştuğunu ve Karadeniz iklim tesiri altında bulunduğunu söylemiştir. Bitki örtüsü ormandır. Ormanlar nemli ve kuru olmak üzere ikiye ayrılır. Nemli ormanlar Akdağ’ın kuzeyinde meşe ve kayınlar iken güneyindeki kuru ormanların sarıçam, karaçam ve saçlı meşeden oluştuğunu belirlemiştir.

Şahin (1988) , “Ladik Hamamayağı Kaplıcaları” isimli çalışmasında; kaplıca sularının, bikarbonatlı, kalsiyumlu, magnezyumlu ve radyoaktif kimyasal bileşime sahip olduğunu ve kaplıca su sıcaklığının 36 derece sıcaklığa sahip olduğunu belirtmiştir. Kaplıca sularının birçok hastalığa iyi geldiğini ve kaplıcanın aynı zamanda bir mesire yeri olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca kaplıcanın turistik aktivitesinin mayıs-eylül (yaz) ayları arasında canlandığını belirtmiştir. Kaplıcaya gelen ziyaretçilerin Cumartesi-Pazar günleri yoğunluk gösterdiğini ve kaplıcaya

gelenlerin Samsun ve çevre iller ağırlıklı olduğunu belirtmiştir. Banyodan yararlanan kişi sayısının günlük 400 kişi civarı olduğunu ifade etmiştir.

Bunların dışında, Kandemir (2010), Göldeki turna balığının yağ asidi kompozisyonunu, vitamin ve kolestrol içeriğini araştırmış, Uğurlu ve Ark. (2009) , Ladik Gölü ve çevresindeki akarsularda yaşayan balık türlerinin sistematik yerini tespit etmiştir. Kuru (1972), Ladik Gölü'nün faunasını belirlemiş, Maraşlıoğlu (2001), Göl'deki fitoplanktonu ve kıyı bölgesi alglerini incelemiş, Erbaşaran (2012) , Ladik Gölü'ndeki çapak balığının yaş ve büyüme özelliklerini araştırmış. Yazıcı (2013), Ladik Gölü'ndeki kızılkanat balığının yaş ve büyüme özelliklerini belirlemiş, Saygın (2013), Göldeki tatlısu levreğinin yaş ve büyüme özelliklerini incelemiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

MALZEME VE YÖNTEM

1.1. Malzeme

Araştırmanın ana malzemesi Ladik yöresi sınırlarında bulunan turistik doğal ve beşeri kaynaklardır. Ayrıca çalışmanın analiz ve değerlendirme aşamalarında kullanılan haritalar, veriler ve dokümanlar araştırma malzemesi olarak değerlendirilmiştir. Bunlar:

- Alan ve konuyla ilgili daha önceden yapılmış ulusal ve uluslararası literatür ve kaynaklar kullanılmıştır.
- Konu ile yakından ilgili bazı kurum ve kuruluşlardan (Samsun Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Samsun Müze Müdürlüğü, Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu, Türkiye İstatistik Kurumu, Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, Devlet Planlama Teşkilatı, Devlet Su İşleri vb.) elde edilen doküman ve veriler materyal olarak kullanılmıştır.
- Arazi çalışmalarında çekilen fotoğraflar ve slaytlar: çalışma alanının tanımlanmasında ve verilerin doğrulanmasında materyal olarak kullanılmıştır.

1.2. Yöntem

Araştırmanın amacı ve kapsamı doğrultusunda Ladik yöresinde turizme kaynaklık edebilecek doğal ve beşeri çekiciliklerin belirlenmesi ve yörenin turizm potansiyelinin ortaya çıkarılması amacıyla arazi çalışmaları yapılmış, arazide gözlem ve incelemelerin yanısıra, anket yöntemi de kullanılmıştır. Anket çalışmaları için istatistiksel veri analizi yöntemleri uygulanmıştır. Araştırma kapsamında yerel halk ve ziyaretçiler için olmak üzere iki farklı anket hazırlanmıştır. Anket soruları

katılımcılara ilişkin demografik özellikleri ve bölgenin turizm açısından değerlendirmesini içeren ölçek sorularından oluşmaktadır. Ölçeklere ilişkin maddeler 4' lü ve 5' li sıralama ölçeğine sahiptir. Sorular sıralama ölçeğine sahip olduğundan, nicel puanlar olarak göz önüne alınmıştır. Bu nedenle, ölçek soruları üzerinde tanımlayıcı istatistikler hesaplanmıştır. Tanımlayıcı istatistiklerden aritmetik ortalama ve standart sapma ölçüleri kullanılmıştır.

Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin sorular üzerinde frekans analizi uygulanmıştır. Frekans analizinde demografik sorulara ilişkin frekans değerleri ve yüzdesel dağılımları elde edilmiştir. Katılımcıların demografik özellikleri ile turizm açısından çeşitli görüşlerin değerlendirildiği ölçek maddeleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Demografik sorular ile Ladik yöresinin turizm durumuna ait sorular arasındaki ilişkiler, istatistiksel analiz yöntemlerinden ki-kare analizi ile değerlendirilmiştir. Ki-kare analizi ile ilişkilerin istatistiksel açıdan anlamlılığı test edilmiştir. Test sonuçlarına ilişkin ki-kare test istatistiği ve anlamlılık değerleri hesaplanmıştır. İstatistiksel sınamalar % 5 hata payı ile test edilmiştir.

Ladik yöresinin turizm özelliklerine ilişkin görüşleri içeren sıralama ölçeğine sahip ölçek maddelerinin güvenilirliğini ölçmek üzere, Cronbach Alfa güvenilirlik analizi uygulanmıştır. Güvenilirlik analizi için madde çıkarıldığında elde edilecek Cronbach Alfa katsayısı ve ölçeklere ilişkin genel Cronbach Alfa katsayıları hesaplanmıştır.

1.2.1. Anket Uygulamaları

Anketlerin gerek hazırlanması gerekse uygulanması aşamasındaki şu kriterler göz önüne alınmıştır.

- Öncelikle anket sorularının hazırlanması aşamasında çok sayıda yerli ve yabancı anket formu incelenmiş ve uzman görüşlerinden yararlanılmıştır.
- İstenilen amaca ulaşılacak için de anketlerin anlaşılabilir olmasına dikkat edilmiştir.

- Veriler incelenerek turizm aktivitelerinin en çok yaz ve kış aylarında yapıldığı sonucuna varılmıştır. Bu amaçla da anketler haziran – şubat dönemlerinde uygulanmıştır.
- Anketlerin uygulanma aşaması yüz yüze görüşmeler ile yapılmıştır.

1.2.1.1. Ziyaretçi Anketleri Yöntemi

Ladik yöresinde turizm etkinliklerine katılan tüm turistler anketin hedef kitlesini oluşturmuştur. Anket uygulamaları toplamda 110 bireyle yüz yüze görüşme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Anket formunda yer alan sorular:

- Ziyaretçilerin demografik bilgilerinin belirlenmesi
- Talep/istek/turizm eğilimlerinin belirlenmesi
- Araştırma alanına geliş amaçlarının belirlenmesi
- Araştırma alanında gerçekleştirmek istedikleri turizm aktivitelerinin belirlenmesi
- Araştırma alanının turizm yönünden çekici özelliklerinin belirlenmesi
- Konaklama durumlarının belirlenmesi
- Yörede yürütülen turizm faaliyetlerinin çevreye duyarlı olup olmadığı hakkındaki görüşlerin belirlenmesi

1.2.1.2. Yerel Halk Anketleri Yöntemi

Ladik yöresinde yerleşme alanlarında yaşayan yöre halkı anketin hedef kitlesini oluşturmuştur. Anket uygulamaları yörede yaşayan 92 kişiye uygulanmıştır. Anket formunda yer alan sorular:

- Yerel halkın demografik özelliklerinin belirlenmesi
- Geçimini hangi sektörlerden sağladığı,
- Turist sayısında artış olup olmadığı,
- Yerel halkın doğal ve kültürel çevrenin korunmasında duyarlılığı
- Sürdürülen turizm aktivitelerinin sosyal çevre üzerindeki etkileri,
- Yerel halkın turizme katılımının sağlanması için neler gerektiği,
- Yöredeki turizm işletmelerinin sorunları

1.3 Araştırma Süreci

Araştırma süreci 7 aşamadan oluşmaktadır;

- 1) Araştırma alanı sınırlarının belirlenmesi,
- 2) Araştırma yönteminin belirlenmesi,
- 3) Literatür- kaynak araştırması ve veri toplama,
- 4) Arazi çalışmaları ile sahanın doğal ve beşeri unsurlarının tespiti ve fotoğraflanması,
- 5) Araştırma sahasındaki yerel halk ve yerli ziyaretçiler anket uygulaması ve verilerin analizi,
- 6) Sahanın turizm potansiyelini sürdürülebilirlik kriterlerine göre değerlendirerek stratejilerin geliştirilmesi ve önerilmesi,
- 7) Ladik yöresi için uygun görülen turizm aktiviteleri ve bunlar için uygun alanların belirlenmesi.

2. BÖLÜM

TURİZM İLE İLGİLİ KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Turizm ve Turizm Coğrafyası

Turizm disiplinler arası bir araştırma alanı olması nedeniyle, turizmin çeşitli araştırmacılar tarafından yapılmış birçok tanımı bulunmaktadır. Etimolojik olarak turizm sözcüğü, turist sözcüğünden doğmuştur. Turist sözcüğü ise Batı dillerinde Latince Tornus kelimesinden türemiştir (Kozak, 2012). Dünya Turizm Örgütüne (World Tourism Organization) göre; turizm kendi olağan çevresinin dışında bir yere, belirlenmiş bir süreden daha az kalmamak üzere gidilen ve ana amacı ziyaret ettiği yerde para kazanılan bir faaliyet denemesi dışında seyahat etmek olan kişinin faaliyetleridir (WTO, 1991). Köksal (1994) , Turizmi, insanların buldukları yerden başka bir yere veya ülkeye gitmeleri ve orada belli bir süre kalmaları, tekrar kendi yerlerine ya da ülkelerine dönme ile ilgili etkinlikleri olarak belirtmiştir. Kozak (2000) , ise; turizmi başka bir ülkeden veya bölgeden yabancıların gelmesi ve geçici süre kalmalarıyla ortaya çıkan hareketin ekonomik yönünü ilgilendiren faaliyetlerin tümü olarak açıklamıştır. Doğanay'a (2013) göre ise; turizmin en kısa tanımı, zevk için yapılan geziler biçiminde yapılır. Özgüç'e (2003) göre ise; bir ilişkiler bütünü olan turizm olayının meydana gelebilmesi için, gerçekleştirilen seyahatin devamlı oturulan yerlerin dışına yapılması, konaklama sırasında turizm işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetlerin talep edilmesi ve gidilen yerdeki konaklamanın geçici olması gerekir. Tümertekin'e (2013) göre ise turizm; eğlenme ve tatil yapma amacıyla, seyahate çıkmadır. Bütün bu tanımlara bakarak turizm olayının tanımlanmasında genellikle dinamik bir unsur olarak kabul edilen "seyahat" faktörü ve konaklamanın önemli bir yer tuttuğu anlaşılmaktadır. Turizm, en basit bir sistem halinde alınırsa üç mekansal unsurdan meydana gelir: a) Turistlerin yaşadığı yerler (turist çıkaran bölgeler); b) insanların gezmek üzere gittikleri yerler (turistlerin varış bölgeleri); c) Turist gönderen ve alan yerler arasında yapılan yolculuklar. Turizm coğrafyası da her düzeydeki mekan ölçeğinde turizmin bu üç elemanı ile ilgilidir. Bir şehir içi turizm

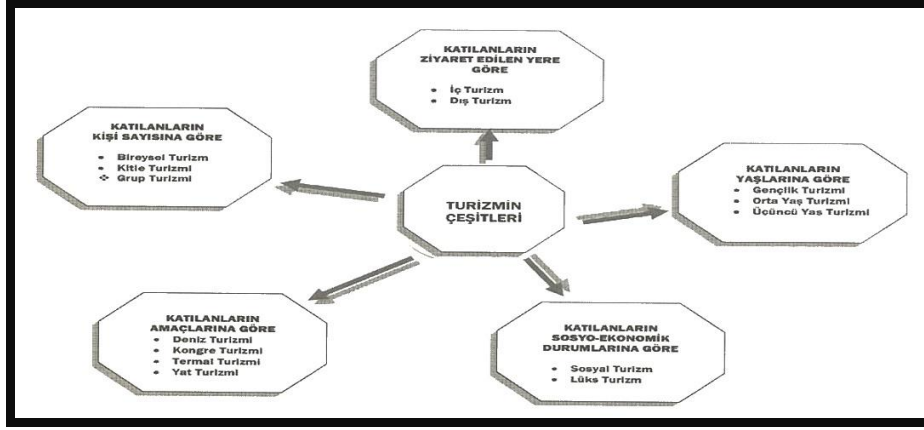
hareketinden başlayıp kıtalararası turizm hareketine kadar her turizm olayı “bir mekan bilimi” olan coğrafyanın inceleme alanı içinde kalır (Özgüç, 2007).

Turizm, birçok açıdan coğrafya ile yakın ilişki içindedir. Her şeyden önce, turizmi ortaya çıkaran şey mekânsal farklılıklardır. İnsanları yaşadıkları yerlerden başka yere rekreasyonel seyahat etmeye yönelten faktörlerin başında fiziki (mekânsal) ve beşerî (kültürel) farklılıklar gelmektedir. Bir bölgede turizmin ortaya çıkmasında ve gelişmesinde çoğu zaman doğal ve beşerî coğrafi kaynakların rol oynadığı görülmektedir. Turizmde çekicilik çok önemli bir unsurdur ve çekicilikler yer aldığı bölgenin coğrafi özellikleriyle yakından ilgilidir. Yeryüzünün bir yerden diğerine değişen mekânsal ve kültürel farklılıkları, çekicilik oluşturmakta, mekânlar arası turizm hareketine neden olmaktadır (Yılmaz, 2016). Turizmin coğrafya ile birçok ortak yanı bulunması nedeniyle “turizm coğrafyası” bir disiplin haline gelmiştir. Her ikisi de çok boyutlu, insan-mekan-zaman ilişkisine dayalı ve toplumsal olaylara hassas bir özelliğe sahiptir (Emekli, 2007). Destinasyon adı verilen tüm turizm mekanları coğrafya ile bir bütün içerisindedir. Dolayısı ile coğrafi mekanda turizm yoluyla oluşabilecek değişim ve etkileşim coğrafyayı ilgilendirmektedir. Turizm, çeşitli alt sistemlerden oluşan bir bütündür. Turizm sistemi içinde coğrafya ağırlıklı bir paya sahiptir. Çünkü gerek turist gönderen alan, gerekse ev sahibi alan birer coğrafi mekan birimidir. Öte yandan turist ile ev sahibi toplumun karşılaştığı, turizmin çeşitli etkileme yollarıyla zaman içinde değişimlere uğrattığı alan da yine bir coğrafi ortam, bir kültürel peyzajdır. Başka bir anlatımla; turizmi insanların yer değiştirmesinden kaynaklanan bir etkinlik olarak kabul ettiğimizde, turizmin temel unsurlarını turist gönderen yerler ile turist kabul eden yerler oluşturmaktadır (Soykan, 2000).

2.2.Turizmin Çeşitleri

Turistlerin seyahat nedenleri, seyahat türleri, konaklama biçimleri, gelir düzeyleri, zevkleri birbirinden farklı olduğu için, turizm işletmelerinin de faaliyet konuları farklılık göstermektedir. Genellikle turizmin meydana gelmesinde rol oynayan nedenler ya da turizm alanlarının özellikleri turizmin çeşitlerinin belirlenmesinde etkili olmaktadır (Özgüç, 1994).

Turizm, kendi içinde, katılanların özellikleri, ziyaret edilen yer, yapılış amacı gibi bakış açılarıyla çeşitli şekillerde sınıflandırılmaktadır:

Şekil 2: Turizm Çeşitleri Haritası

Kaynak: Kozak vd., 2014.

2.3. Alternatif Turizm

Günümüzde, hızlı ekonomik, siyasal, teknolojik gelişmeler ve bu gelişmelere paralel olarak turizm tüketim kalıplarında son yıllarda önemli bir değişim gözlenmektedir. Alışılmış tatil anlayışının değişimi ve turizm merkezlerinden uzaklaşma yönünde bir eğilim yaşanmaktadır. Bu yeni eğilime sahip yeni tip turistlerin beklentileri; doğa ile iç içe olan çevreye saygılı, tesislerde ve temiz bir çevrede tatil geçirmek olarak ortaya çıkmaya başlamıştır. İşte bu eğilim alternatif turizmin çıkış noktası olmuştur. Yani, bugünkü turizm anlayışının (kitle turizmi) sadece ekonomik hedefleri gözetmesi, çevresel ve sosyal değerleri dışlaması alternatif turizm kavramının doğmasına neden olmuştur. Alternatif turizm kavramı literatürde “yumuşak turizm”, “korumacı turizm”, “yeşil turizm”, “doğaya yönelik turizm” ve “ekoturizm”, “uygun turizm”, “sürdürülebilir turizm”, “ilerleyici turizm” gibi turizm çeşitleri ile birlikte anılmaktadır (Dowling, 1993). Alternatif turizm, turizmi on iki aya yaymak ve turizmin sürdürülebilirliğine katkı sağlamaktır. Bu sayede turizm aktiviteleri hem çeşitlilik kazanmakta, hem de turizmin getirdiği olumsuz etkiler en aza indirgenmektedir. Her ülke kendi bünyesine uygun olarak farklı alternatif turizm türleri belirlemektedir. Bu konuyla ilgili dünya ölçeğinde kabul görmüş ve benzer bir çok ülke tarafından benzer özellikleri taşıyan turizm türleri şöyle sıralanabilir: Kültür turizmi, kırsal turizm, doğa turizmi, termal turizm, golf turizmi, kongre turizmi, inanç turizmi, yayla turizmi, spor turizmi vb (Kozak vd., 2014). Günümüzde turizm giderek çeşitlenmekte ve yaygınlık kazanmaktadır.

2.4. Turizm ve Etkileri

Turizmin faaliyetleri sırasında doğal ve beşeri çevre ile etkileşim içinde olmaktadır. Bu etkileşimin olumlu ve olumsuz bir takım etkileri söz konusudur. Turizm, yer aldığı mekânda arazi kullanımı üzerinde etkili olur. Turizm bölgelerinde çekicilikler ve çevresindeki düzenlemeler, ulaşım, konaklama tesisleri geniş yer tutar. Günümüzde birçok yerleşme, turizmi bir kalkınma stratejisi olarak görmekte ve turizm yatırımlarına önem vermektedir. Böylece yerleşmeler çekicilik oluşturacak farklı bir mekânsal görünüm kazanma yoluna gitmektedirler. Turizm, döviz girdisi sağlaması, istihdam ve üretim artırıcı etkileri nedeniyle ülke ekonomisi üzerinde etkilidir. Turizmin ülke ekonomileri üzerindeki bu olumlu etkileri nedeniyle birçok ülke dünya turizminden daha fazla pay almak için kıyasıya rekabet halindedir. Diğer taraftan, düşük gelir seviyesine sahip kırsal alanlarda turizmin geliştirilmesi, istihdam ve ekonomik gelişme sağlayarak bölge halkının gelirini artırmakta, bölgeler arası gelir dağılımı eşitsizliğinin giderilmesine katkıda bulunmaktadır (Yılmaz, 2016). Turizmin bu olumlu etkilerinin yanısıra, toplumsal sorunlar ortaya çıkarması ve mekânını değişime uğratarak çevre sorunları meydana getirmesi de başlıca olumsuz etkilerini oluşturmaktadır (Özgüç, 2003). Turizmin önemli etkilerinden biri de kültürel etkidir. Farklı kültür ve deneyimlere sahip turistler, ziyaret ettikleri yerleri kültürel olarak etkilemektedir. Dolayısıyla turizm yer aldığı mekânı hem şekil hem de kültür olarak etkilemekte, değişime uğratmaktadır (Yılmaz, 2016).

Turizmin Olumlu Etkileri

Fiziki:

Çevre bilincine kaynaklık

Tarihi öneme sahip alanların korunmasına kaynaklık

Eski yapıların restorasyonu ve düzenlemeler

Çevrenin korunmasına hız verilmesi vb.

Toplumsal:

Hoşgörü ortamı geliştirir

Kırsal bölgelerin kentleşmesini hızlandırır

Kadın hakları konusunda ilerlemeye neden olur

Temizlik bilincinin gelişmesini sağlar

Yerel halkın tarih ve kültür değerlerine sahip çıkma bilinci geliştirir

Yabancı dil öğrenmeyi yönlendirir

Aile bağlarını güçlendirir

Ekonomik:

Ödemeler dengesi üzerindeki etkisi

Gelir yaratıcı etkisi

Altyapı ve üst yapının geliştirilmesi etkisi

Diğer ekonomik sektörlere etkisi

İstihdam yaratıcı etkisi

Bölgelerarası dengeli kalkınma etkisi

Turizmin Olumsuz Etkileri

Fiziki:

Doğal çevrenin tahribi

Sürdürülebilir turizm algısını eksikliği

Çöp ve atıklar sorunu

Ses kirliliği vb.

Toplumsal:

Yabancı düşmanlığını arttırabilir

Suç oranında artış olabilir

Kültür ticarileşebilir

Turistleri taklit olumsuz eğilimlere neden olabilir

Ekonomik:

Fırsat maliyeti

Turizme aşırı bağımlılık

Bölgesel enflasyon etkisi

Mevsimlik dalgalanma

Yabancı işgücü gereksinmesi

Dış alım eğilimindeki artış

Bu gibi sorunlar nedeniyle var olan kaynakların gelecekte değerlerini arttırmak ve korumak sürdürülebilir bir turizmle mümkündür. Her geçen gün küreselleşen dünyada turizm hareketinden en karlı çıkacak olanlar, doğal ve kültürel varlıklarını bozmadan koruyabilen ülkeler olacaktır.

2.5. Sürdürülebilir Turizm

Sürdürülebilirlik kavramı ilk defa 1982’de imzalanan “Dünya Doğa Sözleşmesi”nde kullanılmaya başlanmış ve böylece uluslararası çevre hukukunun temel ilkesi olarak kabul edilmiştir. İnsan faaliyetlerinin çevresel kaynaklar üzerindeki etkilerinden doğan sürdürülebilirlik kavramı, uzun dönemde ekonomik, sosyal ve çevresel amaçlar arasındaki dengenin yeniden kurulmasını ifade etmektedir. Sürdürülebilirlik, bir toplumun, ekosistemin ya da sürekliliği olan herhangi bir sistemin işlerini kesintisiz, bozulmadan, aşırı kullanımla tüketmeden ya da sistemin hayati bağı olan ana kaynaklara aşırı yüklenmeden sürdürülebilmesi yeteneği olarak da tanımlanabilir. Sürdürülebilirlik kavramında ekolojik dengenin korunması esastır. Dolayısıyla sürdürülebilir turizmde yerel halk, turizm endüstrisinden çeşitli faydalar sağlarken aynı zamanda turizm gelişmesinin planlama, karar verme gibi aşamalarında da görev alarak turizm endüstrisine sahip çıkmakta ve turizmle ilgili olan tüm unsurlar arasındaki koordinasyonda görev almaktadır. Turizm açısından sürdürülebilirlik kavramı ise turizmin kaynağı olan doğal, tarihi, kültürel, sosyal ve estetik değerlerin korunup, geliştirilerek çekiciliklerin devamının sağlanmasını ifade etmektedir (Demir ve Çevirgen, 2006).

Turizm endüstrisinin tarafları gelecek kuşakları dikkate almak zorundadır. Yeniden yerine konulamayacak ormanlar, doğal yaşam alanları gibi biyolojik çeşitlilik unsurları, anıtlar ve tarihi zenginlikler gelecek kuşakların yararlanmasına sunulabilmelidir. Doğal kaynaklara bağlılığın önemli olduğu yoksul ve gelişmekte olan bölgelerde sürdürülebilir yaşamın korunması çok daha önemli olmaktadır (Ceylan, 2001).

Tüm bu tanımlar neticesinde, insanlığın hayatının doğal kaynaklara bağlı olduğu bir gerçektir ve bu doğal kaynaklar sonsuzluğa sahip değildir. Doğa ile insan arasındaki denge sürdürülebilirlik çerçevesinde sağlanabilir. Bunu yapabilmek için teknolojiyi, iklimi, çevreyi, enerjiyi ve doğal kaynakları iyi analiz etmeli, uzun vadeli hesaplar yaparak planlı bir şekilde kaynakları yönetmek gerekir. Sürdürülebilirlik bir bütün olarak algılanmalı ve yenilenebilir enerji kaynakların kullanımına ağırlık verilmelidir. Fakat bir şeyi sürdürebilmek için o şeyi korumak gereklidir. Bütüncül bir koruma için toplumsal ve fiziksel bir vizyon oluşturulmalıdır. En önemlisi ise sürdürülebilirlik kavramı eğitim müfredatına alınmalıdır.

3.BÖLÜM

TURKİYE'DE TURİZM

3.1. Türkiye'de Turizmin gelişimi:

Türkiye'nin çok eski tarihlerden beri seyahatlere sahne olmasında coğrafi konumu etkili olmuştur. İlk ve Orta Çağlarda dini merkezleri ve termal kaynakları sayesinde çok sayıda insanın ilgisini çekmiştir. Selçuklular Döneminde de önemli yollar üzerinde yer alan han ve kervansaraylar Anadolu'nun yolcu trafiğini canlı tutmuştur (Ertin, 1991). Osmanlı İmparatorluğu'nda, 1863'te "Sergi-i Umumi-i Osman" adlı serginin açılışıyla ilk modern turizm hareketinin başladığı kabul edilmektedir. Bu hareket örgütlü ve planlı olmuştur. Dolayısıyla, başta Avusturya olmak üzere, çeşitli ülkelerden turizm grupları İstanbul'a gelmiştir (Özgüç, 2003). 1870'te İstanbul'u Paris'e bağlayan Şark demiryolunun açılışı, ilk otellerin yapımını da teşvik etmiş ve bu biçimde ilk modern anlamdaki Pera Palas Oteli 1892 yılında faaliyete geçmiştir. Aynı tarihlerde, iki yabancı seyahat acentesi de Anadolu topraklarında kurulmuştur (Ertin, 1991). 1900'lü yılların başlarında yaşanan duraklama döneminin ardından Cumhuriyetin ilanı ile birlikte, turizmi geliştirmeye yönelik çabalara kalındığı yerden devam edilmiştir. Dünyadaki gelişmelerle birlikte ülkemizde de özellikle Cumhuriyet Döneminde turizme önem verilmeye başlanmıştır. İlk olarak 1923 yılında "Türk Seyyah-in Cemiyeti'nin" kurulması, bunun 1930'da Türkiye Turing ve Otomobil Kurumuna dönüşmesi, 1934'te Turizm Bürosunun açılması, 1939 yılında Ticaret Bakanlığına bağlı Turizm Müdürlüğünün kurulması ve turizmi geliştirmek için çıkarılan kanunlar turizmin gelişmesinde etkili olurken 1963 yılında Turizm ve Tanıtma Bakanlığı kurulmuş ve planlı dönemde kalkınma planlarında turizme yer verilmiştir. Özellikle 1982 yılında çıkarılan "Turizm Teşvik Kanunu" turizmin bugünkü anlamda gelişmesini hızlandırmıştır. Bütçede turizme pay ayrılması, teşvik edici tedbirlerin uygulanması, turizme verilen önemin bir diğer göstergesidir (Emekli, 1998). 1980 yılı sonrası dönemde Türkiye'de önemli gelişme kaydeden turizm büyük bir döviz girdisi sağlayarak dış açıkların

giderilmesinde, işsizliğin azaltılmasında ve ödemeler bilançosunun iyileştirilmesinde önemli bir paya sahip olmuştur (Çımat ve Bahar, 2003). Günümüzde bu durum önemi korumakla birlikte, küreselleşen dünyada Türkiye'nin turizmin bölgeselleşmesi ve yerelleşmesi konusunda hassas olduğuda görülmektedir. Çünkü, Türkiye Turizm Stratejisi 2023 ve Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Plan'ında (2007-2013) ulaşılmak istenen hedefler içerisinde, sürdürülebilir turizm yaklaşımı benimsenerek istihdamın artırılması ve bölgesel gelişmede turizmin öncü bir sektör konumuna ulaştırılması ve Türkiye'nin 2023'e kadar turist sayısı ve turizm geliri bakımından uluslararası pazarda ilk beş ülke ve önemli bir varış noktası ve uluslararası bir marka haline getirilmesinin sağlanması bulunmaktadır. Turizm, az gelişmiş ülkelerde istihdam imkanı veren bir kalkınma, gelişme ve döviz kaynağıdır. Çünkü hiçbir faaliyet alanından turizmden kazandığı kadar temiz, yasal, kolay, hatırı sayılır miktarda ve sürekli gelir elde etme imkanı ve ihtimali yoktur. Bu duruma kanıt olarak Dünya Turizm ve Seyahat Konseyi (WTTC) turizmde her üç saniyede bir kişiye yeni iş imkanı sunulduğunu belirtmiş ve turizmi, “dünyanın en büyük sanayisi, refah ve istihdam imkanı sunan en büyük işveren” olarak tanımlamıştır. Günümüzde Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü'nün (UNWTO) verilerine göre, Türkiye, dünya turizm pazarında %3,7' lik, Avrupa pazarında %7,1 paya sahip bulunmaktadır. Ayrıca Türkiye, dünyada en çok ziyaret edilen ülkeler arasında, 6. sıraya yükselmiş ve en çok turizm geliri elde eden ülkeler arasında ise 31,464 milyon \$ gelir ile 11. sıraya yerleşmiştir.

Tablo 1: Ünelere göre turizmdeki ziyaretçi sayısı

Sıra	Ülke	Ziyaretçi Sayısı (2014)	Ziyaretçi sayısı (2015)
1	Fransa	83 633	83 700
2	A.B.D	69 995	74 757
3	İspanya	60 675	64 995
4	Çin	55 686	55 622
5	İtalya	47 704	48 576
6	Türkiye	41 415	41 617
7	Almanya	31 545	33 005
8	İngiltere	31 064	32 613
9	Rusya	28 356	29 848
10	Meksika	24 151	29 091

Kaynak: UNWTO-TÜİK , 2015

Tablo 2: Ülkelere göre turizm gelirleri

Sıra	Ülke	Turizm geliri	Turizm geliri
1	ABD	172 901	177 240
2	İspanya	62 565	65 187
3	Çin	51 664	56 913
4	Fransa	56 683	55 402
5	Makao(Çin)	51 796	50 815
6	İtalya	43 912	45 545
7	İngiltere	41 028	45 326
8	Almanya	41 279	43 326
9	Tayland	41 780	38 437
10	Honkong	38 934	38 376
11	Türkiye	34 305	31 464

Kaynak: UNWTO-TÜİK, 2015

3.2. Türkiye’de Alternatif Turizmin Gelişimi

Türkiye’de turizmin önemi her geçen gün artmaktadır. Turizm faaliyetlerine katılanların sayısı da çoğalmaktadır. Türkiye doğal güzellikleri, tarihi mekânları, arkeolojik sahaları, gelişmekte olan turizm altyapısı ve misafirperverlik geleneği ile dünyanın en çok tercih edilen turizm mekanlarından biri haline gelmiştir. Türkiye’nin Asya kıtasında yer alan ve Romalılar tarafından Küçük Asya olarak adlandırılan Anadolu yarımadası, birçok eski uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. İstanbul Boğazı Asya ve Avrupa’yı birbirine bağlamaktadır. Üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkede yazların uzun sürmesi ülkeyi yaz tatili açısından son derece ilgi çekici hale getirmektedir. Dolayısıyla Türkiye’de günümüze kadar öncelik kıyı turizmine verilmiştir. Gelecek dönemlerde kıyı turizminin daha da büyümesi beklenmekle birlikte, turizm sektörü, sağlık, termal-kaplıca, kış sporları, dağcılık, kongre ve fuar aktiviteleri, av turizmi, golf, ve yayla gibi ekoturizmin farklı dalları açısından da yüksek bir gelişme potansiyeline sahiptir. Ayrıca ülkemiz, 8000 km uzunluğundaki sahilleri, çeşitli uygarlıklardan kalan zengin tarihi ve kültürel mirasın yanı sıra iklimsel çeşitliliği nedeniyle olağanüstü bir biyoçeşitliliğe sahiptir ve tek başına bütün bir Avrupa kıtası ile karşılaştırılabilir. Örneğin tüm Avrupa’da 500 kuş türü bulunmasına karşılık, Türkiye’de 420 civarında kuş türü tespit edilmiştir. Ayrıca Avrupa’da tespit edilen yaklaşık 12.000 bitki türünden yaklaşık 9.000’i ülkemizdedir. Türkiye gerek dağları, ormanları, yaylaları, kıyıları, gölleri, akarsuları gibi doğal varlıkları gerek flora ve faunası ve gerekse mağaraları ve kanyonları gibi

ilginç jeolojik oluşumları açısından diğer ülkelerle kıyaslanamayacak düzeyde bir zenginliğe sahiptir (Yürük, 2003).

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de ekoturizm faaliyetleri genelde “Korunan Alanlar’da” (Milli parklar (33 adet), Tabiat Parkları (16 adet), Tabiat Koruma Alanları (35 adet), Tabiat Anıtları (59 adet) gibi gelişme göstermektedir. Bunların yanı sıra uluslararası anlaşmalarla korunan (Ramsar Sitleri) alanlar, doğal sitler, özel çevre koruma bölgeleri de ekoturizme yönelik önemli alanlardır (Anonim, 2009). Ancak bu potansiyelin önemli bir bölümünden henüz faydalanılamamaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı bu tür alternatiflerin kullanılmasına yönelik bir yol haritası ortaya koymak ve sektöre planlama ve uygulama aşamalarında rehberlik etmek amacıyla Türkiye Turizm Stratejisi 2023 adlı raporunu yayınlamıştır. Bu çerçevede, sektöre yatırım yapmayı düşünen yatırımcılar planlama, arazi tahsisi ve turizm projeleri ile ilgili olarak hükümet tarafından destekleneceklerdir. Bu teşviklerin özellikleri ve biçimleri yıllık olarak belirlenmektedir (Türkiye turizm sektörü raporu, 2010).

Turizm Bakanlığı turizm ürünlerini çeşitlendirmeyi ve kıyı alanları üzerindeki baskıları azaltacak ve turizm sosyo-ekonomik faydalarını daha az gelişmiş bölgelere dağıtacak şekilde tatilleri yaymayı amaçlayan bir politika ortaya koymaktadır. Bu hedefle pek çok proje geliştirilmiştir. Bunlar; Mavi Bayrak Projesi (yeterli yüzme suyu kalitesi ve plaj-marina hizmetleri açısından genel çevre standartlarının izlenmesini sağlamak amacıyla), Atak Projesi (altyapı eksikliklerini düzeltmek, daha sonra yeni kıyı yönetim yöntemlerini tanımlamak amacıyla), Belek Yönetim Planı, Dağ-Doğa Yürüyüşü Projesi (Trekking), Yayla Turizmi Projesi, Akarsu Turizmi (Kano-Rafting) Projesi, Bisiklet Tur Güzergahlarının Belirlenmesi-Geliştirilmesi Projesi, Atlı Doğa Yürüyüşü Projesi, Mağara Turizmi Projesi, Sportif Olta Balıkçılığı, Kuş Gözlemciliği (Ornitoloji), Botanik (Bitki İnceleme) Projesi gibi (Anonim, 2009; Bakırcı, 2002; Çağatay vd., 2002). Bu projeler içerisinde, Ankara’nın Beypazarı ilçesindeki “Beypazarı Tarihi Evleri” doğru bir örnek olacaktır. “BEYAP Projesi” kapsamına alınan ilçede bulunan 3500 konaktan 550’sinin restorasyonu tamamlanmış ve kullanıma açılmıştır (Kervankıran, 2014). Bu kültürel dokunun ve mimarinin günümüze nasıl taşındığı anlaşılabilmiştir. Bu süreçte tarımsal ve tarihi bir kent olan Beypazarı, iç turizmde adından söz etmeyi başarabilmiştir.

4.BÖLÜM

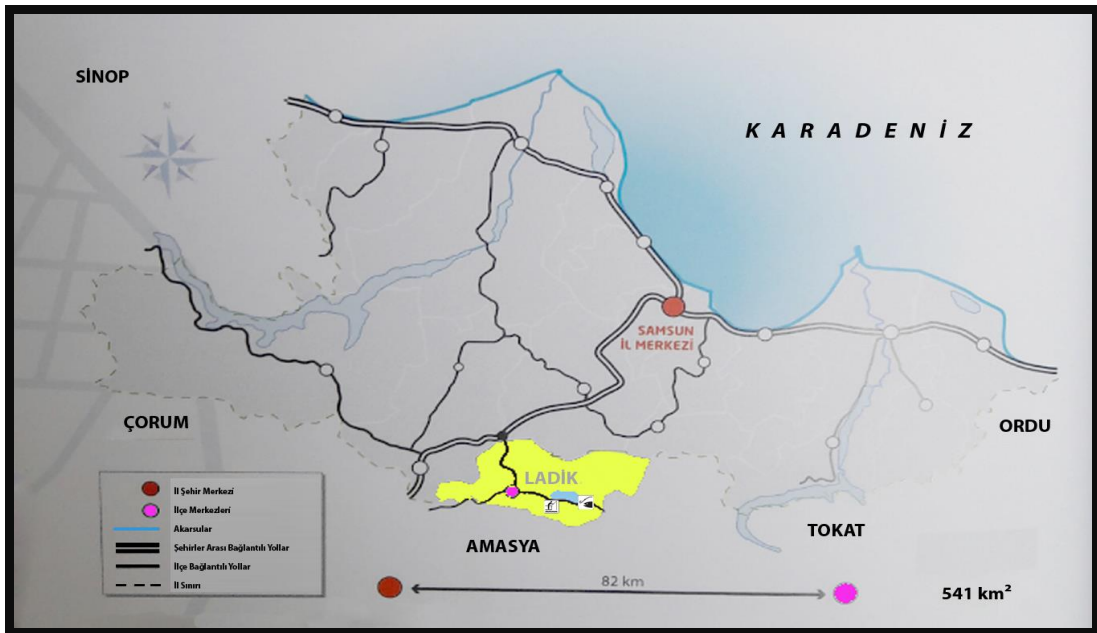
LADİK YÖRESİNDE TURİZM

4.1 Turizme Kaynaklık Edebilecek Çekicilikler:

Turizm faaliyetine katılacak kişinin ziyaret edeceği yeri belirlemede yerin doğal veya beşeri çekiciliğinin yüksek olması öncelikli tercih unsurlarındandır (Özgüç, 2011). Ladik yöresi de Samsun ilinin diğer ilçelerinden farklı olarak doğallığını korumayı nispeten başarabilmiş yerler arasındadır. İlçenin diğer ilçelere nazaran iç kısımda olması bir dezavantaj iken turistik açıdan bu durum bir avantaja dönüşmüştür. Çünkü ilçe, insan eliyle tahrip olmamış birçok doğal kaynağı bünyesinde barındırmakta, bu doğal kaynaklardan faydalanma konusunda fırsatlar sunmaktadır. Ayrıca, Ladik yöresi yerleşme tarihi oldukça eskiye dayanmaktadır. İlçenin tarihi Kalkolitik Döneme kadar uzanmakta ve yörede Tunç ve Demir Çağına ait yerleşimlerde bulunmuştur (Özsait, 1986). Tarih öncesi dönemlerde Hitit, Gaşka, Kimmer ve İskit egemenliğinde kalmıştır (Pehlivan, 1991). Yunan kolonileri döneminde ise Miletoslular Samsun'a ilk koloni faaliyetini kurunca bölgeye Amisos ismini vermişlerdir. Karadeniz ticaret yolunun üzerindeki yöreye Ladik ismini verenlerinde bu kolonicilerin olduğu düşünülmektedir (Yılmaz, 2011). Daha sonra Pers Krallığına bağlı bir yerleşim birimine dönüşmüş, ardından da Helenistik kültürün temsilcisi olan Mitridatların egemenliğine girmiştir (Körpe ve Yavuz, 2012). Ladik ismi ile ilgili ikinci varsayım ise 5. Mitridat'ın eşi Leodikya'nın isminden geldiğidir. Çünkü Ladik'i eşine yurtluk olarak vermiştir. Mitridatların Roma ile ilişkiler geliştirdiği sırada yöreye, Pontus Krallığına hakimiyetine girmiştir (Koloğlu, 1973). Romalıların persleri ortadan kaldırması ile Roma hakimiyetine girmiş fakat 395 yılında Kavimler Göçü'nün Roma'yı ikiye bölmesiyle, bir süre Bizans'ın etkisinde kalmıştır (Yılmaz, 2011). Bizans'ın doğudan gelen İslam tehlikesiyle karşılaşması sonucunda İslam orduları tarafından ele geçirilen Ladik, 11.Yüzyılda tamamen İslam hakimiyetine girmiştir. 2. Bayezid zamanında da gönüllü olarak Osmanlı topraklarına katılmıştır (Dağlı ve Kahraman, 2015). Bukadar köklü bir tarihi

geçmişe sahip Ladik yöresi, birçok eseri yaşanan depremler nedeniyle günümüze taşıyamamış olsada halen mevcut yapılar önemini korumakta ve turizme kazandırılmayı beklemektedir.

4.1.1. Ladik Gölü: Ladik ilçe merkezine 10 km uzaklıkta yer alan Ladik Gölü, Ladik Ovası'nın doğusunda oluşmuş bir çöküntü gölüdür. Elips biçiminde olan gölün yüzey alanı 13 km²'dir. Akdağ'dan inen akarsularla beslenen gölün en derin noktası 5 m'yi bulmaktadır. Ulaşım problemi olmayan, balıkçılık potansiyeli yüksek ve Torf üretimi yapılan göl, su sporları içinde uygundur. Ladik Gölü mevcut vejetasyonun oluşturduğu "yüzen adalar" ile son derece nadir bir yapıya sahiptir. Göl, doğal sit alanı olarak tescillidir (Özcan vd., 2012). Gölde toplanan sazlar hasır yapımında kullanılır. Tersakan Çayı da Ladik Gölü'nden doğar. İlkbahar ve kış mevsimlerinde bol suyu ile kendisini besleyen Kürtlü Deresi'ne karışarak Yeşilirmak'a ulaşır ve Yeşilirmak'ın kollarından birini oluşturur. Ladik Gölü'nden Evliya Çelebi de Seyahatname'sinde bahsetmiştir ve şöyle açıklamıştır; "*Lâdik şehrinin doğu tarafından görünen büyük ve çevresi bir günde dolaşılır tatlı sulu bir göldür. Onbir çeşit balıkları vardır ki herbirini lezzetleri, özellikleri, biçimleri ve renkleriyle övsek sözü çok uzatmış oluruz. Ancak bütün balıklardan Turna balığı Ma'ide-i Musa'dan lezzetli ve kuvvet verici bir balıktır. Bu göl kenarında mamur ve bakımlı köylerle süslenmiş dopdolu bir göldür.*" (Dağlı ve Kahraman, 2015).

Şekil 3: Ladik Gölü Ulaşım Haritası, 2016

Foto 1: Ladik Gölü'nden Görünüm, 2016

Foto 2: Ladik Gölü'nde Avlanan Turna Balığı, 2016

4.1.2. Ladik Yaylası: Ladik Yaylası zengin orman ve çayır bitki örtüsüne bağlı olarak geniş bir yayla potansiyeline sahiptir. Üzerinde hayvancılık faaliyetleri yaygındır. Fakat yöre için yaylaların, hayvancılık faaliyetlerinin yanında toplumsal ve kültürel önemide büyüktür. Samsun ve kıyı kesiminde yaz mevsiminde (Temmuz-Ağustos) sıcaklık ortalamaları 22-25 derece civarında iken iç kesimlerde (Ladik), 16-20 dereceye kadar düşmektedir. Nem oranı kıyılarda %80'lere ulaşırken iç kısımlarda (Ladik) %50'lere düşmektedir (Bahadır, 2013). Dolayısıyla Ladik Yaylası sahip olduğu yazın serin-kuru iklimi ile kıyı kesiminin nemli-boğucu ikliminden kurtulmak isteyenler için önemli bir fırsat sunmaktadır. Yayla, suyunun soğukluğu ve havasının temizliği ile dikkat çekicidir. İlçenin içme suyu da buradan gelmektedir. Yaylada yayla evleri mevcuttur. Günübürlük geliş-gidiş imkanları kolaydır. İlçe merkezine sadece 7 km uzaklıktadır. Ladik'ten taksi yada özel araçla gidilebilmektedir. Yayla üzerinde düzenlenen Akdağ yayla şenliklerinde ise Ladik Belediyesinin otobüsleri ile yaylaya ulaşmak mümkündür. Ayrıca yörede Küpecik, Kızıoğlu, Çakırgümüş, Hasırcı, Gürcü Yaylası gibi birden fazla yayla bulunmaktadır.

Foto 3: Ladik Yaylasından Görünüm, 2014

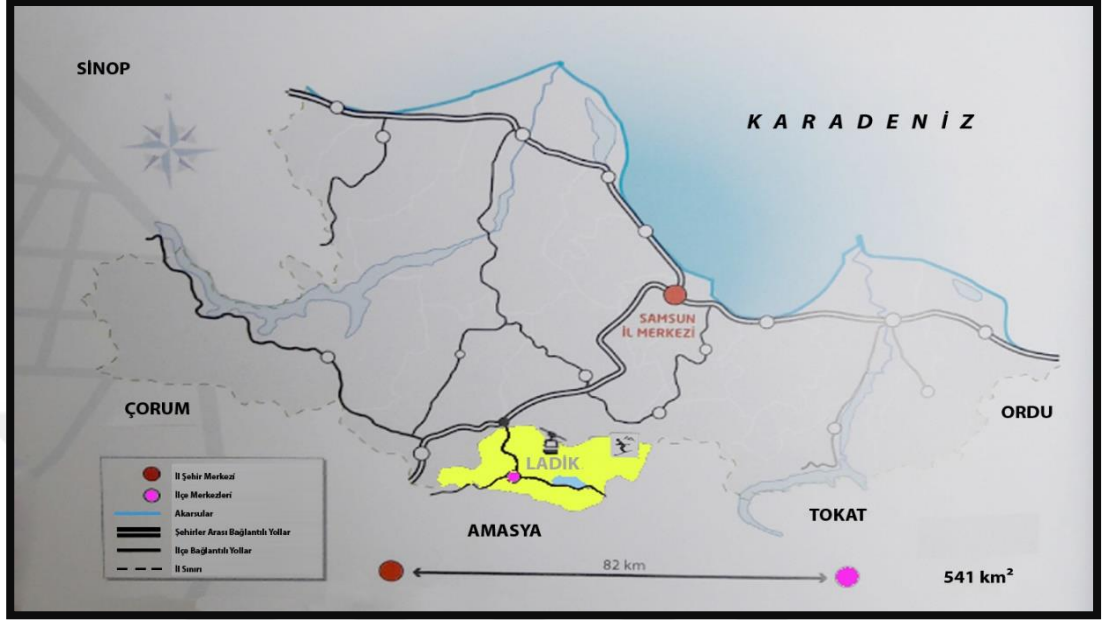

Foto 4: Ladik Yaylasında Modern Bir Mesken, 2016

4.1.3. Akdağ: Dağlar, doğal kaynak olarak birçok ekonomik yararları yanında turizm ve rekreasyon özelliğindedir. Turistik aktivite bakımından da büyük önem taşımaktadırlar. Çünkü dağların küresel turizm pazarının % 15-20'sini oluşturduğu ve her yıl 70 ile 90 milyar dolar civarında turizm geliri sağladığı tahmin edilmekte ve kıyı turizminden sonra dünyadaki en önemli ikinci turizm destinasyonu olduğu kabul edilmektedir (UNEP, 2007; ICIMOD, 2007). Ayrıca dağlarda hava sıcaklığının, çevre düzlükler ve alçak yörelere göre serin oluşu, temiz kaynak suları, havasının temiz oluşu ve sessiz çevreler oluşu gibi bütün nedenler, dağ iklimi diye tanımlanan bir terimin ortaya atılmasına yol açmıştır. Dağ havasının insan sağlığını güçlendirici ve stres artırıcı yönleri olması dağları uygun dinlenme ve stres atma yerleri haline getirmektedir. Dağcılık ya da Alpinizm, günümüzde bir macera sporu durumuna gelmiştir ve tırmanma, paraşütle atlama, kanatlar takarak uçma, kayak yapma, dağda yürüyüş gibi bütün bu faaliyetler dağcılık diye tanımlanmaktadır (Doğanay ve Sever, 2014). Yörenin ve Samsun çevresinin en yüksek dağı olan Akdağ (2062 m) dağcılık faaliyetlerine son derece uygundur. Akdağ da kış aylarında yağın yağışların önemli bir kesiminin kar şeklinde düşmesi, Ekim-Nisan arasında uzun bir dönem karın yerde kalması gibi iklimik ve topografik faktörler, kış turizmine uygun doğal ortamları sunmaktadır. Üzerinde kayak merkezi, yayla şenlikleri, çim kayağı, hava paraşütü, kamp kurma, hayvancılık, yakacak odun

temini, trekking vb. faaliyetler yapılmaktadır. İlçenin suyu da kaynağını bu dağdan almakta ve çok soğuk olması nedeniyle halk arasında “Dudak Buyduran” denilmektedir.

Şekil 4: Ladik Akdağ Ulaşım Haritası, 2016

Foto 5: Ladik Akdağ, Kuzeyden Görünüm, 2016

Kaynak: Atilla Gürpınar fotoğraf arşivi.

4.1.4. Hamamayağı Kaplıcası: İlçenin önemli turizm çekiciliklerinden biri olan Hamamayağı Kaplıcası, Samsun'a 75 km, Havza'ya 15 km, ilçeye uzaklığı 10 km mesafede bulunmaktadır. 36 derecelik ısıya sahip olan kaplıca suyu, bikarbonatlı, kalsiyumlu, magnezyumlu ve radyoaktif kimyasal bileşimine sahip olması nedeniyle romatizma, cilt hastalıkları, sinirsel hastalıklar, eklem kireçlemesi, sinir-kas yorgunluğu vb. hastalıklar için iyileştirici özelliği bulunmaktadır (Şahin, 1988). Kaplıcalar yönetmeliğine göre işletme izni alan 200 kaplıca tesisinden biridir. Bu işletme iznine sahip kaplıca tesislerinde, genel sağlık sigortası kapsamında bulunan kişilerin kaplıca tedavilerine ait yol, gündelik ve refakatçi giderleri, sağlık kurumu tarafından karşılanmaktadır. Ayrıca Kaplıcanın tarihide çok eskiye dayanmaktadır. Evliya Çelebi'nin "Seyahatname" isimli eserinde ise kaplıcadan; "*Ladik ılıcası bu Ladik'e bir buçuk saat uzak, batır tarafındn Hallez adında bir köy vardır ve bu köyün altındn küçük bir nehir akıp nice değirmenleri dönderir. Bu nehir kenarında kurulu Hallez ılıcası kubbelerle kapatılmıştır ve ünü yaygındır. Kiraz mevsiminde bütün köylerden araba araba ve at, katır ve eşeğe binmiş binlerce adam gelerek bu ılıcada çimip uyuzdan ve berastan (leke hastalığı) Allah'ın izniyle şifa bulur.*" Şeklinde bahseder (Dağlı ve Kahraman, 2015). Tesisin bugünkü hali ile içerisinde 2 adet büyük havuz ve iki adet küçük havuz bulunmaktadır. Kaplıca tesisleri yılın her döneminde çevre il ve ilçelerin akınına uğraması nedeniyle önemli bir turizm potansiyeline sahiptir. Ladik Belediyesi tarafından işletme hakkı 29 yıllığına Ladikli Yönetici, Sanayici ve İş Adamları Derneği'ne (LAYSİAD) verilen tesislerde gelen turistlere her türlü hizmet verilmektedir. Tesisler için Turizm Bakanlığı Yatırımlar Genel Müdürlüğünden alınan 25 milyar TL ödenek ve belediye imkanları ile 2001-2002 yıllarında ek sıcak su sondajı, park ve bahçe düzenleme çalışması ve kafeterya ile apart binaları yapılmıştır. Tesis şuan itibariyle iki kişilik 26 odada 52 yatak kapasiteli olup ayrıca 3 ailelik dubleks tip konaklama tesisi mevcuttur. Tesis kaloriferli olup yılın 12 ayında konaklama imkânı bulunmaktadır. Turist vatandaşların her türlü ihtiyacı karşılanmaktadır. Tesisin piknik alanında 20 ailelik piknik çadırı, kafeterya, sıcak su akan açık mutfak ve çocuk oyun alanları ve voleybol sahası mevcut olup alanda günlük 1000 kişi piknik yapabilmektedir. İki adet etrafı çevrili 100'er araç kapasiteli güvenli otopark bulunmaktadır. Tesise 2014 - 2015-2016 yılında kaplıca amaçlı gelen ziyaretçi sayısı 20.000 ile 40.000 kişi arasındadır. Yaz mevsiminde hafta içi günlük gelen ziyaretçi sayısı 300-500 kişi,

hafta sonu 1500-2000 kişidir. Kış mevsiminde ise bu sayı, günlük 15-20 kişi, hafta sonu ise 40-50 kişidir (www.ladik.bel.com.tr).

Foto 6: Hamamayağı Kaplıcası, 2015 Kaynak: www.ladik.bel.com.tr

4.1.5. Ladik Saat Kulesi: Ladik ilçe merkezi Bahşi Mahallesi'nde bulunan Saat Kulesi, Geç Osmanlı eserlerinden olup merdivenlerle çıkılan üç katlı platform üzerinde yer almaktadır. Yüksekliği 13-14 m olup kırmızı renkli düzgün kesme taştan, çokgen kaideli, silindir gövdeli bir yapıya sahiptir. 1889 yılında dönemin kaymakamı Reşit Bey tarafından yaptırılan Kule 1943 depreminde bile ayakta kalmayı başarabilmiştir. Kule, dinsel ve kültürel yapılar kapsamında 3742 karar numarası ile 22/10/1987 yılında koruma altına alınmıştır. Bu Kule'nin restorasyonu Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Samsun Büyükşehir Belediyesi ve Ladik Belediyesi işbirliğiyle 2011'de tamamlanmıştır (www.samsunkulturveturizm.gov.tr).

Foto 7: Ladik Saat Kulesinden Görünüm, 2015

4.1.6. Sunullah Paşa Türbesi (Kümbet): 1200'ü yıllarda Selçuklu kumandanlarından Ladikli Sunullah Paşa adına yaptırılmış olup, Bahşi Mahallesi'nde bulunan yapının kitabesi, günümüze kadar gelememiştir. Klasik Selçuklu mimarisi özelliği gösterip çokgen gövdelidir ve kesme taş malzemedir. Kubbeye geçiş sekizgen kasnakta sağlanıp, giriş kapısı dikdörtgen bir çerçeve içerisinde yuvarlak kemerlidir. Önüne iki sütunun taşıdığı revak eklenmiştir. Üst kubbe örtüsü yıkılmış, sonradan aslına uygun olarak yenilenmiştir. Anıt mezar olan bu türbe 846-11/10/1990 Kurul Karar No ve Tarihi ile koruma projeleri içinde olsa da şuan bakımsız ve onarımsızdır (www.ladik.bel.com). Yöreye gelen ziyaretçiler, türbeyi günün her saati ziyaret edebilmektedirler.

Foto 8: Sunullah Paşa Türbesinden Görünüm, 2016

4.1.7. Seyyid Ahmed-i Kebir Türbesi: Samsun ili, Ladik ilçesi, Şhreküstü Mahallesi'nde bulunan türbe, Selçuklu Dönemi kumandanlarından Seyyid Ahmed-i Kebir, Ladik'te yaptığı savaşta ölünce buraya gömülmüştür. Ayrıca Seyyid Ahmed-i Kebir, Ruafiye Tarikatı'nın da temsilcisidir. Türkiye'nin birçok şehrinden, çocuğu olmayanların ziyaret ettiği bu türbe, mezarlık içinde kesme taş ve tuğladan almalı teknikte yapılmış olan yedi adet sanduka bulunmaktadır. Yapı kare planlı ve sivri çatılıdır. Önde, iki ahşap sütunlu sundurma vardır. Girişi kemerli ve ahşap kapılıdır. Kemerin üzerinde kitabesi vardır. Taş, tuğla karışımı örgü sistemi ve mimari üslubu ile türbe Beylikler Dönemi mimarisi özelliği taşımaktadır (Bayram,1991). 2038-21/10/1994 Kurul Karar No ve Tarihi ile birinci derece koruma alanı içindedir. Evliya Çelebi Seyahatname'sinde türbe için; "*İrfan ehlinin nazargahı, gönül ehlinin misafir yeri ve dervişler karargahı olarak bahsetmiş ve gelen- giden konuklara nimeti bol, büyük bir vakıftır.*" demiştir (Dağlı ve Kahraman, 2015).

Foto 9: Seyyid Ahmed-i Kebir Türbesi, 2016

Foto 10: Seyyid Ahmed-i Kebir Türbesi'ne Gelen Ziyaretçiler, 2016

4.1.8. Avcı Sultan Mehmed Cami: Osmanlı komutanlarından Davut Paşa tarafından 1580 yılında yaptırılmıştır. 4. Mehmed Döneminde camiye yapılan ilavelerle adı Avcı Sultan Mehmed olarak değiştirilen cami 1943 depreminde yıkılmıştır. İlk hali iki minareli olan cami 1956 yılında aynı temeller üzerine tek minareli olarak tekrar inşa edilmiştir. Son olarak 2015 yılında çevre düzenlemesi ve yenilemesi çalışmalarıyla en son halini almıştır. İlçe merkezinde bulunan cami halen ilçenin en büyük camisidir. (www.ladik.bel.com)

Foto 11: Avcı Sultan Mehmed Cami, 2016

4.1.9. Eski Hamam: Samsun ili, Ladik ilçesi, Yeni Cami Mahallesi'nde bulunan yapı Eski Hamam olarak bilinir. Bu yapı Sultan 2. Bayezit'in annesi Bülbül Hatun tarafından yaptırılmıştır. 1970 yıllarına kadar kullanılan yapı, dikdörtgen planlı olup, tek hamam tarzında yapılmıştır. Yapı soyunmalık, soğukluk, ılıklik, sıcaklık ve külhan bölümlerinden meydana gelmiştir. Moloz taş, kesme taş ve tuğla malzeme ile inşa edilmiştir. Çatısı yıkılmış olan soyunmalık kısmından yuvarlak kemerli bir kapıyla soğukluk kısmına girilmektedir. Soğukluk kısmı kare planlı olup kubbeyle örtülüdür. Sıcaklık ve soğukluk arasında yine kubbeyle örtülü ılıklik ve ılıklik bölümünde bir giriş bulunan 'L' şekilli bir tonozla örtülü, içerisinde kurna bulunan tek pencerele bir bölüm yer almaktadır. Sıcaklık kısmı kare planlı, üç eyvanlı, köşelerinde iki köşe hücresi bulunmakta olup, bu kısımdaki her bölümün üzeri kubbeyle örtülüdür. Sıcaklık kısmında kubbe altında göbek taşı ve mermer kurnalar da bulunmaktadır. Sıcaklık kısmında köşe hücrelerinin giriş kapısı üzerinde mukarnaslı süslemeler (geometrik bezemeler) bulunmaktadır. Bu mukarnaslarda bozulmalar ve dökülmeler görülmektedir. Yapı 948-11/11/2006 Kurul Karar No ve Tarihi ile birinci derece koruma kapsamı içerisinde (www.ladik.bel.com).

Foto 12: Yöredeki Tarihi Eski Hamamdan Görünüm, 2016

4.1.10. Osmanbey Konağı: Koğa Mahallesi Türbeler Caddesi'nde yer alan ahşap bina, ilçenin en eski yapısıdır ve iki katlı, çok odalı ve işlemelidir. Osmanbey Konağı namıyla anılan taşınmazın kültür varlığı olarak korunması amacıyla Kaymakamlık Makamına 12.03.1999 tarih ve halk kütüphanesi 72/21 sayılı yazı ile Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Müdürlüğüne müracaat edilmiştir. Devletin, Özel İdarenin mali ve teknik yardımlarıyla ve gönüllü olarak halk katılımıyla ilçenin sosyal, kültürel, zirai, ticari ve turistik hizmetlerini yürütmek ve “Kültür Varlıkları ve Tarihi Eserler Buldukları Yerde Yaşatılmalı” düşüncesiyle restore planlaması içine alınmıştır. Cumhuriyetimizin 80. yılı kutlamaları çerçevesinde “80. Yıl Türk Evi” oluşturmak amacıyla konak, İl Özel İdaresi tarafından satın alınarak Kültür Bakanlığına devri hususundaki Samsun Valiliğine başvuru yapılmıştır. Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kuruluna yapılan başvuruya istinaden “Korunması Gerekli Kültür ve Tabiat Varlıklarını Tespit ve Tescil Hakkındaki Yönetmelik ” hükümleri korunması gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı olduğuna karar verilmiş ve Tapu Kütüğü'ne şerh konulmuştur. Osmanbey Konağı'nın gelecek nesillere aktarılması için Kaymakamlık ve Özel İdare restore çalışmaları için hazırlıklarını sürdürmektedir. Fakat henüz restorasyona başlanmamıştır (www.ladik.bel.com).

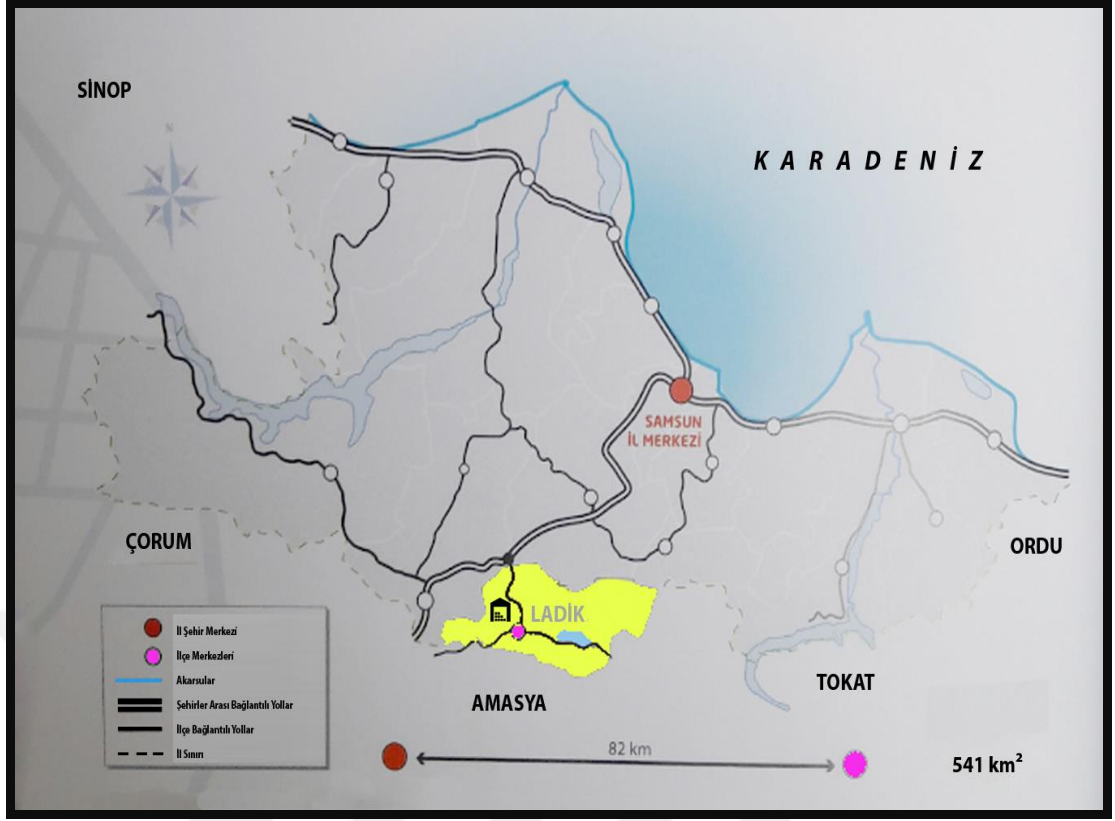
Foto 13: Yöredeki Tarihi Osmanbey Konağı'ndan Görünüm, 2016

4.1.11. Alibey Konağı: Ladik'te 1943 tarihinde 7.2 şiddetindeki depremde tarihi yapıların büyük bir kısmı yıkılmıştır. Alibey Konağı olarak bilinen Yeni Cami Mahallesi'ndeki Konak halen ayaktaadır. Konağın sahibi Ali Bey'in kızı Firdevs Işık Yeten Hanımefendi tarafından İl Özel İdaresine bağış yapılan Konak, Kültür Evi olarak değerlendirilmek üzere bağış yapanın ölümünden sonra İl Özel İdaresine kalacak şekilde devir işlemi yapılmış, restorasyonu ta-mamlanmıştır. Konak, ahşap mimari özelliklerine ilgi duyan tüm ziyaretçilere açıktır.

Foto 14: Yöredeki Tarihi Alibey Konağı'ndan Görünüm, 2016

4.1.12. Ambar Köy Açık Hava Müzesi: Ladik ilçesi Kaymakamlığı tarafından başlatılan “Ambar Köy Açık Hava Müzesi” projesi kapsamında 2010 yılında ahşap ambarları korumak ve gelecek nesillere aktarmak için, ilçeye 17, 18 ve 19’ncü Yüzyıla ait ahşap ambar, ev, su değirmeni, ekmek fırını, su kuyusu, ahşap çocuk oyun parkı ve caminin bulunduğu tarihi bir köy kurulmuştur. Her cumartesi günleri Ambar Köy’de sıra geceleri düzenlenmekte ve yöresel keşkek ve patates köy fırınında pişirilip gelen ziyaretçilere dağıtılmaktadır. Köydeki en ünlü yapı Şeyhülislam Mehmet Efendi Cami’dir. Bu cami adını Ladik’te doğmuş ve Osmanlı İmparatorluğu zamanında şeyhülislamlığa kadar yükselmiş Şeyhülislam Mehmed Efendi’den almıştır. Türk ahşap mimarisinin özelliklerini taşıyan bu cami, Salıpazarı ilçesinin Yenidoğan köyünde bir fırıncıya enkaz olarak satılmış, tam sökülme üzereyken Ladik Karabdal köyünden bir vatandaş tarafından satın alınarak Ambar Köy Açık Hava Müzesi’ne hibe edilmek suretiyle projeye dahil edilmiştir. Cami, 1103 karar numarası ile 26/06/2013 yılında koruma altına alınmıştır. İki katlı cami 1 Ağustos 2011’de ibadete açılmıştır. Caminin kapısında Rumi 1280 tarihi yazmaktadır. Ahşap camilerde en sık kullanılan ve öne çıkan motiflerden birisi altı köşeli Davut Yıldızı veya Mühr-ü Süleyman denilen semboldür (Bayraktar, 2005). Mühr-ü Süleyman Sembolü Ayvalı köyü ikiz ambar kapılarının bir tanesinde de mevcuttur. Bu sembolün anlamı ise Hazreti Süleyman cinlere hükmettiği için bu sembolün olduğu mekanlara cinlerin yaklaşamayacağına inanılmasıdır.

Şekil 5: Ladik Ambar Köy Ulaşım Haritası, 2016

Foto 15: Ambar Köy Açık Hava Müzesinden Görünüm, 2016

4.1.13. Ladik Akdağ Kayak Merkezi: Ladik ilçesinde bulunan Akdağ Kayak Merkezi Orta Karadeniz Bölgesi'nin tek kayak merkezidir. Akdağ yaylası üzerindeki bu kayak merkezinde 6 adet pist alanı bulunmakta, pist uzunluğu 1600-3500 metre arasında değişmekte olup telesiyej uzunluğu 1365 metredir. Kayak merkezi yılın 12 ayı ziyaretçilere hizmet vermektedir. Kayak sporunu öğrenmek isteyenler için kayak eğitimi verilmekte olup konaklama ve ulaşım sorunu bulunmamaktadır. Kayak dışında kızak ile kaymakta mümkündür.

Foto 16: Ladik Akdağ Kayak Merkezinden Görünüm, 2015

Kaynak: www.ladik.bel.com

4.1.14. Akpınar Öğretmen Okulu : Ladik Akpınar Anadolu Öğretmen Lisesi, 1940 yılında Köy Enstitüsü olarak kurulmuştur. 1989-1990 öğretim yılında Anadolu Öğretmen Lisesine dönüştürülmüştür. Okula arsasını veren kişinin soyadının “Akpınar” olmasından dolayı bu isim verilmiştir. Marangozhane, elektrik santrali, hamam, garaj, samanlık, ahır, yatakhane, derslik, lojman gibi birçok yapı aynı üslup özelliği göstermekte, kırma çatılı ve alaturka kiremitle örtülüdür. 1216-26/04/2007 Kurul Karar No ve Tarihi ile kayıt altına alınmıştır. Marangozhane olarak kullanılan bina şu an restore edilerek okul kütüphanesine dönüştürülmüştür. Yapılan projelerde okuldaki lojmanların ve diğer yapıların aslına uygun olarak restorasyonu ve bir müzeye dönüştürülmesi de kararlaştırılmıştır. “LADER” Derneği

tarafından okulun restorasyonuna, peyzajına ve ekonomisine katkılar oldukça fazladır. Derneğin amacı; Türkiye'nin ilk kalkınma projelerinden de birisi olan köy enstitülerinin ruhunu ve hedeflerini, genç kuşaklara aktarmak ve bu tarihe sahip çıkmaktır. Tamamen gönüllülük esasına göre hareket eden bu dernek, Dernek Başkanı Prof. Dr. Recep Özgültekin önderliğinde, koruma konusunda son derece duyarlı ve teşvik edici politikalarla çalışmalarını sürdürmekte ve ilgili makamlara konuyu taşımaktadır. Okul 76 yıldan fazla tarihiyle ve korunan dokusuyla tarihi çekicilik unsurları arasında yer almaktadır. Her yıl binlerce mezunu ile mayıs-haziran döneminde pilav günü yapılarak ziyaretçi akınına uğramaktadır. Ayrıca her yıl ekim ayında dernek üyeleri ve okul mezunları tarafından "Kariyer Günleri" düzenlenerek köy enstitülerinin ruhu yaşatılmaya çalışılmaktadır. Her biri sözlü tarih unsuru olan köy enstitüsü mezunları, Ladik için ve gelen ziyaretçiler için yaşayan tarih anlamına gelmektedir.

Foto 17: Akpınar Öğretmen Okulundan Görünüm, 2014

4.1.15. Ladik Yöresi Geleneksel El Sanatları

Kültür, insanın doğa karşısında doğayla birlikte yaşamını sürdürebilmesi için ürettiği her şeydir (Güvenç, 1994). Dolayısı ile insanın yaşam alanı olarak seçtiği yerlerin farklılığı, yaşama biçimine ve kültürüne doğrudan yansımaktadır. Ladik

yöresinde, Hasır dokumacılığı, kaval yapımı, süpürge bağlama, çorap ve fanila (iç atlet) örücülüğü, halı ve kilim dokumacılığı gibi geleneksel el sanatlarını yaşatılmaktadır ve geçmişe özlem duyanlara bu anlar yaşatılmaktadır. Kilim dokumacılığı, Ambar Köy Açık Hava Müzesi'ni ziyaret edenlere canlı olarak gösterilmektedir. Yöresel beş şiş ile patik örme ise günümüzde Sündüs Bingöl tarafından örülmektedir. Yine yöreye ait fanila dokumacılığı da yörede yapılmakta ve Ladik'teki tuhafiye dükkanlarında satılmaktadır.

Foto 18: Ladik Geleneksel Kilim Dokumacılığı, Şahin Örnek, 2016

Foto 19: Ladik Geleneksel Patik Dokumacılığı, 2016

Foto 20: Ladik Geleneksel Fanila Dokuma Örnekleri, 2016

4.1.16. Ladik Semahı: Sema: Sözcüğü “gök” anlamına gelmektedir. Arapçadaki karşılığı “yüksek”, yükselmek anlamına gelen “sümüv” den gelir. Buradan hareketle semah göklere yükselmek, Tanrı ile bütünleşmek anlamına gelmektedir. Semah Alevilere has ibadet biçiminin bir parçasıdır. Semah dönmek, evrensel dönüşü hatta dünyanın dönüşünü, insanın evrenle birleşmesini ifade etmektedir. Semah dönülürken el ve ayak hareketleri bazı mesajlar verir ki bunda en önemlisi sol el içi yukarı iken, sağ elin içi yere dönük olur; bu da “Hak’tan aldığımı halka vermek” demektir. Semahtaki figürlerin hepsinin birden yapılması ise “birimiz hepimiz, hepimiz birimiz” anlamını ifade eder ve bu durum da “vahdet-i vücud” denilen olguyu ortaya koymaktadır. Semahlar bölgelere göre değişken olsada şekil farklı ama içerik aynıdır. Bu semahlar: Ali Nur semahı, Turnalar semahı, Hacı Bektaş semahı, Kırklar semahı, Erzincan semahı, Hubyar (Hubujar) semahı, Kırat semahı, Çapraz semahı, Bengi semahı, Yatır semahı, Alaçam semahı, Demgeldi semahı, Şiran semahı, Çoban semahı ve Ladik semahıdır (Tan, 2014). Ladik semahı adını Samsun-Ladik’ten almaktadır ve Budakdere Mahallesi’nden Muharrem Aslan tarafından yazılmıştır. Ayrıca TRT’nin türkü arşivinde de bulunmaktadır. Günümüzde bu semah özel gün ve gecelerde kaymakamlık aracılığıyla kurulan, yetişkinler korusu tarafından seslendirilmekte ve Budakdere köy halkı tarafından bu özel günlerde ziyaretçilere tanıtılmaktadır. Ladik semahı şu şarkı sözlerinden oluşmaktadır:

“Salını sallanı cananım gelen efendim,
Gel böyle sallanma güzelim göz değer sana,
Al yeşil giyinmiş canannım gelen efendim,
Sonra rakiplerden güzelim göz değer sana,
Beri gel geri gel ademden kaçma da ademden kaçma,
Türlü sırlarını yadlara açma,
Her gördüğün sudan eğilip içme de eğilip içme,
Senin için burda da zemzem sular var,
Ah canım canımda sar canım canım,
Gözlerinden akan hü bala kurbanım,
Leblerinden akan hü bala kurbanım,
Kul hüseynim bu dert bizi almaz mıda bizi almaz mı,
Bu hasretlik kıyamete kalmaz mı,
Bu yarayı çeken birgün ölmez mide ölmezmi,
Seni merhem olupta sarmazsa eğer.”

Foto 21: Ladik Semahı, Yayla Şenlikleri, 2014

Foto 22: Ladik Semahı, Yayla Şenlikleri, 2014

Kaynak: Atilla Gürpınar fotoğraf arşivi.

4.1.17. Aşıklık Geleneği: Aşık; sazlı (telden), sazsız (dilden), doğaçlama yoluyla, kalemle (yazarak) veya bu özelliklerin birkaçını birden tanıyan ve aşıklık geleneğine bağlı olarak şiir söyleyen halk sanatçısıdır. Bu söyleme biçimine “aşıklık”; aşıkları yönlendiren kurallar bütününe de “aşıklık geleneği” adı verilmektedir (Artun,1996). Bu gelenek,Türk kültürünün var olduğu günden beri karşımıza çıkmaktadır.Yazılı olarak ilk örneğine Kaşgarlı Mahmut’un Divan-ı Lügati’t-Türk adlı eserinde rastlanmaktadır (Cebecik, 1989). Aşıklık geleneği, 2009 yılı itibariyle UNESCO insanlığın somut olmayan kültürel mirası temsili listesine alınmıştır. Aşıklar, Türk kültürünün anlamlar, değerler, kurallar bütününe uygun ahlak anlayışını temsil eden, yaşatan ve yayan eserler vermişlerdir. Öğrendiklerini, gördüklerini, algıladıkları estetik duyguları, sazları eşliğinde şiir, hikaye ve sohbetlerle dinleyicilerine ulaştırarak onların gözü, kulağı bir anlamda öğretmeni ve dostu olmuşlardır (Günay, 2008). Bu aşıklardan birisi olan Aşık Veysel de doğduğu ve yetiştiği dönemde, bulunduğu yörenin yaşama ve kendini ifade etme tarzlarının belirleyicisi ve öğreticisi olmuştur. Köy enstitüleri kurulduktan sonra kendisine bu enstitülerde saz öğretmenliği yapma görevi verilmiştir (Günay, 2008). Halkla aydınlar arasında köprü kurmayı başaran Aşık Veysel, Ladik Akpınar Köy Enstitüsünde müzik öğretmenliği yapmıştır. Günümüzde Ladik’te aşıklık geleneğinin

son temsilcisi ise Kuyucak Mahallesi'nde bulunan ve mahlasında ismini ‘‘Aşık Kulbeşir’’ olarak kullanan Beşir Korkut'tur. Bu gelenek yörede yaşatılmaya çalışılsada dinleyici kitlenin azlığı, usta-çırak ilişkisinin zayıflaması, teknolojik gelişmeler, sözlü geleneğin azalması vb. nedenlerden dolayı bir yozlaşma içindedir. Oysaki Aşıklık geleneği kültür tarihinin ürünüdür ve korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması önemlidir. Geleneğin son temsilci olan Beşir Korkut'un Kültür ve Turizm Bakanlığına yaşayan insan hazinesi olarak ya da somut olmayan kültürel miras taşıyıcısı olarak kayıt yaptırılması bu geleneğe sahip çıkılması için önemlidir.

Foto 23: Aşıklık Geleneğinin Son Temsilcisi (Ozan) Beşir Korkut

4.1.18. Baklava (Sahur) Türküsü (Manisi): Sanayileşme, şehirleşme ve hızlı teknolojik gelişmeler dünyadaki yerel kültürlerin yok olmasına ve küreselleşmeye bağlı bir durumun doğmasına neden olmaktadır. Ladikliler de kendilerine ait olan türküleri gelecek kuşaklara aktarmak, tek biçimli dünya düzeninin karşısında durmak ve bu kültürün özünü zedelemekten varlığını korumak için kaymakamlık desteğiyle, yetişkinler korusu kurmuştur. Yörede her yıl Ramazan Ayı'nda Baklava türküsü söylemeyi gelenek haline getirmişlerdir. Ramazan Ayı'nın onbeşi olduğu andan itibaren çocuklar ev ev dolaşarak baklava manisini çalarlar. Buradaki ‘‘çalmak’’ kelimesi; ‘‘istemek’’ anlamında kullanılmaktadır. Toplanan

çocuklar gittikleri evin kapısında durur ve baklava manisini söylemeye başlarlar. Bu mani şöyledir:

“Baklava baklava, terecciden saklama,
El kayısı kayısı, dibine düşmüş eyisi,
Yağ olmazsa bal olsun, kadir geceler sağ olsun,
Koşa koşa, koş derelerden büyüsün büyüsün.
Yeni cami minaresi, seksen yerden penceresi,
Hanım abla uykuya dalmış, yandı pilav tenceresi,
Tak tuk, bacadan baktuk,
Yağdan yumurtadan, paradan puldan,
Gönderin hanımlar gönderin.”

Bu aradan sonra biraz beklenir evden kapı açılıp birşeyler verilirse alıp başka kapıya gidilir, eğer hane halkı evde olup kapıyı açmazsa şu şekilde devam edilir:

“Ayran mıdır, su mudur? Cingan evi bu mudur?” Mani içerisinde geçen “Yeni Cami” de Ladik’te halen kullanımda olan camidir.

Foto 24: Yöredeki Yetişkinler Korosu Üyeleri, Bir Prova Sırasında, 2015

4.1.19. Ladik Yemekleri ve Beslenme Kültürü : Bölge Orta Karadeniz bölümünde olmasına rağmen tipik bir Karadeniz kasabası özelliği taşımamaktadır. Çünkü iç bölgede yer alması, iklimin kıyıya göre daha karasal bir özellik taşıması, yörede yetiştirilen ürünlerinde kurak iklime uyumlu tarım ürünlerinden meydana gelmesine neden olmuştur. Yörede buğday, arpa, yulaf, şekerpancarı, mısır ve ayçiçeği gibi ürünler yetiştirilmektedir (Aktaş, 2007). Dolayısıyla da yemek kültürü, yörede yetiştirilen tarım ürünleri ve hayvancılık faaliyetleriyle ilişkilidir. Yöre mutfağında hamur işlerini, et yemeklerini ve ot yemeklerini görmek mümkündür. Damak zevki konusunda özel ilgisi olan insanların, bu anlamda ilginç olan yerlere ziyaret yapabileceği, yöresel yemekleri, yemek ve keşfetmek için gelebileceği yer olan Ladik yöresi birbirinden farklı yemek çeşidiyle özel bir sahadır. Yörede öne çıkan yerel tatlardan bazıları şunlardır:

Dal Turşusu: Şeker pancarının saplarından elde edilen dal turşusu, bilindik turşulardan başka alternatif arayanlar için değişik bir lezzettir. Turşunun yapım aşaması diğer turşulara benzediğinde oldukça meşakkatlidir. Toplaması ve kaynatılarak haşlanması zaman alıcıdır. Ayrıca turşunun kavurması yapılarak yemek olarak da tüketilir.

Foto 25: Yöredeki Dal Turşusundan Görünüm, 2016

Kaz Tiridi (Seridi) : Yöredeki ismi “Serit” olan kaz tiridi, Karadeniz’in iç bölgelerinde bilinen ve yapılan özel bir yöresel yemektir. Serit kış mevsiminde tüketilen bir besindir. Kaz etinden ve yağından yapıldığı için kazlar kış mevsiminde besiye çekilir ve yağlanması beklenir. Birden fazla yöntemle yapılan serit yemeği, kazların asılarak odun ateşinde 2-3 saat çevrilmesi tekniğiyle yapılır. Altına yağını akıtması için bir tepsi konulur, elde edilen erimiş yağlar, seritin pilavı ve ekmeği için kullanılır. Seritin ekmeğinde özel olarak açılır ve ince açılmış bir hamur olmak zorundadır. Genelde yanında komposto, ayran ya da turşu ile tüketilir. Yöreye gelen ziyaretçiler Ambar köyde aralık-mart ayları arasında kaz tiridi yiyebilirler.

Foto 26: Yörede Yapılan Kaz Seridi, 2016

Mantı Çorbası: Mantı çorbası diğer yörelerdeki mantılardan şekil ve yöntem olarak farklıdır. Yöredeki mantının içine değil dışına et (kıyma) konulur. Mantının boyutlarıda küçük olmak zordundadır. Çünkü mantının küçük yapılması marifet kabul edilmektedir. Un, tuz ve yumurtadan elde edilen mantı hamuru küçük kareler halinde kesilir ve dört köşesi bohça şekline getirilir, daha sonra iki gün boyunca yaş hamur kurumaya bırakılır, kurduğundan emin olunan mantılar eritilmiş margarin yada tereyağı ile yağlanıp kızartılır. Pişme aşamasında genel olarak içine haşlanmış nohut yada fasulye konulur ve sarımsaklı yoğurt ile birlikte servis edilir. Ziyaretçiler Ladik yöresel yemek ürünlerinin satıldığı yoğurt pazarından çarşamba günleri çorba malzemesini alabilirler.

Foto 27: Yörede Pişirilen Manti Çorbası, 2016

Pancar Pekmezi : Yörede yetiştirilen tarım ürünleri içerisinde en fazla üretim şekerpancarına aittir (Aktaş, 2007). Şekerpancarından, şeker, turşu, küspe ve pekmez elde edilmektedir. Yörede sonbahar mevsimi özellikle eylül ayı yerel halk için “Kışlık” hazırlama dönemidir. Sökümü eylül ayına denk gelen şekerpancarı da kışlık hazırlıklarından bir tanesidir. Kahvaltıda reçel olarak, yoğurt ile ara öğün olarak ya da ekmek pekmezleme şeklinde tüketilmektedir. Pekmezin reçel dışında kullanım özelliğini denemek isteyenler için farklı bir tat olması açısından önem arz etmektedir. Ziyaretçiler Ladik yöresel yemek ürünlerinin satıldığı yoğurt pazarından çarşamba günleri pekmez alabilirler.

Foto 28: Yörede Yapılan Pancar Pekmezi, 2016

Memecik Ekmeği: Evliya Çelebi'nin Seyahatname'sinde, '*Memecik memâlik-i Âl-i Osmân'da Sabanca somunundan sonra Lâdik şehrinin memecik ekmeği rub'-ı meskûnda pembe-misâl ve beyâz ve hâs olması sebebiyle meshûr-ıâfâkdır*'. Osmanlı ülkesinde Sapanca Somunu'ndan sonra Ladik şehrinin Memecik ekmeği, yeryüzünde pamuk gibi beyaz ve has olması sebebiyle meşhurdur (Dağlı ve Kahraman, 2015). Bahsettiği Memecik ekmeği, un, süzme yoğurt (katık), tuz ve su karışımından yapılmakta, sac üzerinde pişirilerek eritilmiş tereyağı ile yağlanmaktadır. Yörede hala halk tarafından yapılmakta fakat satışı henüz bulunmamaktadır. Unutulmaya yüz tutmuş bu ekmeğin, turizme kazandırılması açısından önemli bir değer arz etmektedir.

Foto 29: Yörede Yapılan Memecik Ekmeğinin Pişirilişi, Nilgün özel, 2016

Foto 30: Memecik Ekmegi, 2016

Ladik Balı : Evliya Çelebi, Ladik'te kendisine ikram edilen yiyeceklerden en beğendiklerini Seyahatname'sinde yer vermiştir; “ *Akdağ balı* adıyla bilinen bir tür süzme balı var ki, yeryüzünde ne Girit balına benzer, ne Sığla balına benzer, misk ve amber kokulu Tanrı ikramı bir baldır ki, nice bin kutu ile İstanbul ayanına hediye olarak gider.” (Dağlı ve Kahraman, 2015). Yörede bal üretimi halen meşhurdur. Bitki örtüsü çeşitliliğinin zengin olduğu Ladik yöresinde kovan balı son derece sağlıklı ve lezzetlidir. Organik koşullarda üretilen bal ekoturizm açısından önemli bir değer arz etmektedir. Özellikle yaz mevsiminde, çevre illerden getirilen çok sayıda arı kovana görmek mümkündür. Çarşamba günü halk pazarından ziyaretçiler alabilirler.

Foto 31: Ladik Balı, 2016

Ladik Tandırı: Türkiye’de her bölgede tandır örneklerine rastlamak mümkündür. Ladik yöresindeki tandır lezzetli ve farklı kılan bazı özellikler vardır. Doğal otlaklarda beslenen 6 aylık süt kuzularından yapılan tandır, kuzu kesildikten sonra bir gün dinlendirilir ve ertesi gün bu et işlenir. Yapılan tandır meşe odunundan elde edilmiş közde demlenerek 3 saat boyunca pişirilir. Manda yoğurdu ile servis edilir. 1960’lı yıllardan itibaren “Yıldırım lokantası” ile özdeşleşmiş geleneksel tatlardan birisidir. Her gün bulabilmek mümkündür.

Foto 32: Ladik Yöresinde Yapılan Tandır, 2016

Mıhbaşı Mantarı: Ladik, iklimi ve bitki örtüsü çeşitliliğiyle yörede birçok mantar çeşidinin yetişmesine olanak tanımaktadır. Fakat yörede en değerli, en lezzetli ve en besleyici kabul edilen Mıhbaşı mantarıdır. Mantarın şekli ve büyüklüğü eski Türk nallarına benzediği için bu isim verilmiştir. Toplama yeri çayır alanlar olan mantar genelde çobanlar ve köylüler tarafından çok iyi bilinmektedir. Nisan ve mayıs ayında yörede bu mantarı bulmak mümkündür. Bu aylarda çarşamba pazarında, ziyaretçiler bu mantarı ve diğer mantar türlerini bulabilirler. Farklı mantar türleri denemek isteyenler için ve mantar sevenler için tercih sebebidir.

Foto 33: Yöredeki İsmi “Mıhbaşı” Olan Mantar Çeşidi, 2016

Tarhana Çorbası : Birçok yörede tarhana yapılmakla birlikte Ladik yöresindeki tarhana yapımı farklı işlemlerden geçirilerek yapılmaktadır. Yoğurt süzülür ve bir hafta kadar içindeki tüm su çıkana kadar bekletilir. Bu şekilde elde edilen yoğurda yörede “ Katık” ismi verilir. Yoğurdun biraz daha ekşimiş halidir katık ve adı gibi katıdır. İçerisine yarma, süt, yumurta, su ve tuz konularak kaynatılır. Kaynadıktan sonra katılaştan içerik el ile şekil verilerek güneşte kurutulur. Çorba yapımı aşamasında ise kurutulan tarhanalar sıcak su ile ıslatılır ve pişirilir, en sonunda da üzerine tereyağı ve nane sosu yapılır, özellikle kış aylarında içilen bu çorba yörenin en bilindik çorbasıdır. Organik koşullarda hazırlanması ekoturizm açısından önemli bir çekiciliktir.

Foto 34: Yörede Pişirilen Tarhana Çorbası, 2016

4.2. Ladik Yöresi Ulaşım Altyapısı ve Turizm Ulaştırması

Seyahat vasıtalarının gün geçtikçe gelişmesi, günümüz turizminde ulaşırma ve seyahat kavramlarını, insanların mekan içinde yer değiştirmelerini sağlayan basit bir kavram olmaktan çıkarmış ve bu gelişme, turizmin en önemli etmenleri arasına girmiştir (Akoğlu, 1967). Çünkü turizmin ulaşırma faktörü olmadan geręekleşmesi mümkün değildir. Bu nedenle ülkenin ulaşım ağıyla, turizm arasında doğrudan bir ilişki vardır. İnsanların bir yere yoğun olarak seyahat etmelerinin ve orada konaklamalarının en önemli nedenlerinden biri ulaşılabilirliktir. Araştırma konusu olan Ladik yöresine yakın ve uzak çevreden çeşitli ulaşım imkanları bulunmaktadır. Genel olarak Ladik ilçe merkezine ulaşım sorunu yoktur. İlçenin hava yolu, demir yolu ve kara yolları ile bağlantısı bulunmaktadır. Özel araç ve toplu taşıma araçlarıyla Türkiye'nin her yerinden karayolu bağlantısı mümkündür. Samsun bağlantısı ile yurt dışı ulaşım imkanları vardır. İlçenin kendi içinde karayolu ile ulaşım sağlanmaktadır (Şekil 5).

Kara yolu ulaşımı: Ladik yöresi karayolu ile Samsun-Ankara, Samsun-Amasya-Tokat, Samsun-İstanbul, Samsun-Trabzon-Rize istikametleri ile yurdun her yönüne ulaşım imkânına sahiptir. İlçenin kara yolu, 13 km'den itibaren Samsun-Ankara kara yoluna bağlıdır. Samsun'a 80 km uzaklıktadır. Ladik minibüsleriyle ilçeye ulaşılabilirliktedir.

Hava yolu ulaşımı: Samsun Çarşamba Havaalanı, uluslararası standartlarda ve günün 24 saati iç/dış hat uçuşlar için kesintisiz hizmet vermektedir. Samsun havalimanından ilçeye, karayolu ile ulaşmak mümkündür. Samsun havalimanı ulaşım hizmetleri firması çeşitli ulaşım araçları ile hizmet vermektedir.

Demir yolu ulaşımı: Samsun ili, Türkiye demiryolu ağına Samsun-Sivas ve Samsun-Çarşamba demiryolları ile bağlıdır. Samsun-Ankara kara yolunun kenarında bulunan tren istasyonunun ilçeye uzaklığı 13 km'dir. Samsun'dan ve Havza'dan gelen minibüslerle ilçeye ulaşmak mümkündür.

Şekil 6: Ladik Yöresi Ulaşım Haritası

4.3. Ladik Yöresinde Konaklama İmkanları

Herhangi bir yerin turist çekebilme potansiyeli turizmin temel unsurları veya turizmin arz kaynakları olarak bilinen turizmin üç A'sına (çekicilikler, erişim ve konaklama) bağlıdır (Özgüç, 2011). Dolayısıyla turizmin bugünkü boyutlara ulaşmasında, konaklama yatırımlarının teşvik edici yanı yüksektir. Herhangi bir bölgenin ya da ülkenin başarılı bir turizm organizasyonu gerçekleştirmesinde yeterli seviyede tesis edilmiş konaklama yatırımlarının etkisi büyüktür. Günümüzde konaklama tesisleri ve yatak kapasitesi istenen düzeyde olan ülkelerin, aynı zamanda fazla turist çeken ülkeler olduğu da bilinmektedir. Fakat Ladik yöresi için konaklama hizmetlerinin yeterli olmadığı bir gerçektir. Ladik yöresinde Konaklama hizmetleri, Hamamayağı Kaplıcaları ve Akdağ Kayak Merkezindeki belirli yatak kapasine sahip oteller ile ilçe merkezinde eski ve küçük olan Ömür Otel tarafından verilmektedir. Ayrıca günübirlik gelip gitmek isteyenler için Samsun, Amasya ve Çorum illerinde otel seçenekleri fazlasıyla mevcuttur.

Ladik Hamamayağı Kaplıca Oteli: Tesis Şu an itibariyle iki kişilik 26 odada 52 yatak kapasiteli olup, ayrıca 3 ailelik dubleks tip konaklama tesisi mevcuttur. Tesis kaloriferli olup yılın on iki ayında konaklama imkânına sahiptir. Ziyaretçilerin, her türlü ihtiyacı otelde karşılanmaktadır.

Foto 35: Hamamayağı Kaplıcası Oteli'nden Görünüm, 2016

Foto 36: Hamamayağı Kaplıcası Otel Odasından Görünüm, 2016

Akdağ Gümüş Park Resort Oteli: Akdağ kayak merkezindeki tesislerde 2009 yılında yapılmış olan butik otel ve kafeterya binasına 2012 yılında yeni bir bina eklenerek kapasitesi arttırılmıŐtır. Orta Karadeniz'in ilk ve tek kayak merkezi olan

Gümüş Park Resort adıyla işletilen tesiste; 85 yatak kapasiteli 34 oda(Standart, Suit ve Deluxe) bulunmaktadır. Odalarda LCD TV, mini bar, banyo, saç kurutma makinesi, telefon, kablosuz internet, klima ve merkezi ısıtma mevcuttur. Otelde 180 kişilik restaurant,150 kişilik kafeterya,120 kişilik toplantı salonu vardır. Yılın on iki ayı tüm bayi toplantısı, seminer, tur ve kongre organizasyonları yapılabilmektedir.

Foto 37: Ladik Akdağ Kayak Merkezindeki Gümüş Park Resort'tan Görünüm, 2015

Foto 38: Gümüş Park Resort Otel Odasından Görünüm, 2016

4.4. Ladik Yöresinde Turizme Yönelik Kuruluşlar ve Organizasyonlar

Turizmde toplam turistik talebi yönlendirmek, toplam turistik arzın başarısına bağlıdır. Toplam turistik arzın başarısı ise turizmde yönetici ögeler olan, planlama, finansal destek, pazarlama ve politikaların başarılı bir şekilde organize edilmesine bağlıdır. Planlama, finansal destek, pazarlama-promosyon ve politikalar, yatırımlar açısından turizmin yönetici öğelerini Ladik için değerlendirdiğimizde; planlama açısından çalışmalar devam etmekte ve hedeflenen zamana yetiştirilmesine çalışılmaktadır. Uygulamada yaşanan bazı aksaklıklar olsa da, turizm alanındaki kamu ve özel sektör girişimleri ve kamu yatırımlarının artırılması için eylem planları devreye konulmaktadır. Pazarlama açısından, sivil toplum kuruluşları kamu kuruluşları fuarlar düzenleyerek ya da fuarlara katılarak ilçenin uluslararası anlamda tanıtılmasını amaçlamaktadırlar. İlçede yer alan ve ilçenin pazarlanmasında etkin rol alabilecek olan konaklama işletmeleri ya da seyahat acenteleri kendilerini tanıtmak için çeşitli turlar düzenlemektedir. Tüm bu iyi gelişmelere rağmen Ladik'teki organizasyonlar tamamen istenilen seviyede değildir. Fakat Ladik'te kamu kuruluşları ve özel kuruluşlar olmak üzere birçok kuruluş mevcuttur. Samsun ve çevresi Turizm Alt Yapı Birliği (SAMTAB), Termal Suları Birliği, Ladikli Yönetici, Sanayici ve İş Adamları Derneği (LAYSİAD) ve OKA (Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı) ile birlikte birçok dernek, klüp, kooperatif, Ladik'in tanıtımına ve geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

SAMTAB (Samsun ve Çevresi Turizm Altyapı Birliği) : Birliğin amacı Samsun ve ilçelerinde turizmi canlandırmak ve geliştirmektir. Birlik Ladik'te iki yıl içerisinde yapılacakları planlamış ve öneriler ve projeler geliştirmiştir. 20 maddelik yatırım konularını açıklamıştır. Bunlardan bazıları Ambarköy Açık Hava müzesinin işletmesini teslim almak ve işletmek, mahallelere otobüs koyarak vatandaşları Akdağ kayak merkezine getirmek, evlere broşür dağıtmak vb. uygulamalar ile kısa sürede bölgeyi turizm ile kalkındırmayı amaçlamaktadır.

Samsun Termal Sular Birliği : Altı ayda bir toplanan birlik, Havza ve Ladik ilçelerinde faaliyet gösteren kaplıcalar için termal su kuyuları kazarak termal suları gün yüzüne çıkartmayı amaçlamaktadır. Daha yoğun termal su kaynakları bularak büyük yatırımcıları bu bölgeye çekmeyi hedeflemektedir. Birlik yörede sondaj çalışması yapıp mevcut sudan daha fazla su elde etmek için çalışmalar yürütmektedir.

Çünkü büyük otel yapmak isteyen firmalar, su garantisi olmadan yatırımlara yanaşmamaktadır. Birlik sağlık turizmi açısından da yöreyi geliştirmeyi hedeflemektedir.

LAYSİAD (Ladikli Yönetici, Sanayici ve İş Adamları Derneği): Dernek, 2008 yılında Ladikli işadamları yöneticilerle Samsun merkezde oluşturulmuş, Ladik'te doğmuş ve ülkenin diğer bölgelerinde ve diğer illerinde yöneticilik yapan iş adamları durumunda ve yatırımcı olan insanların bir araya gelerek oluşturduğu bir kuruluştur. Ladik'teki en etkili kuruluştur. Kuruluşun yaptığı ve amaçladığı çalışmalar şunlardır:

- İşadamları üyelerin eğitimi, mesleki gelişimi, dış ticaret ve dünya pazarları hakkında yönlendirilmesi,
- İşadamları ve üyelerin;dünya ülkelerinin üretimleri, fiyat ve kalitede rekabet edebilecek ürünlerin yapımı, ürün girdileri ve pazarlamasında yardımcı olunmasına yönlendirilmesi,
- Üyelerin finans temininde ilgili kurumlarla irtibata geçilmesi,
- Üyelerle ortak yatırıma girmek,yurt dışı yatırımlarda bulunmak,
- Altyapı çalışmalarının yapılmasını sağlamak,
- Üyeler arası fuar ve sergiler düzenlenmesi,
- Gündemdeki konular ve ticaretin gelişimi ile ilgili konferansların düzenlenmesi,
- Üyeler arası yurt dışı iş seyahatlerinin düzenlenmesi
- Üyelerin mevcut ticaretleri bünyesinde karşılaştıkları sorunları aşmada yetkili makamlarla,gerekli irtibatın sağlanmasında aracılık yapılması,
- Derneğin içinde yer alacağı koordinasyon kurulunun oluşturulması,
- Pazar ülkeler ve Türkiye arasında düzenlenecek olan her türlü kültürel, sanatsal ve spor etkinliklerine yardımcı olunması ve organize edilmesi.

OKA (Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı): Ajans bir çok proje üretmektedir. Turizm açısından en dikkat çeken “environment for tourism” projesidir. 11 ülkeden 15 katılımcının yer aldığı proje Samsun'da gerçekleştirilmiştir. Sürdürülebilir turizm ve alternatif turizm konuları konuşulmuş ve bu kapsamda Ladik ilçesinde ziyaret edilmiştir. Ayrıca 2016 teklif çağrısı kapsamında “Turizmin Geliştirilmesine Yönelik Küçük Ölçekli Altyapı Yatırımlarına Mali Destek programı” bünyesinde

Ladik İlçesinin turizmi geliştirmek amacıyla, bu mali destekten faydalanacağını belirtilmiştir.

Ladik Kayak Kulübü Derneği: Derneğin amacı, Samsun'da kayak sporunu geliştirmek, kayak sporunu herkese sevdirmek ve Samsun'da sosyal aktiviteler gerçekleştirmektir. Ladik kayak merkezi projesi kulübün faaliyete geçirdiği projelerin başında gelmektedir. Bu sayede yöreye gelen ziyaretçi sayısı artış göstermiştir. Ondokuz Mayıs Üniversitesi spor bölümü öğrencileri de yoğun olarak yöreye gelerek kayak eğitimi alabilmektedirler.

Ladik Doğal, Tarihi ve Değerleri Koruma, Turizmin Geliştirilmesi ve Ladik İlçesinin Tanıtım Derneği: Derneğin amacı, Ladik yöresindeki doğal ve tarihi değerleri korumayı, turizmi geliştirmeyi ve Ladik'in tanıtımını en doğru şekilde yapmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla her yıl yörede doğa yürüyüşleri düzenleyerek hem sosyal aktivite gerçekleştirmek, hemde doğayı tanıtıp farkındalık yaratmayı hedeflemektedir.

Ladik Kemal Kaplan Güreş İhtisas Kulübü Derneği: 1996 Yılında açılan kulüp Ladik'in Türkiye şampiyonluğunu devam ettirmek, yeni sporcular yetiştirmek ve yörenin güreşteki başarısını duyurmayı amaçlamaktadır. Türkiyenin birçok organizasyonuna sporcu göndermektedir.

Ladik Avcılık, Atıcılık Doğa Sporları ve Amatör Balıkçılık Spor Kulübü Derneği: Dernek, Ladik yöresindeki av sporunu tanıtmayı ve yörenin bu konudaki zengin potansiyelini göstermeyi amaçlamaktadır. Dahada önemlisi kaçak avlanmanın önüne geçmek için mücadele vermektedir. Bazı nadir hayvan türlerini de koruma altına alarak neslin sürekliliğini sağlamaya çalışmaktadırlar. Avcılık kursu her yıl yörede verilmektedir.

Ladik Akdağ Gençlik ve Spor Kulübü Derneği: Derneğin amacı, yörede spor yapmak isteyen gençlere öncü olmak, onlara destek olmak ve spor başarısını dünyaya duyurmaktır.

Ladik İlesini Kalkındırma, Tanıtma, Geliştirme ve Güzelleştirme Derneği: Derneğin amacı, yöredeki ürünleri tanıtma, pazarlamasında yardımcı olmak, fuarlara katılmak, yörenin kalkınmasında öncü rol oynamaktır.

Ladik Akdağ Kültür, Eğitim ve Sosyal Yardımlaşma Derneği: Derneğin amacı, yörenin zengin kültürünü tanıtmayı ve eğitsel-sosyal konularda rol alarak ilçenin kalkınmasına ışık tutmaktır.

Bahsi geçen tüm dernek, kuruluş ve örgütler Ladik yöresinde turizm geliştirilmesi, tanıtılması ve canlandırılması için çalışmalar yürütmektedir. Fakat dernek ve kuruluşlar ile yapılan görüşmeler neticesinde, mali desteklerin sınırlı olması, çalışmaların kapsamının dar olması ve ciddi yatırım gerektiren turizm çalışmaları yeterli olamamakta ve amacına tam anlamıyla ulaşamamaktadır. Kısacası, yörede turizm yatırımları artmadığı sürece ve koruma-kullanma-sürdürme çalışmaları sistematize edilmediği sürece, yapılan tüm etkinlikler sonuçsuz kalmaktadır.

4.5. Ladik Yöresinde Turizm Yatırımları

Samsun Büyükşehir Belediyesi ilçelerde turizmi canlandırmak ve geliştirmek amacıyla Samsun ve Çevresi Turizm Altyapı Birliğini (SAMTAB) kurmuştur. Samsun Valiliğinin destekleri ile 2015-2017 yıllarını kapsayan iki yıllık süreçte yapılacak çalışmalara ilişkin eylem planı hazırlığının tamamlandığı belirtilmektedir. İl merkezindeki turizme yönelik alt yapı yatırımlarını,14 ilçeye yayarak hayata geçirmeyi planlamaktadır.14 ilçedeki projelerde meydan restorasyonlarının başlatıldığı, büyük bir kısmında da ihale aşamasına gelindiği belirtilmektedir. Bu iki yıllık eylem planında Ladik'te kayak potansiyelinin öncelikle yerli turistlere tanıtılması hedeflenmektedir. Bunun için Ladik'te gezi otobüsü seferleri planlanmıştır. Özellikle yayla turizmi, sağlık turizmi, kış turizmi, trekking, yamaç paraşütü gibi konularında Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü çeşitli çalışmalar yürütmekte ve il özel idare bütçesi yatırım programında ele alınmaktadır.Samsun Büyükşehir Belediyesi kentin doğal, kültürel ve tarihi potansiyellerini canlandırıp tanıtarak turizme kazandırmak amacıyla yürüttüğü 2015-2017 eylem planı kapsamında Ladik'e 9 tane yatırım alanı yapılacağını belirtmiştir. Özellikle kış turizminde öne çıkan Ladik için projelerin tamamlandığı ve ihale aşamasında olduğu söylenmektedir. Ambarköy açık hava müzesinin tamamlanması ve yol boyunca ağaçlandırılması, Ladik Öğretmen Okulu olarak faaliyet gösteren binaların köy enstitüsü müzesine dönüştürülmesi, Tatlıcak köyünden başlanarak Mazlum Oğlu köyü kapaklarına kadar olan yolun doğallığını bozmayacak şekilde yeniden düzenlenmesi, ilçeye özdeşleşmiş yiyecek ve içeceklerin ön plana çıkartılarak

hediyelik ürün olarak pazarlanması, Akdağ Kayak Merkezinin master planı yapılarak yeniden yapılandırılması gibi planlamalar hedeflenmekte ve çalışılmaktadır. 17 bin kişinin yaşadığı ilçede ilçenin yol ve altyapı sorunlarını çözmek için Büyükşehir Belediyesi son bir yılda 6 milyon TL para harcamıştır. Ladik Fen İşleri Şube Müdürlüğü ve SASKİ Ladik Şube Müdürlüğü 11'i merkez toplam 67 mahalleli ilçenin hem üst hem altyapı sistemini yenilemiştir. Birçok projeyi yatırım planına alan belediye 1,5 yıl sonunda 10 milyon TL'lik yatırımı tamamlamayı hedeflemektedir. Ladik Belediyesi bizzat yatırımları arttırmak için çeşitli projeler üretmiştir. Bu projelerden bazıları;

Ambar Han Müzesi: Ambar Köy Açık Hava Müzesi içerisinde bulunan handa dönemin eserlerinin sergilendiği başka müze inşa edilmiştir. Bu müzede tarihi ve kültürel değerlere sahip 500 parça etnoğrafik eser yer almaktadır. Alanın altyapı çalışmaları için kamu bütçesinden 70 bin TL kaynak aktarılmıştır. Bunun dışında bütün ahşap yapılar ve köyde bulunan diğer binaların yapımında kullanılan malzemeler, yaklaşık 150 kişi ve kurumun hibe desteği ile yapılmıştır.

Foto 39: Ladik Ambar Han Müzesinden Görünüm, 2016

Ahşap Otel Projesi: Türkiye'nin en genç köyü olan altı yaşındaki Ambar köy, Ladik için turizm açısından gelecek planı yapılan yerlerin başında gelmektedir.

Konaklama ve yemek ihtiyacını karşılamak için 300 kişilik kafeterya ve avlu projesi ve 70 yataklı otel projesi planlanmaktadır. Projenin yapım aşaması halen devam etmekte ve tüm yapılar Osmanlı ve Selçuklu mimarisinden esinlenerek tamamen el işçiliği ile yapılmaktadır.

Güreş Arenası Projesi: Ata sporu olan ve ilçede sevilen güreş sporu altı baş pehlivanı ile adını Türkiye'ye duyurmuştur. 653. Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşlerinde başpehlivan olarak altın kemerin sahibi olmayı başaran Ladikli Fatih Atlı ilçenin gururudur. İlçe pehlivanlarına uygun ortamı sağlamak, sporcularının adını dünyaya duyurmak, güreş sporunu özendirmek ve hem yöre halkına hem de ziyaretçilere tüm pehlivanları canlı izleme imkanı sunmak amacıyla "2000 Kişilik Güreş Arenası" projesinin yapımını hızlı bir şekilde 2016 yılında Ağustos ayında düzenlenecek olan Akdağ yayla şenliklerine yetiştirmiştir. Gençlik ve Spor Bakanlığında verdiği destek ile proje amacına ulaşmış ve ilk kez Kırkpınar Yağlı Güreşlerinde mücadele eden pehlivanlar yayla şenliklerinde biraraya getirilmiştir.

Foto 40: Ladik Yayla Şenlikleri, Güreş Arenası ve Yağlı Güreşler, 2016

Akpınar Köy Enstitüsü Müze Projesi: 1940 yılında Köy Enstitüsü olarak kurulan okul, bugün Akpınar Fen Lisesi olarak eğitim-öğretimine devam etmektedir. 1216-26/04/2007 Kurul Karar No ve Tarihi ile kayıt altına alınan okulda, Ladik

Kaymakamlığı tarafından ‘‘Eğitim Múzesi’’ açılması için çalışma başlatılmıştır. Okuldaki lojmanların ve diğer yapıların aslına uygun olarak restorasyonu ve bir múzeye dönüştürülmesi de kararlaştırılmıştır. Múzede 75 yıldır faaliyette olan okulda eğitim gören öğrencilere ait müzik aletleri, resimler, kitaplar, atölyelerde kullanılan aletler, el içi aletleri, makineler ve tarım aletleri sergilenecektir. Aşık Veysel şatıroğlu’nun da memur olarak görev yaptığı ve 45 gün süresince öğrencilere müzik kursu verdiği okulun, şu an itibariyle 10.000 civarında mezunu bulunmaktadır. Planlanan projenin hayata geçmesi, ilçenin kültür ve turizmine olumlu katkılar sağlayacaktır. Çünkü 10.000 mezunun her biri potansiyel turist anlamına gelmektedir.

5.BÖLÜM

ANKET BULGULARI

5.1. Yerel Halk Anket Analizi bulguları:

Çalışmanın bu bölümünde Ladik bölgesinde yaşayan yerel halkın görüşlerini belirlemek amacı ile hazırlanmış anketler için istatistiksel analiz metotları ile değerlendirilmiş analiz sonuçları sunulmaktadır. İstatistiksel analiz tekniklerinden frekans analizi, tanımlayıcı istatistiklerin hesaplanması, güvenilirlik analizi ve ki-kare analizi uygulanmıştır. Ladik bölgesinde yaşayan bireyler için hazırlanan anket çalışması, 92 kişi üzerinde uygulanmıştır.

Tablo 3: Ankete katılanların cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	Frekans	%
Kadın	35	38.0
Erkek	57	62.0

Tablo 3' te yerel halk anketine katılan bireylerin yaşadığı illere ilişkin frekans analizi sonuçları gösterilmektedir. Katılımcıların çoğunluğu erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 4: Ankete katılanların mesleklere göre dağılımı

Meslek	Frekans	%
Akademisyen	1	1.1
Asker	1	1.1
Berber	1	1.1
Boyacı	1	1.1
Çiftçi	5	5.4

Elektrik	1	1.1
Emekli	1	1.1
Esnaf	12	13.0
Ev Hanımı	12	13.0
Hamam çalışanı	1	1.1
İnşaatçı	1	1.1
İşçi	8	8.7
İşletme	1	1.1
Kasap	1	1.1
Kuaför	5	5.4
Mimar	1	1.1
Mobilyacı	2	2.2
Müdür	1	1.1
Mühendis	1	1.1
Otelci	1	1.1
Öğrenci	15	16.3
Öğretmen	4	4.3
Sebzeci	1	1.1
Serbest	1	1.1
Şoför	9	9.8
Taksici	1	1.1
Temizlik işçisi	1	1.1
Terzi	1	1.1

Tablo 4' de yerel halk anketine katılan bireylerin mesleki durumlarına ilişkin frekans analizi sonuçları gösterilmektedir. Katılımcıların çoğunluğu öğrenci, esnaf ve ev hanımlarından oluşmaktadır.

Tablo 5: Ankete katılanların eğitim durumu

Eğitim durumu	Frekans	%
Okuryazar	9	9.8
İlköğretim	24	26.1
Ortaöğretim	45	48.9
Yükseköğretim	14	15.2

Tablo 5’ te yerel halk anketine katılan bireylerin eğitim durumlarına ilişkin frekans analizi sonuçları gösterilmektedir. Katılımcıların çoğunluğu ilköğretim ve ortaöğretim mezunu bireylerden oluşmaktadır.

Tablo 6: Ankete katılanların kaç yıldan beri Ladik’te yaşadıkları

Kaç yıldan beri burada yaşıyorsunuz?	Frekans	%
1-2 Yıl	2	2.2
3-5 Yıl	6	6.6
5-10Yıl	18	19.8
10 Yıldan fazla	65	71.4

Tablo 6’ da yerel halk anketine katılan bireylerin kaç yıldan beri mevcut bölgede yaşadığına ilişkin frekans analizi sonuçları gösterilmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu 10 yıldan fazla bir zamandır mevcut bölgede yaşamaktadır.

Tablo 7: Geçim kaynağının sektörlere göre dağılımı

Geçiminizi hangi sektörden sağlıyorsunuz?	Frekans	%
Tarım ve Hayvancılık	29	31.5
Ticaret	22	23.9
Turizm	4	4.3
Ulaşım	13	14.1
Sanayi	15	16.3
Diğer	9	9.8
Toplam	92	100.0

Tablo 7’ de yerel halk anketine katılan bireylerin geçim sağladığı sektöre ilişkin frekans analizi sonuçları gösterilmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu tarım ve hayvancılık, ticaret, sanayi ve ulaşım sektörlerinde çalışarak geçimini sağlamaktadır.

Tablo 8: Güvenilirlik analizi sonuçları

Madde	Madde silindiğinde güvenilirlik katsayısı
Son yıllarda Ladik yöresi gelen yerli turist sayısında bir artış vardır.	0.878
Son yıllarda Ladik yöresi gelen yabancı turist sayısında bir artış vardır.	0.871
Ladik yöresinde çok sayıda çeşitli turizm çekiciliği vardır.	0.872
Yetkili kurumların Ladik turizmini geliştirme konusundaki çalışmaları yeterlidir.	0.864
Ladik yöresinde turizm ulaşımı yetersizdir.	0.873
Ladik yöresinde turizm yatırımları azdır.	0.871
Ladik yöresinin turizm çekiciliklerinin tanıtım eksikliği vardır.	0.869

Ladik yöresinde turizm konaklama tesislerinin yetersizdir.	0.870
Ladik yöresinde turizmin gelişmesi ekonomiye canlılık getirecektir.	0.870
Ladik yöresinde sürdürülen turizm faaliyetlerinin sosyal çevre üzerinde olumlu etkisi vardır.	0.874
Ladik yöresinde sürdürülen turizm faaliyetlerinin sosyal çevre üzerinde olumsuz etkisi vardır.	0.876
Turizm Ladik yöresi kültürünü olumsuz etkiliyor, yozlaştırıyor.	0.873
Turizm Ladik'te hayat pahalılığına sebep oluyor.	0.872
Yöre halkının da turizme katılması ve turizmden gelir elde etmesinin sağlanması için yöre halkının turizm konusunda eğitilmeli ve bilinçlendirilmelidir.	0.873
Ladik yöresindeki turistik çekiciliklerin korunması gerekmektedir.	0.870
Ladik halkı, doğal ve kültürel çevrenin korunması konusunda duyarlı davranmaktadır.	0.869

Tablo 8' de Ladik yöresinde yaşayan yerli halkın turizme bakışını değerlendirmek üzere hazırlanan anket ölçeği için güvenilirlik analizi sonuçları verilmektedir. Bu ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0.879 olarak hesaplanmıştır. Buna göre ölçeğinin güvenilirlik düzeyi yaklaşık % 88'dir. Yukarıda her madde için maddenin silinmesi durumunda elde edilecek Cronbach Alfa katsayısı gösterilmektedir. Burada önemli olan maddenin silinmesi durumunda elde edilecek Cronbach Alfa katsayısıdır. Bu değer mevcut güvenilirlik katsayısı olan 0.879'dan anlamlı ölçüde büyük olması durumunda madde silinecektir. Maddenin silinmesi durumunda elde edilecek Cronbach Alfa katsayılarına bakıldığında, analiz dışı bırakılacak soru olmadığı görülmektedir. Güvenilirlik analizine göre anket son derece güvenilir düzeydedir.

Tablo 9: Anket ölçek maddelerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Madde	Ortalama	Standart sapma
Son yıllarda Ladik yöresi gelen yerli turist sayısında bir artış vardır.	4.38	0.49
Son yıllarda Ladik yöresi gelen yabancı turist sayısında bir artış vardır.	4.30	0.55
Ladik yöresinde çok sayıda çeşitli turizm çekiciliği vardır.	4.38	0.64
Yetkili kurumların Ladik turizmini geliştirme konusundaki çalışmaları yeterlidir.	1.93	1.10
Ladik yöresinde turizm ulaşımı yetersizdir.	2.78	5.62
Ladik yöresinde turizm yatırımları azdır.	3.48	4.55
Ladik yöresinin turizm çekiciliklerinin tanıtım eksikliği vardır.	3.12	1.54
Ladik yöresinde turizm konaklama tesislerinin yetersizdir.	3.04	1.49
Ladik yöresinde turizmin gelişmesi ekonomiye canlılık getirecektir.	4.54	0.65
Ladik yöresinde sürdürülen turizm faaliyetlerinin sosyal çevre üzerinde olumlu etkisi vardır.	4.53	0.62
Ladik yöresinde sürdürülen turizm faaliyetlerinin sosyal çevre üzerinde olumsuz etkisi vardır.	2.47	1.53
Turizm Ladik yöresi kültürünü olumsuz etkiliyor, yozlaştırıyor.	2.48	4.51
Turizm Ladik'te hayat pahalılığına sebep oluyor.	2.46	2.30
Yöre halkının da turizme katılması ve turizmden gelir elde etmesinin sağlanması için yöre halkının turizm konusunda eğitilmeli ve bilinçlendirilmelidir.	4.20	0.80
Ladik yöresindeki turistik çekiciliklerin korunması gerekmektedir.	4.38	0.92
Ladik halkı, doğal ve kültürel çevrenin korunması konusunda duyarlı davranmaktadır.	2.66	1.52

Tablo 9’ da yerel halk anketine katılan bireylerin anket ölçeğinde yer alan maddelere ilişkin tanımlayıcı istatistikler gösterilmektedir. Bu sonuçlara göre 5’e yakın olan ortalama puan değerleri için katılımcıların söz konusu maddeye katılma derecesinin yüksek olduğu, 1’ e yakın olan ortalama puan değerleri için ise katılma derecesinin düşük olduğu sonucuna varılmaktadır.

En yüksek puan ortalamasına sahip olan madde “Ladik yöresinde turizmin gelişmesi ekonomiye canlılık getirecektir” ifadesidir. En düşük puan ortalamasına sahip olan madde ise “Yetkili kurumların Ladik turizmini geliştirme konusundaki çalışmaları yeterlidir” ifadesidir. Bu sonuçlara göre, katılımcılar Ladik yöresindeki turizmin gelişmesinin ekonomik canlılığı artıracakını düşünmektedir çünkü puan ortalaması 5’ e yakındır. Benzer şekilde katılımcılar Ladik bölgesindeki yetkili kurumların Ladik yöresindeki turizmi geliştirme konusundaki faaliyetlerinin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Elde edilen bulgulara göre, Ladik bölgesinde yaşayan katılımcıların en büyük beklentisi, Ladik yöresindeki turizmin geliştirilmesi ve yetkili kurumların faaliyetlerini artırarak turizmin gelişimine katkı sağlamasıdır. Genel olarak yanıtlanan anketlere göre, yöre halkı Ladik yöresindeki turistik çekiciliklerin korunması gerektiğini düşünmektedir. Yöre halkı son yıllarda Ladik bölgesine gelen yerli ve yabancı turist sayısında büyük bir artış olduğu görülmektedir. Katılımcılar Ladik yöresinde çok sayıda çeşitli turizm çekiciliği olduğu kanaatinde. Katılımcılar Ladik yöresinde sürdürülen turizm faaliyetlerinin sosyal çevre üzerinde olumlu etkisi olduğunu düşünmektedir. Araştırmaya katılan bireyler ayrıca yöre halkının da turizme katılması ve turizmden gelir elde etmesinin sağlanması için yöre halkının turizm konusunda eğitilmeli ve bilinçlendirilmesi gerektiğini düşünmekte, yöre halkının doğal ve kültürel çevrenin korunması konusunda duyarlı davranmadığı görüşündedir.

Tablo 7-8 arasında katılımcıların demografik özellikleri ile anket ölçeğinde yer alan maddeler arasındaki ilişkiyi istatistiksel testler ile sınımlanmıştır. Sınımlar, veriler kategorik olduğundan dolayı ki-kare (χ^2) analizi ile gerçekleştirilmiştir. Tablolarda yer alan χ^2 test istatistiğini, p ise anlamlılık değerini göstermektedir. Sınımlar için kurulan hipotezler şu şekildedir:

Ho: Demografik özellik ile ölçek maddesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

H₁: Demografik özellik ile ölçek maddesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 10: Cinsiyet değişkeni için ki-kare istatistikleri

Madde	Ki-kare	p
Son yıllarda Ladik yöresi gelen yerli turist sayısında bir artış vardır.	1.551	0.213
Son yıllarda Ladik yöresi gelen yabancı turist sayısında bir artış vardır.	9.042	0.011
Ladik yöresinde çok sayıda çeşitli turizm çekiciliği vardır.	1.327	0.723
Yetkili kurumların Ladik turizmini geliştirme konusundaki çalışmaları yeterlidir.	7.154	0.128
Ladik yöresinde turizm ulaşımı yetersizdir.	8.535	0.129
Ladik yöresinde turizm yatırımları azdır.	3.216	0.667
Ladik yöresinin turizm çekiciliklerinin tanıtım eksikliği vardır.	4.073	0.396
Ladik yöresinde turizm konaklama tesislerinin yetersizdir.	1.886	0.757
Ladik yöresinde turizmin gelişmesi ekonomiye canlılık getirecektir.	4.042	0.257
Ladik yöresinde sürdürülen turizm faaliyetlerinin sosyal çevre üzerinde olumlu etkisi vardır.	1.902	0.386
Ladik yöresinde sürdürülen turizm faaliyetlerinin sosyal çevre üzerinde olumsuz etkisi vardır.	6.512	0.260
Turizm Ladik yöresi kültürünü olumsuz etkiliyor, yozlaştırıyor.	9.613	0.022
Turizm Ladik'te hayat pahalılığına sebep oluyor.	8.309	0.140
Yöre halkının da turizme katılması ve turizmden gelir elde etmesinin sağlanması için yöre halkının turizm konusunda eğitilmeli ve bilinçlendirilmelidir.	3.026	0.554
Ladik yöresindeki turistik çekiciliklerin korunması gerekmektedir.	1.366	0.850
Ladik halkı, doğal ve kültürel çevrenin korunması konusunda duyarlı davranmaktadır.	3.419	0.331

Tablo 10' da cinsiyet değişkeni ile ölçek maddeleri arasındaki ki-kare test sonuçları gösterilmektedir. Test sonucunun anlamlılık değerlerine göre ($p < 0.05$), cinsiyet ile istatistiksel olarak anlamlı ilişkisi olan maddeler şunlardır:

- Son yıllarda Ladik yöresi gelen yabancı turist sayısında bir artış vardır
- Turizm Ladik yöresi kültürünü olumsuz etkiliyor, yozlaştırıyor

Bu maddelere bakıldığında, cinsiyet ile ilişkisi olan konuların genel olarak yabancı turist sayısındaki artış ve turizmin Ladik yöresi kültürü üzerine olumsuz etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 11: Geçim sağlanan sektör değişkeni için ki-kare istatistikleri

Madde	Ki-kare	p
Son yıllarda Ladik yöresi gelen yerli turist sayısında bir artış vardır.	12.460	0.029
Son yıllarda Ladik yöresi gelen yabancı turist sayısında bir artış vardır.	19.913	0.030
Ladik yöresinde çok sayıda çeşitli turizm çekiciliği vardır.	16.549	0.347
Yetkili kurumların Ladik turizmini geliştirme konusundaki çalışmaları yeterlidir.	36.803	0.012
Ladik yöresinde turizm ulaşımı yetersizdir.	32.137	0.154
Ladik yöresinde turizm yatırımları azdır.	27.598	0.327
Ladik yöresinin turizm çekiciliklerinin tanıtım eksikliği vardır.	25.391	0.187
Ladik yöresinde turizm konaklama tesislerinin yetersizdir	23.686	0.256
Ladik yöresinde turizmin gelişmesi ekonomiye canlılık getirecektir	11.265	0.734
Ladik yöresinde sürdürülen turizm faaliyetlerinin sosyal çevre üzerinde olumlu etkisi vardır	6.344	0.786
Ladik yöresinde sürdürülen turizm faaliyetlerinin sosyal çevre üzerinde olumsuz etkisi vardır	24.497	0.491
Turizm Ladik yöresi kültürünü olumsuz etkiliyor, yozlaştırıyor	15.634	0.407
Turizm Ladik'te hayat pahalılığına sebep oluyor	29.760	0.233

Yöre halkının da turizme katılması ve turizmden gelir elde etmesinin sağlanması için yöre halkının turizm konusunda eğitilmeli ve bilinçlendirilmelidir	18.845	0.532
Ladik yöresindeki turistik çekiciliklerin korunması gerekmektedir	12.735	0.888
Ladik halkı, doğal ve kültürel çevrenin korunması konusunda duyarlı davranmaktadır	16.113	0.375

Tablo 11’ de geçim sağlanan sektör değişkeni ile ölçek maddeleri arasındaki ki-kare test sonuçları gösterilmektedir. Test sonucunun anlamlılık değerlerine göre ($p < 0.05$), geçim sağlanan sektör ile istatistiksel olarak anlamlı ilişkisi olan maddeler şunlardır:

- Son yıllarda Ladik yöresi gelen yabancı turist sayısında bir artış vardır
- Yetkili kurumların Ladik turizmini geliştirme konusundaki çalışmaları yeterlidir
- Son yıllarda Ladik yöresi gelen yerli turist sayısında bir artış vardır

Bu maddelere bakıldığında, geçim sağlanan sektör ile ilişkisi olan konuların genel olarak yerli ve yabancı turist sayısındaki artış ve yetkili kurumların Ladik turizmini geliştirme konusundaki çalışmaları olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 12: Eğitim değişkeni için ki-kare istatistikleri

Madde	Ki-kare	P
Son yıllarda Ladik yöresi gelen yerli turist sayısında bir artış vardır.	1.161	0.762
Son yıllarda Ladik yöresi gelen yabancı turist sayısında bir artış vardır.	5.560	0.474
Ladik yöresinde çok sayıda çeşitli turizm çekiciliği vardır.	12.693	0.177
Yetkili kurumların Ladik turizmini geliştirme konusundaki çalışmaları yeterlidir.	12.425	0.412
Ladik yöresinde turizm ulaşımı yetersizdir.	7.190	0.952

Ladik yöresinde turizm yatırımları azdır.	40.312	0.000
Ladik yöresinin turizm çekiciliklerinin tanıtım eksikliği vardır.	16.930	0.152
Ladik yöresinde turizm konaklama tesislerinin yetersizdir.	19.106	0.086
Ladik yöresinde turizmin gelişmesi ekonomiye canlılık getirecektir.	4.226	0.896
Ladik yöresinde sürdürülen turizm faaliyetlerinin sosyal çevre üzerinde olumlu etkisi vardır.	10.268	0.114
Ladik yöresinde sürdürülen turizm faaliyetlerinin sosyal çevre üzerinde olumsuz etkisi vardır.	17.851	0.271
Turizm Ladik yöresi kültürünü olumsuz etkiliyor, yozlaştırıyor.	6.003	0.740
Turizm Ladik'te hayat pahalılığına sebep oluyor.	11.982	0.680
Yöre halkının da turizme katılması ve turizmden gelir elde etmesinin sağlanması için yöre halkının turizm konusunda eğitilmeli ve bilinçlendirilmelidir.	17.880	0.119
Ladik yöresindeki turistik çekiciliklerin korunması gerekmektedir.	10.616	0.562
Ladik halkı, doğal ve kültürel çevrenin korunması konusunda duyarlı davranmaktadır.	20.079	0.017

Tablo 12' de eğitim değişkeni ile ölçek maddeleri arasındaki ki-kare test sonuçları gösterilmektedir. Test sonucunun anlamlılık değerlerine göre ($p < 0.05$), eğitim durumu ile istatistiksel olarak anlamlı ilişkisi olan maddeler şunlardır:

- Ladik yöresinde turizm yatırımları azdır.
- Ladik halkı, doğal ve kültürel çevrenin korunması konusunda duyarlı davranmaktadır.

Bu maddelere bakıldığında, eğitim durumu ile ilişkisi olan konuların genel olarak Ladik yöresindeki turizm yatırımlarının azlığı ve Ladik halkının doğal ve kültürel çevrenin korunması konusunda duyarlı davranmayışı olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 13: Yaşanılan yer değişkeni süresi için ki-kare istatistikleri

Madde	Ki-kare	p
Son yıllarda Ladik yöresi gelen yerli turist sayısında bir artış vardır.	7.854	0.049
Son yıllarda Ladik yöresi gelen yabancı turist sayısında bir artış vardır.	13.639	0.034
Ladik yöresinde çok sayıda çeşitli turizm çekiciliği vardır.	7.840	0.550
Yetkili kurumların Ladik turizmini geliştirme konusundaki çalışmaları yeterlidir.	11.034	0.526
Ladik yöresinde turizm ulaşımı yetersizdir.	14.798	0.466
Ladik yöresinde turizm yatırımları azdır.	12.808	0.617
Ladik yöresinin turizm çekiciliklerinin tanıtım eksikliği vardır.	25.824	0.011
Ladik yöresinde turizm konaklama tesislerinin yetersizdir.	13.713	0.319
Ladik yöresinde turizmin gelişmesi ekonomiye canlılık getirecektir.	24.153	0.004
Ladik yöresinde sürdürülen turizm faaliyetlerinin sosyal çevre üzerinde olumlu etkisi vardır.	9.764	0.135
Ladik yöresinde sürdürülen turizm faaliyetlerinin sosyal çevre üzerinde olumsuz etkisi vardır.	13.165	0.590
Turizm Ladik yöresi kültürünü olumsuz etkiliyor, yozlaştırıyor.	10.770	0.292
Turizm Ladik'te hayat pahalılığına sebep oluyor.	9.939	0.824
Yöre halkının da turizme katılması ve turizmden gelir elde etmesinin sağlanması için yöre halkının turizm konusunda eğitilmeli ve bilinçlendirilmelidir.	5.849	0.923
Ladik yöresindeki turistik çekiciliklerin korunması gerekmektedir.	22.943	0.028
Ladik halkı, doğal ve kültürel çevrenin korunması konusunda duyarlı davranmaktadır.	13.050	0.160

5.2. Ziyaretçi Anketi Analizi bulguları:

Çalışmanın bu bölümünde turist memnuniyetini belirlemek amacı ile hazırlanmış anketler için istatistiksel analiz metotları ile değerlendirilmiş analiz sonuçları verilmektedir. İstatistiksel analiz tekniklerinden frekans analizi, tanımlayıcı istatistiklerin hesaplanması, güvenilirlik analizi ve ki-kare analizi uygulanmıştır. Ladik bölgesine gelen ziyaretçiler için hazırlanan anket çalışması, 110 kişi üzerinde uygulanmıştır.

Tablo 14: Ziyaretçilerin yaşadıkları illere göre dağılımı

Yaşadığınız il	Frekans	%
Almanya	1	.9
Amasya	17	15.5
Ankara	1	.9
Çorum	5	4.5
Gaziantep	1	.9
İstanbul	5	4.5
Ordu	10	9.1
Samsun	51	46.4
Sinop	12	10.9
Tokat	7	6.4

Tablo 14’ de ziyaretçi anketine katılan bireylerin yaşadığı illere ilişkin frekans analizi sonuçları gösterilmektedir. Katılımcıların çoğunluğu Samsun içerisinde yaşamaktadır. Genel itibarı ile katılımcılar İç Anadolu ve Karadeniz bölgesinden ziyarete gelmektedir.

Tablo 15: Ziyaretçilerin cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	Frekans	%
Kadın	53	50.5
Erkek	52	49.5

Tablo 14’ de ziyaretçi anketine katılan bireylerin yaşadığı illere ilişkin frekans analizi sonuçları gösterilmektedir. Katılımcıların çoğunluğu Samsun içerisinde yaşamaktadır. Genel itibarı ile katılımcılar İç Anadolu ve Karadeniz bölgesinden ziyarete gelmektedir.

Tablo 16: Ziyaretçilerin mesleklere göre dağılımı

Mesleğiniz	Frekans	%
Anestezi	1	.9
Avukat	1	.9
Bankacı	1	.9
Berber	1	.9
Boyacı	1	.9
Çağrı Merkezi	1	.9
Dişçi	1	.9
Doktor	1	.9
Eczacı	2	1.8
Emekli	5	4.5
Esnaf	7	6.4
Ev Hanımı	8	7.3
Fotoğrafçı	2	1.8
Hakim	1	.9
Hemşire	4	3.6
Hizmet	1	.9
İşçi	1	.9

İşsiz	2	1.8
Kuaför	1	.9
Memur	3	2.7
Muhasebe	2	1.8
Müşteri Temsilcisi	2	1.8
Ofis	1	.9
Öğrenci	23	20.9
Öğretmen	12	10.9
Paramedikalci	1	.9
Pazarlamacı	1	.9
Polis	6	5.5
Röntgen	1	.9
Sağlıkçı	4	3.6
Satış Elemanı	3	2.7
Sekreter	1	.9
Şoför	2	1.8
Tamirci	1	.9
Teknik Eleman	1	.9
Tekniker	1	.9
Tesisat	1	.9

Tablo 16’ da ziyaretçi anketine katılan bireylerin meslek gruplarına ilişkin frekans analizi sonuçları gösterilmektedir. Katılımcıların çoğunluğu öğretmen, öğrenci ve emeklilerden oluşmaktadır.

Tablo 17: Ziyaretçilerin eğitim durumuna göre dağılımı

Eğitim durumu	Frekans	%
İlköğretim	11	10.5
Ortaöğretim	31	29.5
Yükseköğretim	60	57.1
Diğer	3	2.9

Tablo 17’ de ziyaretçi anketine katılan bireylerin eğitim durumlarına ilişkin frekans analizi sonuçları gösterilmektedir. Katılımcıların çoğunluğu Yükseköğretim mezunudur. Katılımcıların az bir kısmı ilköğretim mezunudur.

Tablo 18: Ziyaretçilerin tatil yerini tercih etme nedenleri

Bu tatil yerini tercih etme nedenleriniz nelerdir?	Frekans	%
Doğal alanları gezmek için	56	52.8
Tarihe merak nedeniyle	8	7.5
Termal su kaynakları	31	29.2
Farklı kültürleri tanıma isteği	1	.9
Yöresel yemekleri denemek için	1	.9
Dini mekanları ziyaret ve ibadet için	1	.9
Eğlenmek ve dinlenmek için	7	6.6
Kış sporları için	1	.9

Tablo 18’ de ziyaretçi anketine katılan bireylerin tatil yerini tercih etme nedenlerine ilişkin frekans analizi sonuçları gösterilmektedir. Katılımcıların çoğunluğu doğal alanları gezmek, termal su kaynakları ve eğlenmek-dinlenmek için bölgeye ziyarete gelmiştir.

Tablo 19: Ziyaretçilerin bölgeye geliş sayısına göre dağılımı

Buraya kaçınıcı gelişiniz?	Frekans	%
İlk	43	39.1
İkinci	43	39.1
Üçüncü ve daha fazla	24	21.8

Tablo 19’ da ziyaretçi anketine katılan bireylerin bu bölgeye geliş sayısına ilişkin frekans analizi sonuçları gösterilmektedir. Katılımcıların çoğunluğu Ladik bölgesine ilk ve ikinci kez ziyarete gelmiştir.

Tablo 20: Tatil yeri seçiminde etkili olan faktörler

Bu tatil yeri seçiminizde etkili olan faktörleri belirtiniz	Frekans	%
Şehrin imajı	12	11.2
Doğal çekicilikler	55	51.4
Tarihi ve kültürel çekicilikler	18	16.8
İklim ve hava	18	16.8
Eğlence ve spor olanakları	2	1.9
Ulaşımın kolay olması	2	1.9

Tablo 20’ de ziyaretçi anketine katılan bireylerin tatil yeri seçiminde etkili olan faktörlere ilişkin frekans analizi sonuçları gösterilmektedir. Katılımcıların çoğunluğu için tatil yeri seçiminde doğal çekicilikler, tarihi ve kültürel çekicilikler ile iklim ve hava faktörleri etkilidir.

Tablo 21: Tatil yerinde kalma süresi

Bu tatil yerinde ne kadar kalacaksınız?	Frekans	%
Sabahtan akşama kadar	26	24.3
1 gece	41	38.3
2-3 gün	24	22.4
4-7 gün	9	8.4
7 günden fazla	7	6.5

Tablo 21’ de ziyaretçi anketine katılan bireylerin tatil yerinde kalma sürelerine ilişkin frekans analizi sonuçları gösterilmektedir. Katılımcıların çoğunluğu tatil yerinde 1 gece, sabahtan akşama kadar ve 2-3 gün süresince kalmaktadır.

Tablo 22: Alternatif turizm faaliyetleri istekleri

Bu tatil yerinde gerçekleştirilmesini istediğiniz alternatif turizm faaliyetleri nelerdir?	Frekans	%
Bisiklet turizmi	10	9.3
Foto safari	16	14.8
Kamp-karavan turizmi	12	11.1
Kuş gözlemleme	6	5.6
Flora ve Fauna gözlemleme	1	.9
Sivil mimari alanlarını gezme	13	12.0
Arkeolojik sit alanlarını gezme	1	.9
Kış turizmi	38	35.2
Kültür ve sanat festivalleri	3	2.8
Yöresel yemekler ve gurme turizmi	3	2.8
Kaplıca turizmi	5	4.6

Tablo 22’ de ziyaretçi anketine katılan bireylerin bu tatil yerinde gerçekleştirilmesini istediği alternatif turizm faaliyetlerine ilişkin frekans analizi sonuçları gösterilmektedir. Katılımcıların çoğunluğu kış turizmi, foto safari, sivil mimari alanlarını gezme ve kamp-karavan turizmi biçiminde alternatif turizm faaliyetlerinin gerçekleşmesini istemektedir.

Tablo 23: Güvenilirlik analizi sonucu tablosu

Madde	Madde silindiğinde güvenilirlik katsayısı
Ladik yöresinin bir turizm merkezi olduğu fikrine katılıyor musunuz?	0.911
Ladik yöresinin yeterince tanıtıldığı fikrine katılıyor musunuz?	0.908
Ladik yöresinde sunulan hizmetin kalitesinin yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?	0.910
Ladik yöresinde turizm yatırımlarının yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?	0.911
Ladik yöresinde ilgi çekici kültürel etkinliklere sahip olduğu fikrine katılıyor musunuz?	0.912
Ladik yöresinde insanın dost canlısı, misafirperver, olduğu fikrine katılıyor musunuz?	0.916
Ladik yöresinde tesislerin fiziki imkanlarının yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?	0.917
Ladik yöresinde görülmeye değer tarihi değerlere sahip olduğu fikrine katılıyor musunuz?	0.919
Ladik yöresinde altyapı ve üstyapı sorunu olduğu fikrine katılıyor musunuz?	0.914
Ladik yöresinde turizm kuruluşlarının çalışmalarının yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?	0.910
Ladik yöresinde tesisleri temizlik ve hijyen konusunda yeterli	0.913
Ladik yöresinde halkının doğal ve kültürel çevreyi yeterince koruduğu fikrine katılıyor musunuz?	0.914
Ladik yöresinde halkının turizm bilincine sahip olduğu fikrine katılıyor musunuz?	0.914
Ladik yöresinde gerçekleştirilen turizm faaliyetlerinin çevreye duyarlı olduğu fikrine katılıyor musunuz?	0.918
Ladik yöresindeki halkın turistlere karşı tutumunun sıcakkanlı ve hoşgörülü fikrine katılıyor musunuz?	0.915

Tablo 23’ de Ladik yöresine ait ziyaretçi anket ölçeği için güvenilirlik analizi sonuçları verilmektedir. Bu ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0.919 olarak hesaplanmıştır. Buna göre ölçeğin güvenilirlik düzeyi yaklaşık % 92’ dir. Yukarıda her madde için maddenin silinmesi durumunda elde edilecek Cronbach Alfa katsayısı gösterilmektedir. Burada önemli olan maddenin silinmesi durumunda elde edilecek Cronbach Alfa katsayısıdır. Bu değerin mevcut güvenilirlik katsayısı olan 0.919’dan anlamlı ölçüde büyük olması durumunda madde silinecektir. Maddenin silinmesi durumunda elde edilecek Cronbach Alfa katsayılarına bakıldığında, analiz dışı bırakılacak soru olmadığı görülmektedir. Güvenilirlik analizine göre anket yüksek derece güvenilir düzeydedir.

Tablo 24: Anket ölçeği için tanımlayıcı istatistik tablosu

Madde	Ortalama	Standart sapma
Ladik yöresinin bir turizm merkezi olduğu fikrine katılıyor musunuz?	3.82	0.98
Ladik yöresinin yeterince tanıtıldığı fikrine katılıyor musunuz?	2.37	1.08
Ladik yöresinde sunulan hizmetin kalitesinin yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?	2.50	1.01
Ladik yöresinde turizm yatırımlarının yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?	2.56	1.00
Ladik yöresinde ilgi çekici kültürel etkinliklere sahip olduğu fikrine katılıyor musunuz?	4.17	0.67
Ladik yöresinde insanın dost canlısı, misafirperver, olduğu fikrine katılıyor musunuz?	4.56	3.91
Ladik yöresinde tesislerin fiziki imkanlarının yeterli olduğu fikrine katılıyor usunuz?	2.32	1.07
Ladik yöresinde görülmeye değer tarihi değerlere sahip olduğu fikrine katılıyor musunuz?	3.94	1.01
Ladik yöresinde altyapı ve üstyapı sorunu olduğu fikrine katılıyor musunuz?	3.24	1.25

Ladik yöresinde turizm kuruluşlarının çalışmalarının yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?	2.37	0.80
Ladik yöresinde tesisleri temizlik ve hijyen konusunda yeterli	3.43	0.94
Ladik yöresinde halkının doğal ve kültürel çevreyi yeterince koruduğu fikrine katılıyor musunuz?	2.62	1.04
Ladik yöresinde halkının turizm bilincine sahip olduğu fikrine katılıyor musunuz?	2.61	1.24
Ladik yöresinde gerçekleştirilen turizm faaliyetlerinin çevreye duyarlı olduğu fikrine katılıyor musunuz?	2.73	1.05
Ladik yöresindeki halkın turistlere karşı tutumunun sıcakkanlı ve hoşgörülü fikrine katılıyor musunuz?	4.14	1.00

Tablo 24’ de ziyaretçi anketine katılan bireylerin anket ölçeğinde yer alan maddelere ilişkin tanımlayıcı istatistikler gösterilmektedir. Bu sonuçlara göre 5’e yakın olan ortalama puan değerleri için katılımcıların söz konusu maddeye katılma derecesinin yüksek olduğu, 1’ e yakın olan ortalama puan değerleri için ise katılma derecesinin düşük olduğu sonucuna varılmaktadır.

En yüksek puan ortalamasına sahip olan madde “Ladik yöresinde insanın dost canlısı, misafirperver, olduğu fikrine katılıyor musunuz?” ifadesidir. En düşük puan ortalamasına sahip olan madde ise “Ladik yöresinde tesislerin fiziki imkanlarının yeterli olduğu fikrine katılıyor usunuz?” ifadesidir. Bu sonuçlara göre, katılımcılar Ladik yöresindeki insanların dost canlısı ve misafirperver olduklarını düşünmektedir çünkü puan ortalaması 5’ e yakındır. Benzer şekilde katılımcılar Ladik bölgesindeki tesislerin fiziki imkanlarının yetersiz olduğunu düşünmektedir. Bu sebeple, Ladik yöresindeki fiziki imkanların artırılması bölge turizminin gelişmesi açısından son derece önemlidir. Genel olarak tanımlayıcı istatistikler incelediğinde çeşitli çarpıcı sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir. Katılımcılar, Ladik yöresinde ilgi çekici kültürel etkinliklere sahip olduğu fikrine yüksek ölçüde katılmaktadır. İlgi çekici kültürel etkinliklerin mevcut şekilde devam ettirilmesi bu açıdan önemlidir. Araştırmaya katılan bireyler, Ladik yöresindeki halkın turistlere karşı tutumunun sıcakkanlı ve hoşgörülü fikrine büyük ölçüde katılmaktadır. Bölge insanının olumlu tutumu, ziyaretçiler için de olumlu bir izlenimin oluşmasına katkı sağlamaktadır.

Katılımcılar Ladik yöresinde sunulan hizmetin kalitesi, turizm yatırımlarının yetersizliği bölge turizmi için başlıca sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Hizmet kalitesinin artırılması, yeni turizm yatırımlarının gerçekleştirilmesi bölge turizminin kalkınması için önemli konulardır.

Tablo 25: Ladik yöresi turizm kriterlerine ilişkin tanımlayıcı istatistik tablosu

Madde	Ortalama	Standart sapma
Ulaşım olanakları	1.49	0.60
Konaklama olanakları	2.13	0.63
Teknik yapı (elektrik, su vb)	1.51	0.60
Doğal Çevre zenginliği	1.25	0.61
Tarihsel ve kültürel değerleri zenginliği	1.15	0.49
Turizm çeşitliliği	1.18	0.51
Misafirperver yöre halkı	1.15	0.47

Tablo 25’ de katılımcıların Ladik yöresin kriterlerine ilişkin vermiş oldukları puanlara ilişkin tanımlayıcı istatistikler gösterilmektedir. Bu istatistiklere göre puanların 1’ e yakın olması, söz konusu kriterin iyi olduğuna işaret etmektedir. Sonuçlara bakıldığında, konaklama olanakları haricinde ulaşım, teknik yapı, doğal çevre zenginliği, tarihsel ve kültürel değerleri zenginliği, turizm çeşitliliği ve misafirperver yöre halkı açısından mevcut olanaklar iyi düzeydedir. Konaklama olanakları da kötü düzeyde olmamakla birlikte, diğer kriterler ölçüsünde olumlu olarak belirtilmemiştir. Bu sebeple, konaklama olanaklarının iyileştirilmesi gereklidir.

Tablo 26-28 arasında katılımcıların demografik özellikleri ile anket ölçeğinde yer alan maddeler arasındaki ilişkiyi istatistiksel testler ile sınanmıştır. Sınamalar ve veriler kategorik olduğundan, ki-kare (χ^2) analizi ile gerçekleştirilmiştir. Tablolarda yer alan χ^2 test istatistiğini, p ise anlamlılık değerini göstermektedir. Sınamalar için kurulan hipotezler şu şekildedir:

Ho: Demografik özellik ile ölçek maddesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

H1: Demografik özellik ile ölçek maddesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 26: Cinsiyet değişkeni için ki-kare istatistik tablosu

Madde	χ^2	p
Ladik yöresinin bir turizm merkezi olduğu fikrine katılıyor musunuz?	8.901	0.064
Ladik yöresinin yeterince tanıtıldığı fikrine katılıyor musunuz?	11.659	0.020
Ladik yöresinde sunulan hizmetin kalitesinin yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?	14.589	0.006
Ladik yöresinde turizm yatırımlarının yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?	5.971	0.201
Ladik yöresinde ilgi çekici kültürel etkinliklere sahip olduğu fikrine katılıyor musunuz?	9.710	0.021
Ladik yöresinde insanın dost canlısı, misafirperver, olduğu fikrine katılıyor musunuz?	5.809	0.121
Ladik yöresinde tesislerin fiziki imkanlarının yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?	6.340	0.175
Ladik yöresinde görülmeye değer tarihi değerlere sahip olduğu fikrine katılıyor musunuz?	7.766	0.101
Ladik yöresinde altyapı ve üstyapı sorunu olduğu fikrine katılıyor musunuz?	5.664	0.226
Ladik yöresinde turizm kuruluşlarının çalışmalarının yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?	11.343	0.023
Ladik yöresinde tesisleri temizlik ve hijyen konusunda yeterli	9.573	0.048
Ladik yöresinde halkının doğal ve kültürel çevreyi yeterince koruduğu fikrine katılıyor musunuz?	9.329	0.053
Ladik yöresinde halkının turizm bilincine sahip olduğu fikrine katılıyor musunuz?	6.777	0.148

Ladik yöresinde gerçekleştirilen turizm faaliyetlerinin çevreye duyarlı olduğu fikrine katılıyor musunuz?	15.243	0.004
Ladik yöresindeki halkın turistlere karşı tutumunun sıcakkanlı ve hoşgörülü fikrine katılıyor musunuz?	5.058	0.168
Ulaşım olanakları	1.390	0.238
Konaklama olanakları	1.187	0.756
Teknik yapı (elektrik, su vb)	4.462	0.216
Doğal Çevre zenginliği	2.342	0.504
Tarihsel ve kültürel değerleri zenginliği	1.510	0.680
Turizm çeşitliliği	3.205	0.361
Misafirperver yöre halkı	2.089	0.554

Tablo 26' da cinsiyet değişkeni ile ölçek maddeleri arasındaki ki-kare test sonuçları gösterilmektedir. Test sonucunun anlamlılık değerlerine göre ($p < 0.05$), cinsiyet ile istatistiksel olarak anlamlı ilişkisi olan maddeler şunlardır:

- Ladik Yöresinde gerçekleştirilen turizm faaliyetlerinin çevreye duyarlı olduğu fikrine katılıyor musunuz?
- Ladik yöresinde turizm kuruluşlarının çalışmalarının yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?
- Ladik yöresinin yeterince tanıtıldığı fikrine katılıyor musunuz?
- Ladik yöresinde sunulan hizmetin kalitesinin yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?
- Ladik yöresinde ilgi çekici kültürel etkinliklere sahip olduğu fikrine katılıyor musunuz?

Bu maddelere bakıldığında, cinsiyet ile ilişkisi olan konuların genel olarak tanıtım, hizmet kalitesi, kültürel etkinlik ve turizm faaliyetleri olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 27: Eğitim durumu değişkeni için ki-kare istatistik tablosu

Madde	χ^2	p
Ladik yöresinin bir turizm merkezi olduğu fikrine katılıyor musunuz?	8.951	0.707
Ladik yöresinin yeterince tanıtıldığı fikrine katılıyor musunuz?	6.113	0.910
Ladik yöresinde sunulan hizmetin kalitesinin yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?	10.623	0.562
Ladik yöresinde turizm yatırımlarının yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?	8.895	0.712
Ladik yöresinde ilgi çekici kültürel etkinliklere sahip olduğu fikrine katılıyor musunuz?	5.363	0.802
Ladik yöresinde insanın dost canlısı, misafirperver, olduğu fikrine katılıyor musunuz?	11.771	0.227
Ladik yöresinde tesislerin fiziki imkanlarının yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?	11.017	0.527
Ladik yöresinde görülmeye değer tarihi değerlere sahip olduğu fikrine katılıyor musunuz?	10.774	0.548
Ladik yöresinde altyapı ve üstyapı sorunu olduğu fikrine katılıyor musunuz?	8.502	0.745
Ladik yöresinde turizm kuruluşlarının çalışmalarının yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?	9.214	0.685
Ladik yöresinde tesisleri temizlik ve hijyen konusunda yeterli	11.599	0.478
Ladik yöresinde halkının doğal ve kültürel çevreyi yeterince koruduğu fikrine katılıyor musunuz?	8.849	0.716
Ladik yöresinde halkının turizm bilincine sahip olduğu fikrine katılıyor musunuz?	10.477	0.574
Ladik yöresinde gerçekleştirilen turizm faaliyetlerinin çevreye duyarlı olduğu fikrine katılıyor musunuz?	6.400	0.895
Ladik yöresindeki halkın turistlere karşı tutumunun sıcakkanlı ve hoşgörülü fikrine katılıyor musunuz?	4.215	0.897
Ulaşım olanakları	4.492	0.213
Konaklama olanakları	15.313	0.083

Teknik yapı(elektrik, su vb)	5.373	0.801
Doğal Çevre zenginliği	5.622	0.777
Tarihsel ve kültürel değerleri zenginliği	4.270	0.893
Turizm çeşitliliği	4.050	0.908
Misafirperver yöre halkı	5.190	0.817

Tablo 27’ de eğitim durumu değişkeni ile ölçek maddeleri arasındaki ki-kare test sonuçları gösterilmektedir. Test sonucunun anlamlılık değerlerine göre, eğitim durumu ile hiçbir madde arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Tablo 28: Yaşanılan il değişkeni için ki-kare istatistik tablosu

Madde	χ^2	p
Ladik yöresinin bir turizm merkezi olduğu fikrine katılıyor musunuz?	47.223	0.201
Ladik yöresinin yeterince tanıtıldığı fikrine katılıyor musunuz?	59.114	0.026
Ladik yöresinde sunulan hizmetin kalitesinin yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?	56.229	0.046
Ladik yöresinde turizm yatırımlarının yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?	56.964	0.040
Ladik yöresinde ilgi çekici kültürel etkinliklere sahip olduğu fikrine katılıyor musunuz?	27.305	0.607
Ladik yöresinde insanın dost canlısı, misafirperver, olduğu fikrine katılıyor musunuz?	37.952	0.151
Ladik yöresinde tesislerin fiziki imkanlarının yeterli olduğu fikrine katılıyor usunuz?	60.719	0.019
Ladik yöresinde görülmeye değer tarihi değerlere sahip olduğu fikrine katılıyor musunuz?	42.448	0.366
Ladik yöresinde altyapı ve üstyapı sorunu olduğu fikrine katılıyor musunuz?	61.969	0.015
Ladik yöresinde turizm kuruluşlarının çalışmalarının yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?	71.715	0.002

Ladik yöresinde tesisleri temizlik ve hijyen konusunda yeterli	41.281	0.414
Ladik yöresinde halkının doğal ve kültürel çevreyi yeterince koruduğu fikrine katılıyor musunuz?	73.093	0.001
Ladik yöresinde halkının turizm bilincine sahip olduğu fikrine katılıyor musunuz?	79.832	0.000
Ladik yöresinde gerçekleştirilen turizm faaliyetlerinin çevreye duyarlı olduğu fikrine katılıyor musunuz?	72.674	0.001
Ladik yöresindeki halkın turistlere karşı tutumunun sıcakkanlı ve hoşgörülü fikrine katılıyor musunuz?	16.404	0.979
Ulaşım olanakları	27.255	0.002
Konaklama olanakları	15.533	0.986
Teknik yapı(elektrik, su vb)	29.358	0.499
Doğal Çevre zenginliği	35.203	0.235
Tarihsel ve kültürel değerleri zenginliği	21.197	0.882
Turizm çeşitliliği	19.656	0.925
Misafirperver yöre halkı	21.636	0.867

Tablo 28' de yaşanan il değişkeni ile ölçek maddeleri arasındaki ki-kare test sonuçları gösterilmektedir. Test sonucunun anlamlılık değerlerine göre ($p < 0.05$), yaşanan il ile istatistiksel olarak anlamlı ilişkisi olan maddeler şunlardır:

- Ladik yöresinin yeterince tanıtıldığı fikrine katılıyor musunuz?
- Ladik yöresinde sunulan hizmetin kalitesinin yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?
- Ladik yöresinde turizm yatırımlarının yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?
- Ladik yöresinde tesislerin fiziki imkanlarının yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?
- Ladik yöresinde altyapı ve üstyapı sorunu olduğu fikrine katılıyor musunuz?
- Ladik yöresinde turizm kuruluşlarının çalışmalarının yeterli olduğu fikrine katılıyor musunuz?
- Ladik yöresinde halkının doğal ve kültürel çevreyi yeterince koruduğu fikrine katılıyor musunuz?

- Ladik yöresinde halkının turizm bilincine sahip olduğu fikrine katılıyor musunuz?
- Ladik yöresinde gerçekleştirilen turizm faaliyetlerinin çevreye duyarlı olduğu fikrine katılıyor musunuz?
- Ulaşım olanakları

Analiz sonuçları incelendiğinde katılımcıların yaşadıkları iller ile ilişkisi bulunan konuların ulaşım olanakları, turizm faaliyetleri, turizm yatırımları, yöresel tanıtım, turizm bilinci, doğal ve kültürel çevre, altyapı-üstyapı sorunları ve tesislerin fiziki imkanları olduğu sonucuna varılmaktadır.

Son olarak tez çalışması kapsamında oluşturulan yerel halk ve ziyaretçi anketi için elde edilen istatistiksel analiz sonuçları değerlendirildiğinde, elde edilen bulgular şu şekildedir: yerel halkın görüşlerini içeren anket çalışmasına katılan bireylerin çoğunluğu erkektir. Yerel halk anketine katılan bireylerin çoğunluğu öğrenci, esnaf ve ev hanımlarından oluşmaktadır. Katılımcılar genel olarak ilköğretim ve ortaöğretim mezunu bireylerden oluşmaktadır. Katılımcılar çoğunluk ile 10 yıldan fazla bir zamandır mevcut bölgede ikamet etmektedir. Katılımcıların büyük bir bölümü tarım ve hayvancılık, ticaret, sanayi ve ulaşım sektörlerinde çalışarak geçimini sağlamaktadır. Yerel halk anketinin güvenilirlik düzeyi % 88' dir ve bu oran anketin son derece yüksek güvenilirlikte olduğunu göstermektedir. Bu ankete katılanlar Ladik bölgesinde turizmin gelişmesinin ekonomik gelişmeyi sağlayacağını, ancak yetkili kurumların Ladik yöresindeki turizmi geliştirme konusundaki faaliyetlerinin yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Yerel halk, Ladik yöresindeki turistik çekiciliklerin korunması gerektiği görüşündedir. Katılımcılar son yıllarda Ladik bölgesine gelen yerli ve yabancı turist sayısında büyük bir artış olduğu kanaatindedir. Yerel halk, Ladik yöresinde çok sayıda çeşitli turizm çekiciliği olduğu düşüncesini taşımaktadır. Katılımcılar Ladik Yöresinde sürdürülen turizm faaliyetlerinin sosyal çevre üzerinde olumlu etkisi olduğu fikrindedir. Yerel halk, yöre halkının da turizme katılması ve turizmden gelir elde etmesinin sağlanması için yöre halkının turizm konusunda eğitilmeli ve bilinçlendirilmesi gerektiğini, yöre halkının doğal ve kültürel çevrenin korunması konusunda duyarlı davranmadığını belirtmiştir.

Katılımcıların cinsiyetleri ile ilişkisi olan konuların yabancı turist sayısındaki artış ve turizmin Ladik yöresi kültürü üzerine olumsuz etkisi olduğu belirlenmiştir. Yerel halkın geçim sağladıkları sektör ile ilişkisi olan konuların genel olarak yerli ve yabancı turist sayısındaki artış ve yetkili kurumların Ladik turizmini geliştirme konusundaki çalışmaları olduğu sonucuna varılmaktadır. Katılımcıların eğitim durumu ile ilişkisi olan konuların genel olarak Ladik yöresindeki turizm yatırımlarının azlığı ve Ladik halkının doğal ve kültürel çevrenin korunması konusunda duyarlı davranmayışı olduğu tespit edilmiştir. Yerel halk anketine katılan bireylerin yaşadıkları yer ile ilişkisi olan konuların genel olarak Ladik yöresine gelen yerli ve yabancı turist artışı ile turizmin gelişmesi sonucu ortaya çıkacak olan ekonomik canlılık konuları olduğu sonucuna varılmıştır.

Tez çalışmasının diğer bir bölümü, yerel halk dışından gelen ziyaretçilerin görüşlerini içeren ziyaretçi anketinden oluşmaktadır. Ziyaretçiler genel anlamda İç Anadolu ve Karadeniz bölgesinden Ladik bölgesine ziyarete gelmektedir. Ziyaretçilerin büyük bölümü Samsun içerisinde yaşamaktadır. Anket çalışmasına katılan ziyaretçilerin çoğunluğu öğretmen, öğrenci ve emeklilerden oluşmaktadır. Katılımcı bireylerin çoğunluğu Yükseköğretim mezunudur ve küçük bir kısmı ilköğretim mezunudur. Ziyaretçilerin büyük bölümü doğal alanları gezmek, termal su kaynakları ve eğlenmek-dinlenmek için bölgeye ziyarete gelmiştir. Katılımcılar genel olarak Ladik bölgesine ilk ve ikinci kez ziyarete gelmiştir.

Katılımcıların büyük bölümü için tatil yeri seçiminde doğal çekicilikler, tarihi ve kültürel çekicilikler ile iklim ve hava faktörleri etkilidir. Ziyaretçiler büyük ölçüde tatil yerinde 1 gece, sabahtan akşama kadar ve 2-3 gün süresince kalmaktadır. Araştırmaya katılan ziyaretçilerin büyük bölümü kış turizmi, foto safari, sivil mimari alanlarını gezme ve kamp-karavan turizmi biçiminde alternatif turizm faaliyetlerinin gerçekleşmesi beklentisindedir. Ölçek maddelerinin güvenilirliği % 92 düzeyindedir.

Katılımcılar Ladik yöresindeki fiziki imkanların artırılması istegindedir. Ayrıca katılımcılar Ladik Yöresinde insanın dost canlısı, misafirperver, olduğu fikrindedir. Ziyaretçiler, Ladik Yöresinde ilgi çekici kültürel etkinliklere sahip olduğu fikrine yüksek ölçüde katılmaktadır. Ziyaretçiler açısından ilgi çekici kültürel etkinliklerin mevcut şekilde devam ettirilmesi bu açıdan önemlidir. Katılımcılar, Ladik Yöresindeki halkın turistlere karşı tutumunun sıcakkanlı ve hoşgörülü fikrine

büyük ölçüde katılmaktadır. Ladik bölgesindeki insanların olumlu tutumu, ziyaretçiler için de olumlu bir izlenimin oluşmasına katkı sağlamaktadır. Araştırmaya katılan bireyler açısından Ladik yöresinde sunulan hizmetin kalitesi, turizm yatırımlarının yetersizliği bölge turizmi için başlıca sorunlar olarak görülmektedir. Katılımlar için hizmet kalitesinin artırılması, yeni turizm yatırımlarının gerçekleştirilmesi bölge turizminin kalkınması için önemli konulardır.

Ziyaretçiler açısından konaklama olanakları haricinde ulaşım, teknik yapı, doğal çevre zenginliği, tarihsel ve kültürel değerleri zenginliği, turizm çeşitliliği ve misafirperver yöre halkı açısından mevcut olanaklar iyi düzeydedir. Ziyaretçiler için konaklama olanakları da kötü düzeyde olmamakla birlikte, diğer kriterler ölçüsünde olumlu olarak belirtilmemiştir. Bu nedenle, ziyaretçiler için konaklama olanaklarının iyileştirilmesi gereklidir.

Ziyaretçi anketine katılan bireyler için cinsiyet ile ilişkisi olan konuların genel olarak tanıtım, hizmet kalitesi, kültürel etkinlik ve turizm faaliyetleri olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan bireylerin yaşadıkları iller ile ilişkisi bulunan konuların ulaşım olanakları, turizm faaliyetleri, turizm yatırımları, yöresel tanıtım, turizm bilinci, doğal ve kültürel çevre, altyapı-üstyapı sorunları ve tesislerin fiziki imkanları olduğu tespit edilmiştir.

5.3. Ladik Yöresinde Turizmin Sorunları

Ladik Gölü'nde Kirlenme Sorunu: Ladik yöresinde önemli sorunlardan bir tanesi, Ladik Gölü'ne deşarj edilen kanalizasyon olayıdır. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü Başkanı Prof. Dr. Nazmi Polat, kanalizasyonun göle boşaltılması, zamansız ve aşırı avlanma, çevresel kirleticiler ve göl suyunun tarım arazilerinde sulama amaçlı kullanılması nedeniyle gölün hacminin azalması dünyaca ünlü turna balığının varlığının tehlikeye attığını son 15 yıllık sürede sürekli azaldığını ve önlem alınmazsa bu balık türünün gölde yok olabileceğini yaptığı çalışmalar neticesinde belirtmiştir. Ayrıca Bursa Milletvekili Sayın Kemal Demirel'in 7/19212 esas sayılı yazılı soru önergesi hakkında Çevre ve Orman Bakanlığının cevabında, Ladik'te arıtma tesisi bulunmadığını, Ladik Gölü'ne ve Tersakan Çayı'na Ladik kanalizasyonunun, mezbahanenin ve Ladik Çimento

Fabrikasının atıklarını deşarj ettiği belgelenmiştir. Tarım, balıkçılık ve turizm açısından önemli olan bu gölün, önlem alınmadığı takdirde tehlike altına girmesi muhtemel gözükmektedir.

Hava Kirliliği Sorunu: Diğer önemli bir sorun ise yöredeki kil ve kalkerin varlığına bağlı olarak kurulmuş olan çimento fabrikasının, çevreye bıraktığı toz ve gaz emisyonudur. Akçansa Ladik Çimento'nun, çimento üretim kapasitesi 1,050.000 'dir. Klinker kapasitesi 650.000 ' dir (Akçansa Faaliyet Raporu, 2013). Bukadar yüksek çimento üretiminin yapıldığı fabrikada çevresel etki oluşması kaçınılmazdır. Çimento üretimiyle ilişkili çevre sorunlarının temelinde; Enerji üretimi ve fabrika emisyonu yatmaktadır. Enerjinin yoğun olarak tüketildiği çimento üretiminde enerji kaynağı olarak genellikle kömür kullanılmaktadır. Çimentonun her 900 gramı için, 450 gram kömür yakıldığı hesaplanmaktadır (World Coal Institute, 2005). Bu da her bir torba çimento üretmek için yaklaşık 25 kg kömür yakıldığı anlamına gelmektedir (Türkkan, 2015). Çimento fabrikası emisyonu, sadece hava kirliliğine neden olmakla kalmayıp küresel ısınma, ozon tabakasının incilmesi, asit yağmurları, biyolojik çeşitlilik kaybı azalmış ürün verimliliği ile sonuçlanan yerel ve küresel çevre etkisine sahiptir. Çimento üretimi ile oluşan toz ve gaz emisyonu çevre sağlığı için zararlıdır (Mishra ve Siddiqui, 2014). Mevcut fabrikanın bacasında filtre olmasıda yeterli bir çözüm değildir. ABD ve Avrupa'da da hava kirliliğine yol açtığı için büyük fabrikaların bacalarına filtre mahiyetine partikül tutucu aygıtlar takılmıştır. Sonuçta hava kirliliğinin büyük ölçüde önüne geçilmesine rağmen, bacalardan çıkan duman konsantrasyonunda partikül maddeler bulunmadığı için çeşitli nitrojen oksitleri ile sülfidioksit atmosferdeki su ile birleşip, asit yağmurları şeklinde yağmaya dolayısıyla toprağa ve suya zarar vermeye başlamıştır (Mesoreviç ve Pestel,1978). Çimento fabrikası yanında olan İskaniye Mahallesi sakinleri ile yapılan görüşmelerde, vatandaşlar camlarını, kapılarını açamadıklarını, çimento tozunun evlerinin kiremitlerini tahrip ettiğini,çimento fabrikasının kimyasal atıkları hayvanlarının içme suyu olan dereye karıştığı için bu suyu içen hayvanların verimi düştüğünü, bitkilerinin yandığını, derelerinde balık ölümlerine rastlandığını ve bu olayı bir çok yetkiliye bildirmelerine rağmen cevap alamadıklarını belirtmişlerdir. Diğer bir mahalle olan Kızılsini Mahallesinde ormanı bulunan Mustafa Sancak ile yapılan görüşmelerde, son 5-10 yıldır ormanı içerisinde ağaçların kuruduğunu, çimento tozunun ağaçlar ve toprak üzerinde belirgin olarak hissedildiğini belirtmiştir.

Foto 41: Ladik Çimento Fabrikasından Görünüm, 2016

Foto 42: Ladik Çimento Fabrikası yanındaki evlerin üstündeki çimento tozu.

Mimari yapıların Koruması Sorunları: Coğrafi çevre insanı ve doğası ile bir bütündür. İnsan içinde yaşadığı coğrafyayı kullanırken onu korumak zorundadır (Soykan 2003). Fakat Ladik yöresindeki koruma-kullanma algısı düşüktür. Yörede koruma örnekleri ile ilgili ilk adımlar 1987 yılında atılmıştır fakat birinci derece koruma alanı kapsamında kabul edilen yerlerin çoğuda korunamadığı gibi her geçen gün harebeye dönüşmektedir. Ladik yöresi, Samsun ili sınırları içinde yer alan 129

sit alanının, 14 tanesini bünyesinde bulundurmakta ve bu alanlar, birinci derece sit alanı kapsamında yer almaktadır. Ayrıca yörede 26 tane sivil mimari örneği, 25 tane dini ve kültürel yapı bulunmaktadır. Bu yapılar 1987-2013 yılları arasında koruma altına alınmıştır fakat koruma altına alınan yapılar içerisinde restorasyonu tamamlanan sadece Ladik Saat Kulesidir. Seyyid Ahmed-i Kebir Türbesi 1994 yılında koruma altına alınmasına rağmen, türbe içerisinde evi bulunan ve gönüllü olarak türbeye hizmet veren Yıldız Bilgin ile yapılan görüşmeler neticesinde, türbenin bakım ve onarım işleriyle yetkililerin ilgilenmediği öğrenilmiştir. Ladik Öğretmen Köy Okulu bahçesinde 2007 yılında koruma altına alınan 22 bina metruk vaziyette beklemektedir. Yeni Cami Mahallesinde bulunan Eski Hamam, 2006 yılında koruma altına alınmış fakat bu yapıda harabe vaziyettedir. Ambar Köy Açık Hava müzesinde 2011-2013 yılları arasında koruma altına alınan ambarların bir kısmı tamamlanmamıştır. Yöredeki 14 sit alanı içerisinde en ünlü olan Köyiçi Tepesi ise Göl suyunun yükselmesi ve alçalması ile her yıl tahribata uğramaktadır. Diğer göze çarpan örnek ise Bahşi Mahallesinde bulunan Sunullah Paşa Türbesidir. Türbe 846-11/10/1990 Kurul Karar No ile koruma projesi içinde olsada, bakımsız ve onarımсыzdır.

Foto 43: Sunullah Paşa Türbesi Koruma Sorunu Örneği (1), 2016

Foto 44: Sunullah Paşa Türbesi Koruma Sorunu Örneği (2), 2016

Altyapı ve Ulaşım Sorunları: Turizm sektörünün doğrudan etkilediği, konaklama, ulaşım, eğlence, seyahat acenteleri, yönetim, finansman ve sağlığın yanında, tarım balıkçılık, inşaat, el sanatları, bankalar ve imalat sektörleri de dolaylı olarak etkilenmektedir. Bu bağlamda Turizmin meydana getireceği dolaylı istihdamın niceliği sektörün yerel ekonomi ile ne kadar entegre olduğuna bağlıdır. Çünkü konaklama tesisleri insanlara (turistlere) her yönden hizmet veren işletmelerdir. Ladik'te Akdağ Kayak Merkezi ve Hamamayağı kaplıcaları dışında merkezde istenen konforu sunacak bir konaklama imkânı bulunmamaktadır. 2015 yılına kadar Ladik'te ciddi altyapı sorunları mevcut iken Ladik'teki sorunların çözüm noktasının turizmle aşılabileceği fikri anlaşıldıktan sonra altyapı yatırımlarına hız verilmiştir. Şu an ilçenin doğalgaz, su, kanalizasyon vb. tüm sorunları giderilme aşamasına gelmiş bulunmaktadır. Bölgede doğalgaz çalışmalarının tamamlanmaya çalışılması halkın ısınmada daha az odun kömür kullanması, dolayısıyla da doğal çevreye daha az zarar verilmesi anlamına gelmektedir. Doğrudan istihdamın yaratılmasında en etkin rolü oynayan konaklama tesislerinin yetersizliği, turizmde dolaylı istihdam olanaklarını da olumsuz etkilemektedir. Ayrıca otopark, turizm işaretlemeleri, tabelaların eksikliğide göze çarpmaktadır. Turizm sektöründe en önemli altyapı hizmetlerinden biride, ulaşım sistemleri ve bu sistemler üzerinde

işletilen taşıma araçlarıdır.Ulaşılabilirlik, erişilebilirlik ve güçlü bir ulaşım bağlantısı, herhangi bir potansiyel turistik sahanın turizme kazandırılmasında ilk şarttır. Dolayısıyla turistik çekiciliği yüksek olan bir yerin ulaşım imkânları yüksek ve ucuz ise o yere olan talep artacaktır. Kara yolu, havaalanı, demir yolu, limanlar ve toplu taşıma araçları gibi altyapı tesisleri ile bunların büyüklüğü, ulaşım araçlarının sıklığı, güzergâhları ve düzenli seferler, ulaşılabilirliği etkileyen en önemli faktörlerdendir. Genel olarak, ilçede ulaşım sorunu bulunmamaktadır. Fakat Akdağ Kayak Merkezi ile şehir merkezi arasındaki yolun parketaş kaplama olması ve kış şartlarının ağır olması nedeniyle karla mücadele sırasında aşınmalar meydana gelmiş ve ulaşım güvenliği asgari düzeylere inmiştir. Ayrıca yolun eğiminin fazla olması, yerli ve yabancı turistleri zaman zaman olumsuz etkilemektedir.

Foto 45: Ladik Yaylası Yol Çalışmalarından Görünüm, 2015

Tanıtım Sorunları: Turizmde tanıtım ve reklam önemlidir. Mevcut potansiyelin varlığı kadar, bu potansiyelin gün yüzüne çıkartılması da önemlidir. Fakat Ladik için tanıtım ve reklamlar yetersizdir. Ladik'teki yerel ürünlerin tanıtımı lokal ölçektedir. İnternetteki mevcut tanıtım siteleri güncel olmadığı gibi detaylı bilgi de vermemektedir. Buna karşın, Samsun Büyükşehir Belediyesinin ve Ladik

Belediyesinin ortaklaşa yürüttükleri bazı tanıtım ve pazarlama projeleri ve politikaları vardır: TV programları, Ladik Turizm Haftası, Karadeniz Tanıtım Günleri (16-19 Mayıs), Yayla Şenlikleri (6-7-Temmuz), Kayak yarışları, Ladik Dergisi, Akdağ Kayak Merkezi Tanıtım Günleri (1-5 Mart), Akpınar kariyer ve pilav günleri, Akdağ yağlı güreşleri vb. tanıtım ve pazarlama projeleri bulunmaktadır.

6.BÖLÜM

LADİK YÖRESİNDE GELİŞTİRİLEBİLECEK TURİZM TÜRLERİ

Araştırma sahasında yapılan anket uygulamaları, yerinde gözlem ve incelemelerden, Ladik yöresinin birçok turizm türünün geliştirilmesi için zengin bir potansiyele sahip olduğu anlaşılmaktadır.

6.1. Botanik (Bitki) Turizmi

Bölgedeki nadir türlerin korunması ile ilgili Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen bilimleri Anabilim Dalı, “Samsun Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi”nde yer almış ve bitki envanterini çıkarmıştır. Proje kapsamında Yrd. Doç. Dr. Fergan Karaer belirli gün ve aralıklarla Ladik’e giderek bitki sayımları yapmıştır. Özellikle Ladik yöresinde yetiştiği ve lokal bir alanda bulunduğu bilinen ve yok olma riski bulunan endemik Samsun madımağının (*Polygonum samsunicum*) koruma altına alınma çalışmaları sürmektedir. Yapılan çalışmada bitkinin 112 kökü kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmalar madımak bitkisinin yıllık bir bitki olduğunu ortaya koysa da Samsun (Ladik) madımağı çok daha yıllık bir bitki ve tabanının çalimsı özelliğiyle tektir. Bu bitki ilk olarak 1978 yılında bulunsa da 1989 yılında bilim dünyası ile paylaşılmıştır. Bitkinin nesli tükenme ile karşı karşıyadır. Çünkü tür bulunduğu yerde tohumla çoğalmakta fakat bitki çoğalmaya fırsat bulamadan çiftçilerin bilmeden bitkinin yer aldığı tarla kenarını sürmesiyle bitkinin kök sayısı azalmaktadır.Yöre zengin flora özelliğiyle madımak dışında yararlı kabul edilen bir çok ot türünü bünyesinde barındırmaktadır. Özellikle ormanlar içinde endemik tür özelliğine sahip pek çok bitki ve ağaç bulunmaktadır. Yöre botanikçiler ve bitki meraklıları için olanaklar sunmaktadır. Yörede yararlı bitki etkinliği düzenlenerek Ladik’in bitki çeşitliliği gün yüzüne çıkartılabilir.

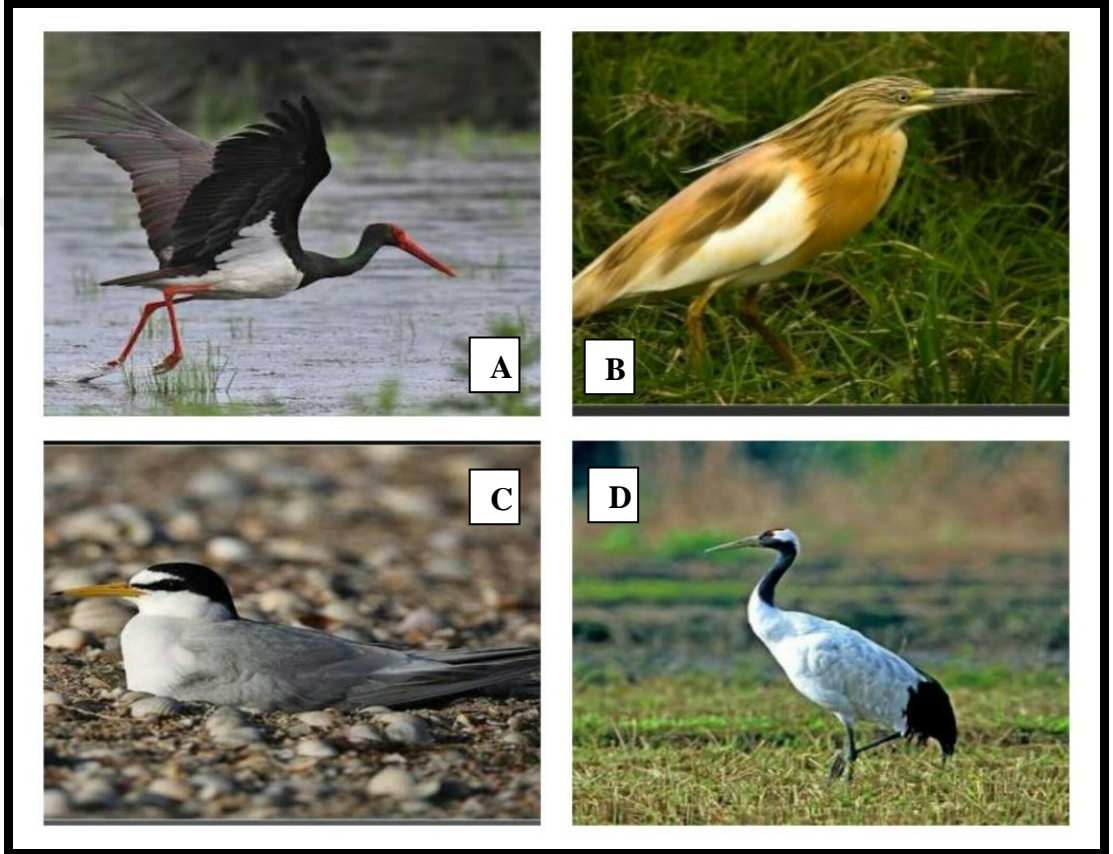

Foto 46: Ladik Madımağı

6.2. Ornitoloji (Kuş Gözlemciliği) ve Ornito Turizm:

Kuş gözlemciliği, kuşları doğal ortamlarında gözleme ve tanımlama faaliyetidir. Kuş gözlemcileri, eğitilmiş ve yüksek gelir seviyeli en büyük eko-turist grubunu oluşturduklarından dolayı, eko-turizm gelirinin en iyi kaynaklarından biridir (Ceballos-Lascrain 1996; Cordell ve Herbert 2002). Kuş gözlemcilerinin hevesinden ve bu aktiviteye yatırdıkları kaynaklardan dolayı, kuş gözlemciliği hızlı bir şekilde gelişmekte, eko-turizmin çevre bilinci yüksek olan bir bölümünü oluşturmakta ve tüm dünyada tehdit altında olan birçok doğal alan için umut kaynağı olmaktadır (Cordell ve Herbert 2002). Birçok kuş gözlemcisinin beklentileri, yüksek düzeydeki gelirleriyle birleştiği zaman, ziyaret edilen bölgelere büyük ekonomik katkılarda bulunabilir (Kerlinger ve Brett 1995). Araştırma alanına konu olan Ladik yöresi de gerek sahip olduğu sulak alanların zenginliği gerekse bitki çeşitliliği ile birçok kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır. Bu kuşlar gece balıkçılı, alaca balıkçıl, küçük ak balıkçıl, erguvan balıkçıl, kara leylek, yeşilbaş, uzunbacak, kızkuşu, yeşil düdükkün, karabaş martı, gümüş martı, sumru, küçük sumru, ak kanatlı sumru, turna,

kaya güvercini, tepeli toygar, tarlakuşu, kızıl sırtlı örümcek kuşu, boğmaklı ardıç gibidir (Özemi, 1998). Zengin kuş türleri nedeniyle Ladik Gölü, önemli kuş alanı (ÖKA) olarak nitelendirilmektedir. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu (OMÜKUŞ) zaman zaman bu kuşları gözlemlemek için kuş gözlem gezileri düzenlemektedir. Fakat gelişimi yetersizdir. Bu iş için kuş gözlem istasyonları ve gözleme kuleleri yapıldığı takdirde yörenin ornito turizm potansiyeli artmış olacaktır.

Foto 47: Ladik yöresindeki bazı kuş türleri A.Kara leylek B.Alaca balıkçıl C.Sumru D.Turna.

Kaynak: <http://en.wikipedia.org>

6.3. Doğa Yürüyüşleri (Trekking)

“Trekking doğa sporlarının en hafif kollarından biridir. Dilimize İngilizce ‘den geçen "trekking" sözcüğü İngilizce ‘de "doğal engellerle dolu bir arazi parçasını herhangi bir ulaşım aracı kullanmaksızın yürüyerek aşmak" anlamına gelmektedir. Asıl anlamı ise; " Güney Afrika'da kağrı ya da yaya olarak göç" demektir” (Anonim,

2006). Bir başka kaynakta ise “ Belirli bir noktadan diğer bir noktaya, bir dağın zirvesinden geçerek, en az üç-dört gün süreyle yürüyerek ulaşılmasıdır” (Gürbüz, 1993). Doğa yürüyüşü kaynaklı turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin geliştirilmesi, özellikle Ladik gibi kırsal alanların kalkınmasına, doğal kaynakların korunmasına ve kırsal alanda yaşayan insanların yaşam kalitelerinin artırılmasına katkı sağlayabilir. Fakat doğa yürüyüşü etkinliklerinden fayda sağlanabilmesi için gerçekleştirilen ve gerçekleştirilebilecek olan faaliyetlerin sürdürülebilir kalkınma anlayışı ile yönetilmesi gereklidir. Ladik yöresi de, dağ ve doğa yürüyüşü etkinliklerinin gerçekleştirilebilmesi için gerekli flora ve fauna zenginliğine sahiptir. Samsun il sınırları içinde bulunan Akdağ ve Ladik Gölü çevresi, dağcılık ve doğa yürüyüşleri açısından son derece elverişli bir sahalardır. Doğa yürüyüşü sahası Hamit köyden başlayıp, Gülabdal Tekkesinde piknik etkinliğinden sonra Ladik Gölü’nde tamamlanmaktadır. Fakat yılın sadece bir günü değil, belirli aralıklarla yürüyüş organizasyonlarının yapılması yörenin potansiyelini daha fazla tanıtması açısından önemlidir.

Foto 48: Yöredeki Doğa yürüyüş (Trekking) Alanı Güzergahı, 2015

Kaynak : Doğader Ladik

Foto 49: Yöredeki Yürüyüş Alanından Görünüm, 2015

6.4. Sportif Olta Balıkçılığı

Sahip olduğu biyolojik çeşitlilik nedeniyle dünyanın doğal zenginlik müzeleri olarak kabul edilen sulak alanlar, doğal işlevleri ve ekonomik değerleriyle yeryüzünün en önemli ekosistemleridir. Buldukları yörede nem oranını yükselterek, basta yağış ve sıcaklık olmak üzere yerel iklim elemanları üzerinde olumlu etki yaparlar. Balıkçılık, tarım ve hayvancılık, saz üretimi, turizm olanaklarıyla bölge ve ülke ekonomisine önemli katkı sağlarlar. Araştırma sahasına konu olan Ladik yöresi de nehirleri, ırmakları, göl ve göletleriyle birçok sulak alana sahiptir. Bunların başında en bilindik olanı ise turna balığı ile ünlü Ladik gölüdür. Turna balığı dışında tatlı su levreği, sazan , tahta balığı, siraz, çapak, karaburun, çöpçü balığı, tatlı su kefali de gölün balık faunasını oluşturmaktadır (Polat ve Uğurlu, 2007). Fakat bölgede en çok pazar payına sahip ve ekonomik değeri yüksek olan balık Turna balığıdır. Ayrıca lezzetli olması ilk tercih sebebidir. Fakat Turna balığı popülasyonu son on yıl içerisinde oldukça azalmış, var olan miktarlarda da ekolojik dengenin yıkılma noktasında olduğunu gösteren ciddi bulgular bulunmaktadır. Azalan popülasyonun Turna yavrusu yetiştiriciliği yoluyla giderilebileceği ülkemizde ilk defa yapılan denemelerle gerçekleştirilmiştir (DSİ,

1997). Fakat devamlılık göstermeyen bu araştırmalar tekrar ve acilen devreye sokulmalıdır. İlk yapılması gereken de Ladik Gölü çevresine turna balığı yetiştiriciliği birimleri kurarak göldeki balık popülasyonu arttırmak olmalıdır. Çünkü turizm merkezlerini cazip kılan doğal güzellikleri yanında, o yöreye has kalıcı bir lezzetin mevcudiyetidir. Ayrıca bölgeye gelen turist eline oltasını aldığında yiyebileceği balığı yakaladığında tekrar gelmek isteyecektir. Bu durumda yöre halkı için büyük bir gelir kapısı sağlamış olacaktır.

Foto 50: Yörede Yapılan Sportif Olta Balıkçılığı, 2016

6.5. Termal (Kaplıca)Turizm

Termal turizm, sağlık turizmi içinde değerlendirilen, içeriklerinde erimiş mineral bulunan maden sularının dinlenme, zindeleşme tedavi vb. amaçlarına dönük olarak kullanımından doğan bir dizi ilişkiden kaynaklanmaktadır (Kozak vd., 2014). Türkiye jeotermal kaynak zenginliği ve potansiyeli açısından dünyada ilk yedi ülke

arasında yer almakta olup, Avrupa’da birinci sıradadır. Türkiye’nin termal suları, hem debi ve sıcaklıkları hem de çeşitli fizisel ve kimyasal özellikleriyle Avrupadaki termal sulardan daha üstün nitelikler taşımaktadır. Ayrıca dağcılık ve ormancılık bölgelerinde bulunan termal kaynaklar turizm çeşitliliği açısından önemli avantajlar sağlamaktadır (www.kulturturizm.gov.tr). Türkiye’de turizmin çeşitlendirilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla termal turizm, devlet tarafından desteklenmekte ve bu alandaki yatırımlar ve teşvikler her geçen gün arttırılmaktadır. 1985-1993 yılları arasında 31 kaplıca turizm merkezi ilan edilmiş, sektöre kredi ve proje desteği verilerek sektörün hareketlenmesine çalışılmıştır. 2007 yılına gelindiğinde bu konu tekrar gündeme gelmiş ve Türkiye Turizm Stratejisi 2023 ve Eylem Planı (2007-2013) yayınlanmış, bu doğrultuda Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Termal Turizm Master Planı’nın amacı, “Türkiye’nin sahip olduğu alternatif turizm potansiyellerinin tespiti ve planlı bir şekilde koruma- kullanma dengesi içerisinde ülke turizmine kazandırılması için izlenecek olan stratejileri belirleyip eylem planı haline getirmek, bu proje çalışmaları ile yenilenebilir olan jeotermal kaynakların daha etkin ve verimli kullanılmasına yönelik olarak geleneksel kaplıca kullanımından farklı anlayış geliştirmek” olarak ifade edilmiştir. Farklı anlayıştan kastedilen şey; termal suları, yıkanma amacı dışında, insan sağlığı, zindelik rekreasyon, eğlence, dinlenme ve spor tesisleri gibi imkanların bulunduğu ve tüm yıl boyunca hizmet verebilen tesislere dönüştürmektir. Bahsi geçen etkinliklere kaynaklık edebilecek bir kaplıcada, araştırma sahasında bulunan Hamamayağı Kaplıcasıdır. Eğer kaplıca sahip olduğu termal turizm potansiyelini tam olarak değerlendirebilirse ve SPA merkezine dönüşebilirse tesisin hem doluluk hem de gece konaklama oranı artış gösterebilir. Yörede daha fazla sıcak su kuyuları açılması durumunda da yöre kaplıca turizminde isim yapmaya aday olabilir.

Foto 51: Yöredeki Kaplıcanın İç Kısmından Görüntü, 2016

6.6. Yayla Turizmi

“Yayla sözcüğü hem fiziki hem beşeri coğrafya terimidir” (Doğanay, 1995). “Fiziki coğrafya terimi olarak yayla, plato’dur. Akarsularla derin bir şekilde yarılmış, yüksek veya yüksekçe düzlüklerdir” (İzbirdir,1992). Beşeri coğrafya terimi olarak ise yazlık oturma alanı veya meralar anlamına gelir. Yayla: yerleşme coğrafyası terimi olarak çoğu kez geçici bir yerleşme yerini anlatır. "Yaylalar yaz mevsiminde en sıcak aylarda çıkılan ve geçici olarak yerleşik hale getirilen mahallerdir. Yaylalar geçici bir yerleşme yeri olmaları yanında, insanların bir süre ekonomik faaliyette buldukları mahallerdir. Yaylalar, göçebelerin, yarı göçebelerin, yaylacı ve yarı yaylacıların geçim alanları olmalarından başka, kasaba ve kent halkının da çeşitli yönlerden ilgilendikleri alanlardır" (Emiroğlu, 1977). Ülkemizdeki yayla ve yaylacılık geleneği gelir sağlamak, kışa hazırlık yapmak, sağlık, şenlik, gelenek, görenek, inanç, boş zaman geçirmeye dayalı birçok amaçlı işlevleri olan faaliyettir. Araştırma alanımız olan Ladik’te yapılan yaylacılık faaliyetlerinde ise geçimini büyük oranda hayvancılıkla sağlayan yaylacılar, geleneksel yaylacılık faaliyetlerini devam ettirirler. Geleneksel yaylacılık faaliyetiyle uğraşmayan fakat yayla zamanı yaylaya çıkanlar bu gelenekten kopamayan yayla ortamına havasına özlem duyanlardır. Yayla şenlikleri de birlik ve beraberliği pekiştiren geleneksel halk oyunlarının,

yemek kültürünün yaşatıldığı etkinliklerdir. Yaylayı ziyaret eden bir kısım yaylacılar yayla kültürüyle büyüyen fakat o yöreden bir nedenle kopmuş kentte yaşayan kentin ortamından zaman zaman uzaklaşmak isteyen bu nedenle yaylaya çıkanlardır. Yaylaya çıkış zamanlarını ve süresini genelde şenlik zamanlarına göre ayarlarlar. Ayrıca yaylalar Osmanlı Devletinde de Şehzadelerin silah ve at eğitimi aldıkları yerlerdir. Yörenin her bir yaylası temiz su içmek isteyen, rahat nefes almak isteyen ve şehir yaşamının boğuculuğundan kurtulmak isteyenler için yayla evleri ile hizmet vermektedir.

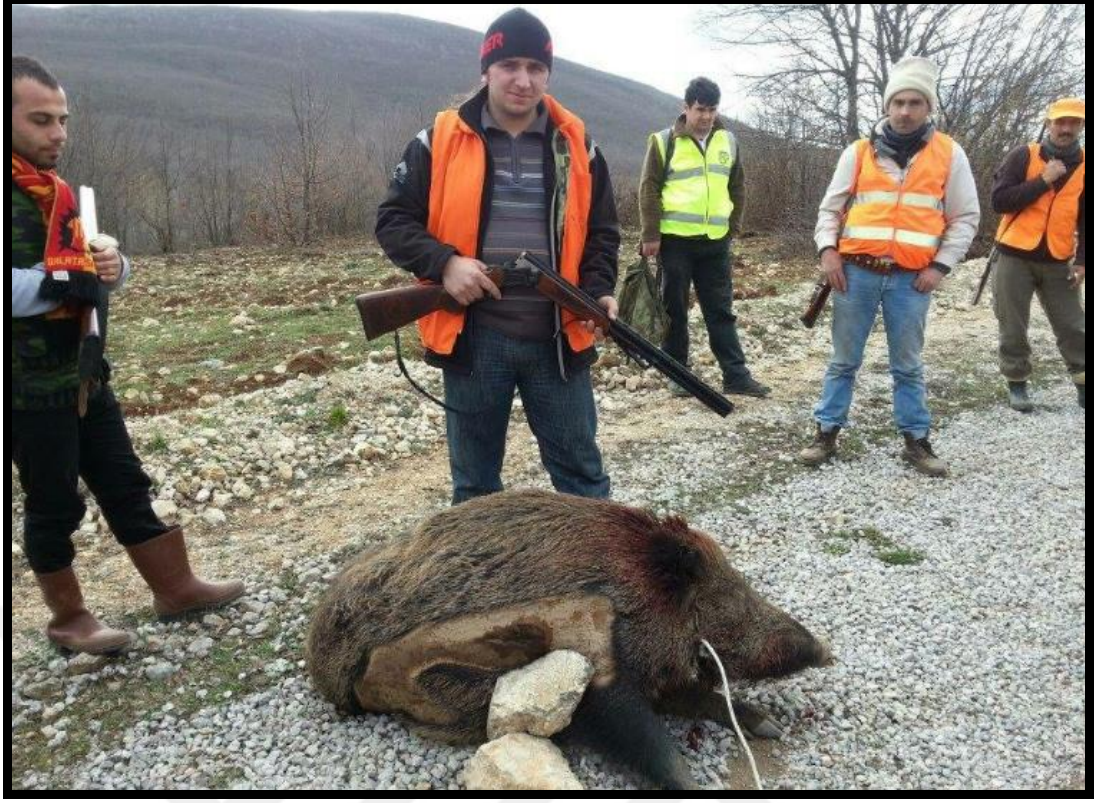
Foto 52: Ladik Yayla Şenliklerinden Görünüm, 2013

Kaynak: www.ladik.bel.com

6.7. Av Turizmi

Şehir yaşamından sıkılan, monotonlaşan insanlar, tekdüzelikten kaçış ve değişiklik arama gereksinimlerini gidermek amacı ile özellikle yeşil alanlarda gerçekleştirilen rekreasyon etkinliklerine yönelmektedirler. İnsanların gereksinim duyduğu temiz hava, yeşil alan ve değişiklik arama isteğini karşılayabilecek rekreasyon türlerinden bir tanesi de açık hava ve orman rekreasyonu kapsamında değerlendirilen avcılıktır (Zehra, 1996). Avcılık, yabani hayvan, kuş ve balık avlama

içi olarak tanımlanabilir. Ancak avcılık, sadece avlanma olayı değil, aynı zamanda av hayvanlarını korunması ve üretilmesi faaliyetlerinin de yer aldığı bir etkinlikler bütünüdür (Zehra, 1996). Av turizmi ise, avcılarının yaşadıkları yerden değişik bir bölge veya ülkede avlanmak, dinlenmek ve spor yapmak amacıyla gerçekleştirdikleri seyahatlerden oluşan ve gidilen ülke ve bölge ekonomisine oldukça önemli katkılar sağlayan bir turizm türüdür (Zehra, 1996). Av turizmi Türkiye’de 1970’li yıllarda başlamıştır. Av turizmi, bilinçli ve kurallara uygun olarak yapılması durumunda her yönden olumlu etkileri olan bir turizm türüdür. Bir yandan ülkenin yaban yaşamını koruyup geliştirirken, diğer yandan da önemli bir gelir kaynağını oluşturmaktadır. Av turizminin önemsendiği ülkelerde av hayvanları sayıca artmakta, çevreye ve yaban hayatına özen gösterme duygusu gelişmektedir. Ayrıca, av turizminin yapıldığı yörelerde, usulsüz avcılığın azaldığı ve otokontrolün sağlandığı da görülmektedir (Kozak vd., 2014). Av turizmine kaynaklık edebilecek en isabetli yerlerden birisi olan Ladik yöresi; dağları, ormanları, yaylaları, gölleri ve ırmaklarıyla av için son derece uygun bir sahadır. Ladik avcılık atıcılık doğa sporları ve amatör balıkçılık spor kulübü derneğinin bölgede süreklilik avı, yaban domuzu, tilki, tavşan, ördek gibi hayvanları avladığı bilinmektedir. Bu faaliyet bakımından yöre çok fazla zenginlik arz etmektedir. Bunun tarihi kanıtı olarak Osmanlı padişahlarının 19.’su olan ve 1648-1687 yıllarında arasında hükümdarlık yapan 4. Mehmet’in Ladik’te av yaptığına dair kanıtlar mevcuttur. Ladik’te yaptırdığı camiye Avcı Mehmet Cami ismini vermesi, bunun en büyük kanıtıdır. Çevre ve Orman Müdürlüğü tarafından avcılık turizminin geliştirilmesi amacıyla Vezirköprü ve Ladik ilçelerine domuz avcılığı ihalesi yapılmış, özel sektör tarafından işletmeye açılmıştır. Ladik yaban domuzu örnek avlağı 31.650 dekadır. Samsundaki domuz avcılığını duyan Fransa, İspanya ve İtalya’dan gelen avcılar Ladik ilçesinde gerekli izinleri aldıktan sonra avlanmıştır (www.ladik.bel.gov.tr). Yıllık 30 domuz kota ile bir domuz için 300 TL İl Çevre ve Orman Müdürlüğüne para yatırılmaktadır. Bu durum hem Samsun’un tanıtımı, hem döviz girdisi, hem de yöre halkının gelir elde etmesi açısından son derece önemli bir gelişmedir.

Foto 53: Yöredeki Domuz Avından Görünüm, Mustafa Yıldız, 2015

Kaynak:Ladik Avcılar Derneği.

6.8. Gastronomi Turizmi

Gastronomi, insanın temel gereksinimlerinden biri olan yeme-içme arzusunu tatmin eden, son yılların en revaçta konularından birisidir. “Gastronomi turizmi” damak zevki konusunda özel ilgisi olan insanların, bu anlamda ilginç olan yerlere yaptıkları ziyaretlerden oluşan bir turizmdir. Ayrıca, yemek kültürü, o yerin kendi öz benliğini oluşturan önemli bir unsurdur. Türk mutfağı; Yedi bölgede farklı yöresel lezzetlere yer veren ve çeşitlilik kazanmış olan, dünyanın en önemli mutfaklarından birisidir (www.kultur.gov.tr).

Bu kadar köklü bir mutfağa sahip bir ülkenin de gastronomiden elde edebileceği gelirden şüphesiz oldukça fazladır. Turizm sektörü büyümek ve çeşitliliğini arttırmak için gastronominin çekiciliğinden yararlanmalıdır. Araştırma konusu olan Ladik yöresi de yöresel tatlarıyla gastronomi turizminden pay almaya adaydır. Sahip olduğu tarım ve hayvancılık ürünleri, organik ürünlerle beslenmeyi hedefleyen kitleler için bir çekicilik unsurudur.

6.9. Oryantiring

Oryantiring; İsveç'te ortaya çıkmıştır ve İsveççe bir kelimedir. Oryantiringdeki amaç, yön bulma ile ilgili yardımcılar olan pusula ve harita kullanarak, arazide sıralı hedeflere en hızlı rotayı bularak ulaşmaktır (Brad, 1990). Özellikle yabancı kaynaklarda birden fazla tanımı bulunan orantiring; Harita ve pusula kullanarak alışılmamış bir bölgede yön bulmayı içeren, zihinsel ve fiziksel kapasiteyi gerektiren macera sporudur (Kjellstrom, 1994). Araştırma sahasına konu olan Ladik yöresi de sahip olduğu doğal koşullar nedeniyle oryantiring sporuna son derece uygundur. Doğa yürüyüş alanında bu spora olanak tanınabilir ve turizme dönüştürülebilir.

6.10. Ekoturizm

Ekoturizm kavramı sürdürülebilirlik tartışmaları ile gündeme gelip popüler olmuştur. Ekoturizm doğaseverler ve çevre duyarlılığı olan turistlerin hareketlerinden daha geniş kapsamlı bir konudur. Gerçekte bu olgu, çevresel, ekonomik ve sosyal ilişkiler bütünüdür. Sürdürülebilir turizmin bir biçimidir. 2002 yılının Birleşmiş Milletler tarafından "Uluslararası Ekoturizm Yılı" olarak ilan edilmiş olması ekoturizmin taşıdığı önemin bir göstergesidir (Demir ve Çevirgen, 2006).

Ekoturizmle ilgili yapılan tanımlamalardan günümüzde en geçerli olanı; 2002 yılında Quebec'te yapılan; "yeryüzünün doğal kaynaklarının sürdürülebilirliğini güvence altına alan, bunun yanı sıra yerel halkların ekonomik kalkınmasına destek olurken, sosyal ve kültürel bütünlüklerini koruyup gözetilen bir yaklaşım ya da tavır" şeklindeki tanımlama sayılabilir.

Yılmaz, (2012)' ye göre ekoturizm; doğallığı bozulmamış alanlarda, manzara, doğal bitki örtüsü ve hayvanları, yerel kültürel özellikleri görmek, incelemek, öğrenmek, korunmasına ve doğru işletilmesine katkıda bulunmak amaçlı rekreasyon faaliyetlerini kapsayan turizm türü olarak tanımlanabilir. Dünyada doğal alanların gün geçtikçe azalması, bu alanların korunması kaygısını da beraberinde getirerek ekoturizmi ortaya çıkarmıştır.

Yapılan birçok tanıma göre; ekoturizm bir bölgenin zengin doğal ve kültürel değerlerinin turizmde sürdürülebilir olarak kullanılmasını sağlayan ve yerel halkın

refah düzeyini arttırmayı amaçlayan, bilinçli turistler tarafından gerçekleştirilen, doğaya ve yerel halka saygılı bir turizm çeşididir.

Araştırmamıza konu olan Ladik yöresi de doğal, beşeri ve kültürel özellikleriyle ekoturizm açısından son derece zengin bir birikime sahiptir. Önemli olan bu birikimin halka ne kadar yansıdığıdır. Bölgenin uzun kış koşulları, geçim kaynaklarının tarım ve hayvancılık kökenli olması, iş imkânlarının kısıtlı olması ve dolayısıyla göç veriyor olması, yöre için en büyük sorunların başındadır. Bu çıkmazın aşılması için sahip olunan kaynakların turizm yoluyla değerlendirilip ekonomiye dönüştürülmesi son derece önemlidir. Çünkü ekoturizmde gelirlerinin büyük ölçüde yöre halkına geri dönmesi söz konusudur. Buradaki insanlar turistlere, konaklama, yemek, ulaşım ve rehberlik gibi hizmetleri sunmaktadır. Dolayısıyla yöredeki sürdürülebilir geçim kaynakları ön plana çıkartılmalı, doğal kaynakların aşırı ve bilinçsiz kullanımı önlenmeli ve alternatif kaynaklar ortaya konulmalıdır. Sürdürülebilir turizm bilinci ve teşvikleri bölgede her geçen gün arttırılmalıdır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Turizm özellikle yerel ekonomiler için istihdam sağlayan, katma değer üreten ve gelişmeye açık bir sektördür. Ladik yöresi turizme kaynaklık edebilecek doğal ve kültürel çekicilikleriyle önemli bir turizm potansiyeline sahiptir. Yörede geleneksel tarım ve hayvancılık faaliyetleri, iş imkânlarının sınırlı olması, yaşanan geçim sıkıntısı, insanları göçe zorlamaktadır. Yöre ekonomisini canlandıracak yatırımlara ihtiyaç vardır. Yörenin sahip olduğu doğal ve kültürel çekiciliklerin turizm yoluyla değerlendirilip ekonomiye dönüştürülmesi, yöre ekonomisi için bir fırsat durumundadır. Sahada yapılan incelemeler ve anket çalışmaları Ladik yöresinde turizmin geliştirilmesinin ekonomik gelişmeye önemli katkılar sağlayacağı görüşünü kuvvetlendirmektedir.

Anket sonuçlarına göre, Ladik halkı turizm olayına olumlu bakmaktadır ve gelen yerli ve yabancı turist sayısında artış olduğu görüşündedir. Halkın turizm konusunda istekli olması turizmin geliştirilmesi açısından önemli bir avantajdır. Bununla birlikte, halkın turizm konusunda tecrübe, bilgi ve bilinç eksikliği, yörede turizmin geliştirilmesinde aşılması gereken bir durumdur. Ayrıca, yöre halkının doğal ve kültürel çevrenin korunması konusunda duyarlı davranmadığını da bir gerçektir.

Ladik yöresine gelen ziyaretçiler daha çok İç Anadolu ve Karadeniz bölgesinden gelmektedir. Ziyaretçilerin büyük bölümünü Samsun'da yaşayanlar oluşturmaktadır. Ziyaretçilerin büyük bölümü doğal alanları gezmek, termal su kaynakları ve eğlenmek-dinlenmek için gelmektedir. Ziyaretçilerin Ladik yöresini tercih etmelerinde doğa, tarihi ve kültürel çekicilikler ile iklim faktörlerinin etkili olduğu görülmektedir. Ziyaretçiler genelde Ladik yöresi insanını dost canlısı, misafirperver, olduğu fikrindedir. Ziyaretçiler genelde kısa süreli konaklamaktadır. Ziyaretçilerin önemli bir bölümünün daha önce gelmiş olması yörede turizmin geliştirilmesi için umut vericidir. Ziyaretçiler, Ladik yöresinde turizm yatırımlarının yetersiz olduğunu, sunulan hizmet kalitesinin düşüklüğünü vurgulamaktadırlar. Ulaşım, konaklama ve teknik altyapı geliştirilmelidir. Ayrıca, turizmde kalifiye eleman sorununun aşılması için teşvik edici ve özendirici eğitimler verilmelidir.

Ladik yöresinde turizmin önemli bir sorunu tanıtımdır. Yerel yönetim iyi bir tanıtım organizasyonu yapmalı, daha çok çaba sarf etmelidir. Ladik yöresi için iyi bir imaj oluşturulmasına ve tanıtımının etkin bir şekilde yapılmasına ihtiyaç vardır. Yörede gerçekleştirilen geleneksel yayla şenlikleri Ladik için önemli bir tanıtım unsurudur ve yöre ile bütünleşmiştir. Fakat son yıllarda eski cazibesini kaybetmiştir. Bu şenliklerin yeniden canlanması için Belediyenin yapılacak olan şenlikler için çeşitli organizasyonlar düzenlemesi gerekmektedir. Yöredeki başka bir festival örneği Ladik Akpınar Anadolu Öğretmen Lisesi geleneksel pilav günleridir. Yöredeki diğer bir örnek ise Ladikliler Serit Gecesi'dir. Ladik ile bütünleşmiş diğer ismi kazandıran serit yemeğinin gelenekselliği sürdürülmeli, tanıtımı yapılmalıdır.

Turizmin giderek özgün, tahrip olmamış doğal ve kültürel alanlara doğru yöneldiği bilinmektedir. Bu açıdan doğal ve kültürel değerlerin iyi korunması gerekmektedir. Ladik yöresinin turizme kaynaklık edebilecek zengin doğal ve kültürel çekicilikleri korunmalı, koruma-kullanma dengesi içinde turizme açılmalıdır. Yine yörede koruma altına alınmış tarihi yapı ve mekanlar bulunmakla birlikte, çoğu ile ilgili aktif bir çalışma söz konusu değildir. Bazı tarihi yapılar ise metruk vaziyette bırakılmıştır. Bu yapıların restore edilerek turizme kazandırılması gerekmektedir. Turizmde sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla koruma stratejileri geliştirilmelidir.

Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planı (2007-2013) 16 başlıktan oluşmakta ve bu başlıklardan birisi olan "kentsel ölçekte markalaşma stratejisi"nde 15 tane marka kültür kentine Samsun girememiştir. Sadece önerilen 7 Tematik Turizm Gelişim Bölgesi içerisinde "Yayla Koridoru"olarak bilinen Samsun-Hopa arasında kıyı gerisinde yükselen dağlık alandaki yayla sahalarını kapsayan proje içerisinde yer alabilmiştir (Doğanay, 2013). Ladik yöresi de yaylaları, temiz kaynak suları, bol oksijenli havası, sakin ortamı, zengin orman örtüsü ve hidro-turistik kaynakları arasında yer alan akarsu ve göl potansiyeli gibi bir çok özelliğiyle, sağlıklı bireylerin sağlığını güçlendirici ve koruyucu, belli rahatsızlıkları olanlar içinde iyileştirici etkileri olması nedeniyle iklimle tedavi turizmine (Klimatizm) son derece müsaittir. Bu potansiyeli "Eko Turizm Bölgeleri Stratejisi" içerisinde dahil edilmelidir.

Ladik yöresi sahip olduğu doğal ve kültürel özellikleriyle birçok alternatif turizm çeşidinin geliştirilebileceği potansiyele sahiptir. Bu potansiyelin iyi

değerlendirilip, hangi kaynağın ne tür turizme kaynaklık edebileceği belirlenmelidir. Koruma-kullanma dengesini gözeterek bir turizm planlamasıyla turizmin geliştirilmesi sağlanmalıdır. Yörenin kimliğini ortaya çıkaracak, yöre ile bütünleşmiş turizm türleri geliştirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Ağca, M. (2015). *19. Yüzyılın ilk yarısında Ladik Kazasının nüfusu*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Samsun.
- Akoğlu, T. (1967). *Turizm Politikasının Ana Hatları*, Ajans Türk Matbası, s. 73. Ankara
- Aktaş, A. (2007). *Samsun ili Ladik ilçesinde doğrudan gelir desteği uygulamalarının değerlendirilmesi*. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Tokat.
- Artun, E. (1996) , *Aşıklık Geleneği ve Aşık Edebiyatı*. (7. Baskı), s.1, Karahan Kitabevi, Ankara.
- Aslan, Z. (1993) “*Sanayileşme ve Kentleşmenin Doğada Rekreasyon faaliyetlerine Duyulan Gereksinimi Arttırıcı Etkisi* ”, Ekoloji Çevre Dergisi , Yıl : 2 Sayı : 8 , İzmir , Temmuz-Eylül.
- Bahadır, M. (2013) *Samsun ili iklim özelliklerinin enterpolasyon teknikleri ile analizi*. (Anadolu Doğa Bilimleri Dergisi 481): 28-46.
- Başer, U. (2015). *Samsun İli Ladik ilçesinde arazi fiyatını belirleyen faktörlerin belirlenmesi*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Samsun.
- Baydar, S. (2016). *Temettuat defterlerine göre Ladik Kazasında sosyal ve ekonomik hayat*. Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Sivas.
- Bayraktar, M. (2005). *Samsun ve İlçelerinde Türk Mimari Eserleri*. s,800. Erzurum Bayram, S. (1991) *Lâdik ve Seyyid Ahmed-i Kebir Er-Rufâi Hazretleri*. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 74, 139-156.
- Brad, B. (1991). *Robot orienteering: Path Planning and Navigation with uncertain vision*, University of Toronto; Canada.
- Ceballos-Lascuráin, H. (1996). *Tourism, ecotourism and protected areas*. Gland, Switzerland: IUCN Publication Services Unit.
- Ceylan, T. (2001) *Turizm ve sürdürülebilir gelişme*. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 12 (12). Ankara: Detay Yayıncılık.

- Coşkun, S. (1996). *Ladik ve çevresinin bitki örtüsü. İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye Coğrafyası Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.*
- Cordell, H.K. and Herbert, N.G. (2002). The popularity of birding is still growing. *Birding*, 34, 54–59.
- Cebecik,K. (1989). Atışma, s.4, Ankara
- Çımat, A. ve Bahar, O. (2003). Turizm sektörünün Türkiye ekonomisi içindeki yeri ve önemi üzerine bir değerlendirme. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, 1 (6), 1-18.
- Demirağca, M. (2015). *19. Yüzyılın ilk yarısında Ladik kazasının nüfusu*. Ondakuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Samsun.
- Dağlı, Y. ve Kahraman, S. (2015). *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi*. 2. Kitap-2. Cilt. s. 469-475. Yapı kredi yayınları.
- Demir, C. ve Çevirgen, A. (2006). *Ekoturizm yönetimi* (1. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Demir, C. ve Çevirgen, A. (2006). *Ekoturizm yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Demir, C. ve Çevirgen, A. (2006). *Turizm ve çevre yönetimi sürdürülebilir gelişme yaklaşımı* (1. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Doğanay, H. (1995). *Türkiye Ekonomik Coğrafyası*. İstanbul: Öz Eğitim Yayınları.
- Doğanay, H. (2001). *Türkiye turizm coğrafyası*. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.
- Doğanay, H. (2013). *Türkiye turizm coğrafyası*. Erzurum: Pegem Kitabevi Yayınları.
- Doğanay, H. ve Sever, R. (2014). *Genel ve Fiziki Coğrafya*.Erzurum: Pegem Kitabevi Yayınları.
- DSİ, (1997). *Ladik projesi İbi ve Havza ovaları sulaması planlama raporu*. DSİ 7. Bölge Müdürlüğü ,Planlama Şube Müdürlüğü, s.135. Samsun.
- Emekli, G. (1998). *Bergama'da turizm ve sosyo-ekonomik etkileri*. İzmir.
- Emiroğlu, M. (1977). *Bolu'da yaylalar ve yaylacılık*. Ankara: A.Ü. Basımevi.
- Erbaşaran, M. (2012). *Ladik gölü (Samsun-Türkiye)'ndeki çapak balığı, Abramis brama (L.,1758)'da yaş belirleme ve büyüme özellikleri tespiti*.Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Samsun.
- Evliya Çelebi Seyahatnamesi, Zuhuri (1972).Danışman Çevrisi, C.4. İstanbul.*

- Evliya Çelebi, *Seyahatnâme*, Topkapı Sarayı Kütüphanesi Bağdat Köşkü, Numara: 3004 (344-346 arasındaki varaklar).
- Günay, U. (2008). *Türkiye’de Aşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*. (5. Baskı). Sf:283, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Gürbüz, F. (1993). *Macera turizmi seyahat yönetimi*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayını.
- Gürbüz, O. (1997). Van Gölü çevresinin turizm coğrafyası. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Dergisi*, Sayı: 5.
- Hatıplıoğlu, E. (2008). *Hamamayağı (Ladik-Samsun) sıcak su kaynağı’nın hidrojeokimyasal ve izotopik incelenmesi*. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Jeoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Samsun.
- İzbrak, R. (1992). *Coğrafya terimler sözlüğü*(2. Baskı). İstanbul: MEB Basımevi.
- İzbrak, R. (1992). *Coğrafya terimleri sözlüğü*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Kerlinger, P. and Brett, J. (1995). Hawk mountain sanctuary: a case study of birder visitation and birding economics. *Wildlife and Recreationists: Coexistence Through Management and Research*, ed. Bird watching and conservation, 289.
- Kervankıran, İ. (2014). *Bey pazarı/Ankara örneğinde turizmin ekonomik, toplumsal ve çevresel etkilerine yerel halkın yaklaşımı*. SDÜ fen edebiyat fakültesi sosyal bilimler dergisi, sayı 31, s.133-153
- Kjellstrom, B. (1994). *Be expert with Map and Compass, The complete Orienteering Handbook*, Newyork.
- Koloğlu, M. (1973), *Anadolunun Milli Devleti Pontus*. Goloğlu yayınları. s.71-175. Ankara.
- Komisyon, *Geçmisten günümüze kültür değerleriyle Samsun*. Samsun: Samsun Valiliği İl Kültür Müdürlüğü.
- Kozak, N., Akoğlan M. ve Kocak, M. (2000). *Genel turizm*. Ankara: Turhan Kitapevi.
- Kozak, N., Kozak M.A. ve Kozak M. (2001). *Genel turizm ilkeler kavramlar* (Gözden Geçirilmiş 5. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kozak, N., Kozak M.A. ve Kozak M. (2014). *Genel turizm ilkeler kavramlar*.Ankara: Detay Yayıncılık.
- Köksal, A. (1994). *Türkiye turizm coğrafyası*. Ankara: Gazi Büro Kitabevi.

- Körpe, R. ve Yavuz, M. (2012). *Pers Hakimiyetinde Troas Bölgesine Yapılan Göçler*. Çanakkale araştırmaları Türk Yıllığı, sayı 13, s. 34-36. Çanakkale.
- Küçükaslan, N., *Özel İlgi Turizmi*, Ekin Yayıncılık, Ankara, 2007.
- Maraşlıoğlu, F. (2001). *Ladik Gölü(Ladik-Samsun-Türkiye) fitoplanktonu ve kıyı bölgesi algleri üzerinde bir araştırma*. Ondakoz Mayıs Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Samsun.
- Mesoroviç, M. ve Pestel, E. (1978). *Dönüm Noktasındaki İnsanlık*, (K. Tosun Çev.). İstanbul: İşletme İktisadi Enstitüsü Yayını.
- Mishra, S. ve Siddiqui, N.A. (2014) Review On Environmental and Health Impacts Of Cement Manufacturing Emissions. International Journal of Geology, Agriculture and Environmental Sciences, 2, 26-31
- Özemi, S. (1998) ‘‘Ladik Gölü (Samsun): Bir önemli kuş alanı adayı’’, Ornithological journal of turkey.
- Özgüç, N. (2003). *Turizm coğrafyası*. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Özgüç, N. (2007). *Turizm coğrafyası: Özellikler ve Bölgeler* ,Çantay Kitabevi, İstanbul , s: 80, ISSN: 978-975-72-0618-0.
- Özgüç, N. (2011).*Turizm coğrafyası özellikler ve bölgeler* ,Çantay Kitabevi, İstanbul
- Özsait, M. (1986). 1986 yılı Amasya – Ladik çevresi tarih öncesi araştırmaları. *V.Araştırma Sonuçları Toplantısı II*, Ankara, 6-10 Nisan 1987, 239-242-256.
- Pehivan, M. (1991). *Kaşkaların Eski Anadolu Tarihindeki Yeri ve Önemi*. s.9, Erzurum.
- Pekşen, A. (2002). *Zeynü'l-Elhan isimli eserin metin ve sözlük çalışması:LadikliMehmet Çelebi*.İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Polat, N., Uğurlu,S., (2007). Samsun ili tatlı su balık faunası,*Ladik doğayı koruma derneği Ladik kitaplığı araştırma dizisi 1*, ceylan ofset, 272. Samsun.
- Rahman, S. (2007). *Ladik-Destek ve Niksar-Erbaa yörelerinin üst mesozoyik-terziyer stratigrafisi*. Cumhuriyet Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Jeoloji Mühendisliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Sivas
- Sanat, Kültür ve Edebiyat Dergisi, (2015). Ladik’in Tarihi, sayı:17, s.16.
- Saygın, S. (2013). *Ladik gölü (Samsun-Türkiye) ’ndeki tatlısu levreği (percafluviatilis L., 1758) ’nde güvenilir yaş tayini ve büyüme özellikleri*. Ondokuz Mayıs

- Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Samsun.
- Soykan, F. (2003). Coğrafi çevrenin turizm amaçlı değerlendirilmesinde turizm potansiyelini saptamanın önemi. *Coğrafi Çevre Koruma ve Turizm Sempozyumu*, s. 17-24, İzmir-Türkiye.
- Şahin, K. (1988). *Ladik-Hamamayağı Kaplıcaları*. s.181-188. Samsun.
- Takcı, V. (2015). *1943 Tosya-Ladik deprem kırığının Ladik kuzeyindeki bölümünün paleosismik incelemesi*. Cumhuriyet Üniversitesi, Fen bilimleri Enstitüsü, Jeoloji mühendisliği, Yüksek Lisans Tezi. Sivas
- Tuncel, E. (2015). *Kuzey Anadolu fay zonu'nun Ladik-Taşova segmenti üzerinde devam eden deformasyonunun takibi*. Osman Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Jeoloji Mühendisliği Anabilim dalı, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Türkkan, A. (2015). Çimento fabrikalarının sağlık etkileri. Bursa
- Tümertekin, E. (2013). *Beşeri coğrafya*, Çantay Kitabevi.
- Usta, Ö. (2001). *Genel turizm: Anadolu Matbaacılık*. İzmir
- Yazıcı, R. (2013). *Ladik Gölü (Samsun-Türkiye)'ndeki kırmızıkanat balığı, Scardinius erythrophthalmus (Linnaeus, 1758)'nin yaş büyüme özellikleri üzerine bir çalışma*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Samsun.
- Yazıcıoğlu, O. (2014). *Ladik Gölü (Samsun)'nde yaşayan Turna balığı'nın biyolojik özellikleri*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Samsun.
- Yılmaz, A. (2011). Samsun Şehrinin turizm altyapısı ve turizm geliştirme imkanları. *Samsun Sempozyumu*, 13-16 Ekim, Samsun.
- Yılmaz, A. ve Şahin, K. (2009). *Samsun şehri ve yakın çevresinde turizm ve turizm algılaması*. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. sf.346-358.
- Yılmaz, A. (2012). *Turizm coğrafyası - beşeri kaynaklar ve turizm türleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Yılmaz, A. (2016). “*Turizm Coğrafyası-Turizm ve Coğrafya*”, (Editör: Semra Günay Aktaş), Anadolu Üniversitesi Yayınları: Eskişehir, s. 61, ISSN:978-975-06-1950-2,
- Yılmaz, C. (2011), *İlkçağdan Cumhuriyete Canık*, s.28-33-35-39. Samsun.
- Yürük, Ö.E. (2006). *Turizmin geleceği: ekoturizm*.

Zehra, E. (1996). *Bir rekreasyon türü olarak av turizmi ve Türkiye’de av turizminin geliştirilmesi ile ilgili bir model önerisi*. Doktora tezi, DEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

World Coal Institute. (2005). *The Coal Resource: A Comprehensive Overview of Coal*.

<http://www.kültür.gov.tr>, Erişim: 20 Ağustos 2015.

<http://www.ladik.bel.tr>, Erişim: 16 Mart 2015.

<http://www.ladik.meb.gov.tr>, Erişim: 18 Mayıs 2015.

<http://www.ladik.gov.tr>, Erişim: 01 Ocak 2015.

<http://www.samsun.bel.tr>, Erişim: 03 Mart 2015.

<http://www.ladik@tzob.org.tr>, Erişim:28 Mayıs 2016

<http://www.tuik.com.tr>, Erişim: 22 Nisan 2016

<http://www.worldcoal.org>, Erişim: 25 Mayıs 2016

ÖZ GEÇMİŞ

Pınar ÖZEL 03.02.1984 tarihinde Samsun/Ladik'te doğdu. Akpınar Anadolu Öğretmen Lisesi'ni bitirdikten sonra Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 2007 yılında mezun oldu. 2013 yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Coğrafya Anabilim Dalı Yüksek Lisans programına başladı. 2015 yılı güz döneminde Mevlana programını kazanarak Sarajevo University'de öğrenim gördü ve başarıyla tamamladı. İyi derecede İngilizce bilmektedir. Temel ilgi alanları; Turizm, Türkiye coğrafyası, Balkanlar coğrafyası, Dünya coğrafyası ve Tarih'tir.

İletişim Bilgileri

E mail: pinarozel30@gmail.com

Telefon : 0532 173 71 79

